

SPISY ALFABETYCZNE. *)

Niemiecko-polski

spis alfabetyczny niektórych, ważniejszych wyrazów technicznych, zawartych w tomie I

Abdampf—para odlotowa.	Antrieb—napęd.
Abfuhr von Wärme—ubytek ciepła.	Antriebsmoment—moment napędu.
Abgase (Verbrennungsmotor)—wydyszyny.	Arbeit—praca (mech.); robota.
Abkantmaschine—krawżarka.	Arbeitseinheit—jednostka pracy.
Ablasshahn—kurek spustowy.	Arbeitshub—skok roboczy.
Abpressschraube—śruba odporowa.	Arbeitstakt—suw roboczy.
Abreisszünder, elektrischer—elektryczny zapłonnik odrywkowy.	Arbeitsleiste—przylga.
Abrichtmaschine—wyrówniarka.	Arbeitsmaschinen—robniki, wyrabiarki.
Abrosten—zerdzewianie.	Arbeitsstärke, Leistung—moc.
Abschliesskante—krawędź przymykająca (suwaka); k. przymykana (na cylindrze).	Arbeitsverhältnis (Getriebe)—przełożenie.
Abscisse—odcięta.	Arbeitsverlust—strata pracy.
Absolutes Masssystem—bezwzględny układ miar.	Arbeitsverlust, verhältnissmässiger — strataność.
Absperrschieber—zasuwa nastawna.	Arbeitsvermögen—możność pracy.
Absperrventil—zawór nastawny.	Architektur—architektura, budownictwo.
Absperrvorrichtung—zawieradło nastawne.	Armatur (Dampfk.)—armatura, lepiej o sprzęt (kotła).
Abteufpumpe—pompa pogłębierska.	Astatic—niestateczny; chwiejny.
Abweiser—uchylak.	Astroide—krzywa gwiaździsta.
Abzweigstutzen—rozczepek.	Asymptote—niemaltyczna.
Achsdruck—nacisk na os; n. ośi.	Asymptotischer Punkt—punkt niedobieżności.
Achse—oś.	Auflager—opora, poduszka oporowa.
Achsigialdruckkraft—nacisk poosiowy.	Aufnehmer, Receiver—pośredek, lepiej przelotnia.
Achsigalturbine—turbina ośna.	Auftrieb (des Wassers)—wypór (wody).
Adiabate—adiabata.	Aufwerfhammer—młot wahakowy, zwykły.
Admissionsdampf—para świeża.	Aufzug—dźwig (bud.); wyciąg (górn.).
Aequivalent—równoważnik.	Aufzugkorb—kosz (dźwiga, a w nim klatka).
Aggregatform—stan skupienia.	Aufzugmaschine, Winde—dźwigarka (bud. wyciągarka (górn.).
Akkumulator—akumulator.	Ausblasehahn (Dampfkessel)—kurek spustowy.
Aluminium—glin.	Ausdehnung (durch die Wärme)—rozszerszenie (skutkiem ciepła).
Amorph—bezpostaciowy.	Ausdehnung (elastische)—wydłużenie, odkształcenie (sprężyste).
Angriffspunkt der Kraft—punkt przytknięcia siły.	Ausdehnungskupplung—sprzęgło suśliwe.
Anker—kotwica, kot (żegluga); ściąg, kotew (bud.); twornik (w prądnicy).	Ausdehnungsverhältniss—ilocrotność rozprężania (pary).
Ankerrohr—ściągówka.	Ausfuss (der Dämpfe u. Gase)—wyłot (par i gazów).
Anlassventil—zawór rozruchowy; z. rozruszny.	Ausfluss (des Wassers)—wypływ (wody).
Ansatzrohr—wyłot, nasadka.	Ausgehalst—wyoblony.
Anschlussflansch—kołnierz przyłączny.	Auskrämpen—wyoblac.
Aanschlussstutzen—przyłączka, króciec, przyłączny.	Ausladung—wysieg.
Anspannkraft—siła wyprężająca.	Auslaufraum—wyłotnia.
Anstrengung—nateżanie; wytężanie.	
Anstrich—powłoka.	
Antifrikionskurve—krzywa antyfrictionalna, traktory Huyghensa.	

*) Poniżej podajemy właściwy alfabetyczny spis rzeczy z oznaczeniem stronnic i z tłumaczeniem poszczególnych wyrazów na rosyjskie i niemieckie, a poprzedzamy go dwoma spisami ważniejszych wyrażeń technicznych, ułożonymi alfabetycznie, raz podług wyrazów niemieckich, drugi raz podług rosyjskich, z dodaniem znaczenia polskiego. Wyrazy do spisów wybrane przedewszystkiem ze spisu rzeczy oryginału. Wyrażenia niemieckie zaczepnięto również z oryginału, a wyrażenia rosyjskie przeważnie z rosyjskiego tłumaczenia podręcznika „Hütte“.

Ausleger—wysięgnica (pozioma); wysięgnik (zastrzał).	Bockgestell—oprawa rozszerzana (silnika).
Auspuff—wydych.	Bockkran—suwnica bramista.
Auspuffdampf—para wydychowa.	Bockkran, feststehender—brama z dźwigarką.
Auspufftopf—garnek wydychowy.	Bördelblech—blacha wywijalna (dająca się wyoblać).
Auspuffventil—zawór wydychowy.	Böschung—stok.
Ausschlag—odchylenie.	Böschungswinkel—kąt zesypu, stoczystość.
Ausschub—wypluwanie.	Bogenhöhe—strzałka łuku.
Aussenfeuerung—palenisko zewnętrzne.	Bogenlänge—długość łuku.
Aussetzer (Ausfall)—opusz wzbuchów; opustka.	Bohr—świder (do drzewa); wiertło (tak zwane spiralne, chociaż właściwie śrubowe); wiertak (zwykły).
Ausstrahlung—rozpromienianie.	Bohrbank—tarcownica.
Ausströmung—wyłot (gazów), wypływ(cieczy).	Bohrhalter—wieraczysko; wiertlisko, świdrzyisko.
Axonometrie—pólperspektywa.	Bohrkopf—pięść.
B ackenbremse—hamulec klockowy.	Bohrmaschine—wiertarka.
Bahn—tor; kolej.	Bohrrohr—rura wiertnicza.
Balancier-Maschine—silnik wahaczowy.	Bohrspähne—wywierciny.
Balken—belka.	Bohrstange—wytaczadło.
Bandbremse—hamulec taśmowy.	Bombiertes Wellblech—sklepionasta blacha falowana (falista).
Bandisen—taśmownik.	Braunkohle—węgiel brunatny.
Bandstange—piła taśmowa.	Bremsdynamometer—hamownica Prony'ego.
Basalt—bazalt, stopień.	Bremse—hamulec.
Batterie von Kesseln—rzesa kotłów.	Bremse selbsthemmende—hamulec samobanowy.
Baugrund—grunt (budowlany).	Bremshebel—dźwignia hamulcowa.
Bauholz—budulec.	Bremsleistung—moc hamowanej.
Baukonstruktionen—ustroje, zeskłady (budowlane).	Bremser—hamulec.
Baultänge—długość użytkowa.	Brennstoff—paliwo.
Baumwollseil—lina bawełniana.	Bronze—spic, bronz.
Beanspruchung, zulässige—naprężenie bezpieczne; n. dozwolone.	Bruch—złom; pęknięcie; złamanie.
Beaufschlagung—obszar wlotu (koła wodnego).	Bruchsicherheit—spółczynnik bezpieczeństwa; bezpieczeństwo.
Becher-Elevator—podnośnik kubekowy.	Brückebau—mostownictwo.
Bedingungsgleichung—równanie warunkujące.	Brückepfeiler—filar (mostowy).
Befestigungsschraube—śruba złączna lepiej złączca.	Brunnenrohr—rura studniarska.
Beharrungszustand—stan ustalenia.	Bügel—pałąk.
Belastung ausserste—obciążenie krańcowe (np. łańcucha).	Buffer—odbój.
Belastung, Feder—nacisk sprężyna.	Buhne—tama poprzeczna.
Belastung, Gewichts—naciążenie.	C alotte—czaszka.
Belebter Motor—silnik żywy.	Capell-Ventilator—przewietrznik z prądnikiem na osi (ustroju Capell'a).
Benetzter Umfang—obwód podwodny.	Carbid—węglik wapnia.
Benzin-Motor—silnik benzynowy.	Cementmörtel—zaprawa cementowa.
Beobachtungsfehler—błąd spostrzegania.	Cementmörtel, verlängerter—zaprawa półcementowa.
Bergbau—górnictwo.	Centralcondensation—skraplanie skupione.
Beschleunigung—przyspieszenie.	Centriren (ein Rad)—wyśrodkować.
Beschleunigungsdruck — nacisk (ciśnienie) przyspieszenia.	Centrifugalkraft—siła odśrodkowa.
Beton—beton.	Centrifugalmoment—moment odśrodkowy.
Betriebswasser—woda napędna.	Centrifugalpendel—wahadło odśrodkowe, w. stożkowe.
Bewegungsrösse (m. v.)—wielkość rozpedu.	Centrifugalpumpe—pompa odśrodkowa.
Bewegungsschraube—śruba napędowa, ś. napędzca.	Centrifugalregulator—miarkownik odśrodkowy.
Biegungsfeder—sprzęyna giętna.	Centrifugalventilator—przewietrznik odśrodkowy.
Biegungsfestigkeit—wytrzymałość na gięcie.	Centripetal—dośrodkowy.
Biegungsmoment—moment gięcia; m. gnący.	Centripetalkraft—siła dośrodkowa.
Biegungsspannung—gięcie.	Chabotte—kielzisko.
Binomialkoeffizient—spółczynnik dwumianu.	Cissoide—cysoida, krzywa bluszczowa, k. bluszczowata.
Binomischer Satz—dwumian Newton'a.	Clavette (Reibungsprisma)—osadka.
Blech—blacha.	
Blechträger—blachownica.	
Blitzableiter—odgrom.	
Bobine—zezwój (elektr.), cewa.	

Collimationsachse—osz wzajemności (mat.).	Dampfkessel-Prüfung—sprawdzanie kotła par.
Communicierende Gefässe—naczynia złączone.	Dampfkessel-Systeme—ustroje kotłów par.
Complan—współrowniany.	Dampfkessel-Ueberwachungsverein — stowarzyszenie kotłowe.
Componente—składowa.	Dampfkessel-Untersuchung—badanie kotła par.
Compound (Verbund) Dampfmaschine — sprzążony silnik parowy.	Dampfkessel-Wasserraum—przestrzeń wodna, lub podwodna kotła par.
Compression—sprężanie; spręż (jako miara).	Dampfkolben—tłok parowy.
Concav—wklesły.	Dampfkran—żarów parowy.
Conchoide—konchoida, krzywa muszlowata.	Dampfleitung—przewód parowy.
Conchoidenlenker—prostówód konchoidalny.	Dampfmantel—ogrzewek.
Conjugirt—sprzężony; skojarzony.	Dampfmaschine—silnik parowy.
Continuitätsgleichung—równanie nieprzerwalności.	Dampfspindel (Injektor)—iglica nastawna.
Contraction—zwężenie.	Dampfstrahlapparat—strumiennica parowa.
Contremutter—nakrętka.	Dampfstrahlgebäuse—dyszak parowy.
Convex—wypukły.	Dampfstrahlpumpe—smoczek parowy.
Coordinaten—spółrzędne.	Dampfturbine—turbina parowa.
Cosinus—dostawa.	Dampfüberdruck—nadprężność pary.
Cotangens—dotyczna.	Dampfverbrauch—rozhód pary.
Coulisse—jarzmo; półjazek (obmurze kotł.).	Dampfwärme—cieplik pary; ciepło pary.
Coulissennullpunkt—punkt martwy jarzma.	Daumenrolle—krążek z gniazdami k. z ksiukami.
Coulissenseuerung—stawidło jarzmove.	Daumenscheibe—tarz z ksiukami.
Cykloide—cykloida.	Decke, maasive—strop ogniotrwały, sklepiony, murowany.
Cykloidenpendel—wahadło cykloidalne.	Deckel (Hinter-) seite—strona odkorbowana (silnika).
Cykloidenverzahnung—zazębienie podług cykloid.	Deckung—przylonięcie; przysłon.
Cylinder—walec (geom.); cylinder (pompy i t. p.)	Decoupirsäge (Schweifsäge)—wyrzynarka.
Cylinderausrustung—osprzęt cylindra (armatura).	Deformation—odkształcenie.
Cylinderbohrmaschine—wytaczarka.	Dehnung—wydłużenie.
Cylinderbohrung—draż (cylindrowa).	Deplacement—wyporność.
Cylinderdeckel—pokrywa cylindra.	Derrickkran—żarów obrótowy z chylnym zastrzałem (wysięgniukiem), żarów szkocki.
Cylindergebläse—dmuchawa.	Deskartessches Blatt—liść Karteziusza.
Cylinderheizung (Dampfm.)—ogrzewek.	Determinante—wyznacznik.
Cylinderhuf—kopyto walcowe.	Diagramm—wykres; nakres; wskaza.
Cylinderkessel—kocioł walcowaty, walczak.	Dichte—gęstość.
Cylinderkopf—łbica cylindra.	Dichtungsfuge—szczeliwnia.
Cylinderreibungskupplung—sprzęgło o walcach ciernych.	Dichtungsleiste—przylga.
D ach—dach, strzecha.	Dichtungsmaterial—szczeliwo.
Dammkrone—grzbiet tamy.	Dichtungsring—uszczelka.
Dampf—para.	Differential—różniczka.
Dampfabsperrventil—parowy zawór nastawny.	Differentialbremse—hamulec różnicowy.
Dampfcylinder—cylinder parowy.	Differentialflaschenzug—wciąg różnicowy.
Dampfdiagramm—wskaza; nakres lub wykres (parowy).	Differentialgleichung—równanie różniczkowe.
Dampfdom—dzwon parowy.	Differentialkolben—tłok różnicowy.
Dampfdruckuebersetzer—pośrednica parowa.	Differentialpumpe—pompa różnicowa.
Dampfentnahmerohr—odbiornica.	Discriminante—wyróżnik.
Dampfhammer—młot parowy	Dom (Dampfk.)—dzwon (parowy).
Dampfhaspel—dźwigarka parowa (górn.).	Doppelhub—dwuskok.
Dampfkabel—dźwigarka parowa (górn.).	Doppelpunkt—punkt podwójny, lepiej p. z dwójony lub dwójasty.
Dampfkessel—kocioł parowy.	Doppelschiebersteuerung—stawidło dwoiste (suwakowe), rozrząd suwakami dwoistymi.
Dampfkessel-Armatur—osprzęt kotła par. (armatura).	Doppelsitzventil—zawór dwusiodłowy.
Dampfkessel-Dampfraum—przestrzeń parowa (przestrzeń nadwodna) kotła par.	Doppelsteuerung—stawidło dwoiste.
Dampfkessel-Einmauerung—obmurze kotła par.	Doppeltwirkende Maschine—silnik o działaniu obustronnem.
Dampfkessel-Heizfläche—powierzchnia ogrzewana (ogrzewalna) kotła par.	Draht—drut.
	Drahtseil—lina druciana.
	Drahtseilantrieb—napęd liny drucianej.
	Drahtseilstange—żerdziny linowe (górn.).

Drehachse—osi obrotowa; osi obrotu; osi wi-	Einflammrohrkessel — kocioł jednopłomieni-
rowania; osi skręcania.	cowy.
Drehbank—tokarka.	Einflussfläche—powierzchnia oznaczna.
Drehkante—krawędź obrotu, k. wywrotu.	Einflusslinie—oznaczna (krzywa).
Drehkran—żóraw obrotowy.	Eingehalst—wobływy.
Drehkranführer—żórawniczy.	Eingriffsduer (Zahnräder)—trwanie wechwy-
Drehmoment—moment obrotu; m. skręcający.	Eingriffslinie—linia (krzywa) przyporu. [tu.
Drehscheibe—obrotwnica.	Einheit—jednostka.
Drehspähne—otoczki, wióry.	Einkrämpen—zaoblac, woblać.
Drehspannung—kręcenie.	Einlage—wkładka; przekładka.
Drehungsfeder—sprężyna krętna.	Einspritzhahn—kurek wtryskowy.
Drehungsfestigkeit—wytrzymałość na krę-	Einspritzkondensator—skraplacz wtryskowy
cenie.	(bezprzeponny).
Drehwerk—obracarka (żórawia).	Einströmung—wlot (gazów); dopływ (cieczy).
Dreicylindermaschine—silnik trójcylniowy.	Eintauchtiefe—zanur.
Dreieck—trójkąt.	Einzelkessel—kocioł samotny.
Dreiweghahn—kurek rozczepny, lepiej roz-	Einzelkondensation—skraplanie samotne.
cepkowy.	Einzellast—ciężar skupiony.
Drempel (Schleuse)—próg.	Einzelrad—koło ze stadla.
Drillingsmaschine—silnik trojaczy.	Eisbrecher—izbicza.
Drosselklappe—przepustnica (tamka).	Eisen—żelazo.
Drosselung—dławienie.	Eisenbahnbau—kolejnictwo.
Drosselventil—zawór przydławiający.	Eisen Glühfarben—barwy żaru (żelaza).
Drosselvorrichtung—przywieradio.	Eisenkonstruktion—zeskafid żelazny.
Druckfestigkeit—wytrzymałość na ciśnienie.	Eisen-Rost—rdza.
Druckkeil—klin wciskany.	Ejektor—przetryskacz.
Druckkraft—nacisk, siła cisząca.	Ekonomizer (Dampfk.)—ekonomajzer, pod-
Druckpumpe—pompa tłocząca.	grzewacz (wody zasilającej).
Druckregler (Dampf)—miarkownik pręzości.	Elasticität—sprzęistość.
Druckrohr—rura tłoczna, lepiej tłoczca.	Elasticitätsgrenze—graniczna spręzość.
Druckspannung—ciśnienie.	Elasticitätsmodul—spółczynnik spręzości.
Druckventil—zawór tłoczny lepiej tłoczca.	Elastische Linie—odkształcona (os preta).
Druckverlust—strata ciśnienia, s. na ciśnie-	Elektrischer Steuerungsdruckknopf—elektry-
niu (pręzości).	czny przycisk nastawniczy.
Druckwasser-Aufzug—dźwig hydrauliczny, d.	Elektromotor—silnik elektryczny, prądnik.
napedzany wodą.	Element (Flächen)—częstka (powierzchni).
Druckwasser-Hebezeug—dźwignica hydrau-	Ellipse—elipsa.
liczna, d. napędzana wodą.	Ellipsenlenker—prostówód eliptyczny, lepiej
Druckwasserkran—żóraw hydrauliczny, ż. na-	elipsoidow.
niedziany wodą.	Ellipsoid—elipsoid.
Durchbiegung—ugięcie (pionowe); przegięcie.	Elliptische Räder—tarcze eliptyczne.
Durchfluss—przepływ (cieczy), przelot (gazu).	Endlose Kette—łańcuch okrężny.
Durchgangsventil—zawór przełotowy.	Entlasteter Schieber—suwak odciążony.
Durchgehen einer Maschine—rozbieganie się	Entlüften—odpowietrzyć.
silnika.	Entlüftungsöffnung—oddech.
Durchlässigkeit—przesiąkliwość (dla cieczy).	Entwässem—odwodnić.
Durchlaufende Träger—dźwigary wieloprze-	Epicykloide—epicykloida.
słowe.	Erg—erga.
Durchsenkung (einer Zugorganes)—zwisanie	Erweiterung der Bohrung—roztocze.
(cięgna).	Etagenringventil—zawór pierścieniowy o
Durchsickerung—przesiąkanie	przegrodzie piętrowej.
Dyn—dyna.	Evolute—rozwinięta.
Dynamik—dynamika.	Evolente—rozwijająca, ewolwenta.
Dynamo—prądnica.	Evolventenverzahnung—uzębienie podług
E ckanker (Kessel)—uszytniak (z blachy);	rozwijającej (ewolwentowej).
ścig narożny (np. z kątownika).	Excenter—mimośród.
Eckventil—zawór kątowy.	Excenterbligel—obręcz mimośród.
E-Eisen—ceownik.	Excentricität—mimośrodkowość.
Efekt, mechanischer—moc (Nutzefekt =	Exhaustionsfeuerung—palenisko wydmuchowe.
sprawność).	Exhaustor—wywietrznik.
Eimerwerk—podnośnik kubełkowy.	Expansion—rozprężanie.
Eincyylinderkessel—kocioł jednowalcowy.	Expansionskurve—krzywa, lub wykresowa roz-
Eincylindermaschine—silnik jednocylniowy	prężania.
Einfachwirkende Maschine—silnik o działa-	Expansionsschieber—suwak rozprężak, lepiej
nim jednostronnem.	zmieniać.

Expansionssteuerung—stawił do rozprężce, stawił do zmiennego rozprężania, rozrząd o zmiennem rozprężeniu.
Explosion—wybuch, a w silnikach spalinowych wzbuch.
Exponent—wykładnik.

Fabrik—wytwarznia.
Fachwerkträger—kratownica.
Fächer—przepona (w obmurzu kotła).
Fahrbarer Drehkran—obrotny żuraw przesuwny.
Fahrschacht—dźwigownia; wyciągna (górn.).
Fahrstuhl—dźwig.
Fahrt (eines Aufzuges)—jazda dźwiga.
Fahrwasser—tor (wodny).
Fahrwerk—suwarka (żurawina).
Fahrzeug—jeździk.
Faktor—społczynnik; czynnik.
Fakultät—różnoczynnik, lepiej silnia.
Fallbär—baba.
Fallrohr f. Förderzwecke—rynna zsuwnowa.
Feder—sprzęyna; wpuść.
Federn—sprzęynować.
Federregulatoren—miarkowniki sprężynowe.
Federrohr—wyduшка.
Federstahl—stal sprężynowa, s. na sprężyny.
Fehlerglied (des Kurbeltriebes)—uchybienie drogi.
Feilspähne—opilkki.
Fensterbrüstung—podoknie.
Festigkeit—wytrzymałość.
Festpunkt—punkt stały.
Festscheibe—koło osadzone.
Fettgas—gaz tłustny.
Feuchtigkeit—wilgoć, wilgotność.
Feuerbrücke—przewał (paleniskowy).
Feuerbüchse—skrzynia paleniskowa.
Feuergeschränke (Dampfk.)—odrzwice paleńskowe.
Feuerschlauchmundstück—wyłot (wyłotnica) weża przeciwpożarnego.
Feuerspritze—sikwa, sikawka przeciwpożarna.
Feuerung (Dampfk.)—palenisko.
Feuerzüge (Dampfk.)—kanaly spalinowe, loty spalin.
Filter—filtr, przesącznik.
Flacheisen—płaskownik.
Flaches Wellblech—blacha płytko falista, lepiej płytko falowana.
Flachkeil—klin jednowpustny.
Flachseil—taśma linowa.
Flächenbeanspruchung (Lager)—moc ciśnienia.
Flächenbeschleunigung—przyspieszenie powłowe.
Flächengeschwindigkeit—prędkość polowa.

Flächeninhalt—pole (powierzchnia).
Flächenregulator—miarkownik płaski.
Flammrohr (Dampfk.)—płomienica.
Flammrohrkessel—kocioł płomienicowy.
Flansch—kołnierz.
Flansch, aufgesetzter—kołnierzyk.
Flansch, loser—obroża.
Flanschen-Formstücke—ksztaltki kołnierzowe, k. o kołnierzach, k. z kołnierzami.

Flanschen-rohre (gusseiserne)—rury kołnierzowe (żeliwne).
Flanschenstützen mit Muffe—kieliszek.
Flaschenzug—wciąg (wielokräjkowy).
Fliessgrenze (Festigkeit)—granica ciasutowości.
Flügelmutter—naśrubek motylkowy.
Flüssigkeit—płyn.
Flüssigkeit, gasförmige—gaz, płyn lotny.
Flüssigkeit, tropfbar flüssige—ciecz (płyn ciekły).
Flüssigkeitswärme—cieplik cieczy.
Flugasche—popiólek.
Flusseisen—żelazo zlewne, zleiwo.
Flusstahl—stal zlewna, staliwo.
Fördergefäß, Förderkorb—klatka, kosz wyciągowy (górn.).
Fördergurt, Traineur—przenośnik taśmowy.
Fördermaschine—wciąg, wyciągarka, dźwigarka wyciągowa (górn.).
Förderseil—lina wyciągowa (górn.).
Fräsen—gryzować.
Fräser—gryz.
Fräsmaschine—gryzarka.
Frässpähne—gryzowiny.
Freie Rostfläche—przewiewie (rusztu).
Freier Fall—swobodne spadanie (droga przaby podczas spadania = spad).
Freihang, freihängig (Wassermotor)—nadwodnośc; nadwodny.
Freistrahlтурbine—turbina odrzutna o strumieniu swobodnym.
Freiträger—belka jednym końcem osadzona, zresztą swobodna.
Frikitionskopplung—sprzęgło cierne.
Frikitionsrad—koło cierne.
Fuchs—czopuch.
Führen—prowadzić (po prostej); wodzić (po krzywej).
Führungsdruck—nacisk w prowadnikach; na prowadnice; n. prowadniczy.
Führungsschiene—prowadnica.
Fuge—spoina.
Füllung (Dampfm.)—napełnienie.
Füllungsverhältniss—stosunek napełnienia.
Fundamentanker—przyciąg posadowy.
Fussplatte—płyta posadowa, p. przyziomowa.
Futter—wykładzina (np. cegła).

Gabelförmig—widlasty—rozwidlony.
Gallowayrohr—garłacz Galloway'a.
Gallsche Kette—łańcuch przegubowy.
Ganghöhe der Schraube—skok śruby.
Gas—gaz (płyn lotny).
Gasgemisch—mieszanka, mieszanka gazów.
Gasgewinde—gwint do rur gazowych (gwint gazowniczy).
Gasleitungen—przewody gazowe.
Gasmaschinen—silniki gazowe.
Gasmotor—silnik gazowy.
Gasrohr—rura gazowa (na gaz); gazówka.
Gasrohrmuffe—skrętka.
Gatter—traka.
Gatterrahmen—oprawa traka.
Gattersäge—piła trakowa; p. traczna.
Gebläsemaschine—dmuchawa.

Gefährlicher Querschnitt—przekrój niebezpieczny.	Gleitstück (in der Coulisse)—przesuwek.
Gefälle—spadek (stosunek); spad (różnica poziomów).	Gleitungswiderstand bei Nietungen — opór tarcia przy ślimkaniu.
Gefälle verfügbares (Wassermotor)—spad do zużycia (składający się ze spadu jawnego i utajonego).	Gliederriemen—pas ogniwowy.
Gefrierpunkt—punkt marznienia.	Glockenventil—zawór dzwonowy.
Geführer Maschinenteil—prowadnik.	Glühfarbe des Eisens—barwa żaru żelaza.
Gegendruck—przeciwwiąźność (pary); przeciwciśnienie (wody).	Glührohr, gesteuertes—zapłonka rozrzedzana.
Gegengewicht—przeciwcięzar.	Glührohr, offenes—zapłonka nierozerdzana.
Gegenläufige Kolben—tłoki przeciwbieżne.	Glühspahn—zdręga.
Gegenlenker—nawodzik, odwodzik.	Glühzündler—zapłonka.
Gegenstrom—przeciwiprad.	Göpel—kierat.
Gegenstromkondensator—skraplacz przeciwipadowy.	Gradführung—prostowód, prowadzenie.
Gekremppter Boden (Kessel)—dennica.	Gradierwerk (Dampfkondensation)—chłodnica tężniowata.
Gelenkgeradführung—wodzidło po prostej.	Gradierwerk, geschlossenes—chłodnica sztucznie przewietrzana.
Gelenkkette—łańcuch przegubowy.	Grat (am Lochumfange)—zadziór.
Generatorgas—czad z gazownicy (Siemens'a).	Grenzspannung—naprężenie skrajne, n. krańcowe.
Geometrie, analytische—geometrya analityczna.	Grenzturbine—turbina odrzutna o strumieniu ujętym.
Geometrie, kinematische—geometrya kinematyczna.	Grossmotor—silnik duży.
Geradflankenverzahnung—uzębienie prostoboczne.	Grubenventilator—wywietrznik, przewietrznik kopalińiany.
Geradführung—prostowód.	Grundschieber—niezmian.
Gerinne—pogródka.	Grundschleuse—spust.
Gerippes Rohr—rura użebrowana.	Grundwehr—przewał; jaz zatopiony.
Gerüstkran, Bockkran—suwnica bramista,	Gruppenkolben—tłoki zrzeszone.
Gesamtarbeitsaufwand — całkowita praca włożona.	Gütegrad—pełnota wskazy (silniki par.).
Gesammtdiagramm (Dampfm.)—wykres zdnozcony.	Güteverhältniss—sprawność.
Gesammtgefalle—spad całkowity.	Guldinsche Regel—prawidło Guldin'a.
Gesammtreibungsarbeit—praca tarcia całkowitego.	Gummibeutel—plućo gumowe (siln. spalin.).
Gesammtrostfläche—całkowita powierzchnia rusztu; pole rusztu.	Gusseisen—żeliwo, żelazo lane.
Geschränkte Schubkurbel—mimoosiowy napęd korbowodowy.	Gussnaht—szew (odlewniczy).
Geschützbronze—spiż na działa.	Gussspannung—naprężenie odlewnicze.
Geschweisstes Rohr—rura skuwana (spawana).	Hängebank—nadszybie (górn.).
Geschwindigkeit—prędkość.	Hängelager—łożysko wiszące.
Geschwindigkeitshöhe—wysokość prędkości.	Haken—hak.
Gestänge—żerdziny (górn.); ogólnie zaś: zeskład drążków.	Hangengeschrirr—oprawa haka.
Gestelle—wieża.	Halbkreuztrieb—napęd pasami półskrzyżowanymi.
Gewinde—gwint.	Halbwassergas—gaz wodnoczadowy.
Gewinde, rechts (links) gängiges—gwint prawo (lewo) zwity.	Halslager—łożysko naszyjne (na wałach piownych); łożysko siodłowe pośrednie (na wałach poziomych).
Gewölbe—sklepienie.	Hamburger Normen—prawidła hamburskie.
Gießereikran—żóraw odlewniczy.	Hammer—młot.
Gießkran—żóraw lejnicowy (lejnika—Gießpfanne).	Handaufzug—dźwig z napędem ręcznym, dźwiąk.
Glashütte—szkłownia.	Handdrehkran—żóraw obrotny z napędem ręcznym.
Gleichförmig—jednostajny.	Handhabe (Griff)—dzierżak.
Gleichläufige Kolben—tłoki spółbieżne.	Handkurbel—korba ręczna.
Gleichmässig—równomierny.	Hanfgurt—pas parciany.
Gleichung—równanie, wzór.	Hanfseele—dusza konopna (w linie).
Gleitbahn—tor ślimkania.	Hanfseil—lina konopna.
Gleitmodul — spółczynnik sprężystości na przesuwanie.	Hartblei—ólów twardy; ółów utwardzony.
Gleitpunkt—punkt ślimkania.	Hartguss—odlew utwardzony.

- Heftniet—nit zaczepny.
 Heisslaufen—zagrzanie się.
 Heissluftmaschine—silnik żarowo powietrzny.
 Heizer—palacz.
 Heizfläche—powierzchnia ogrzewana, p. o. grzewalna.
 Heizfläche, dampferührte—nadwodna powierzchnia ogrzewana.
 Heizfläche, feuerberührte—powierzchnia ogrzewana spalinami.
 Heizfläche, unmittelbare—powierzchnia opłomieniona.
 Heizfläche, wasserberührte—podwodna powierzchnia ogrzewana.
 Heizkanäle (Dampfk.)—kanały spalinowe.
 Heizrohr (Dampfk.)—płomieniówka.
 Heizrohrkessel—kocioł płomieniowy.
 Heizwert (calorimetrischer)—wartość opałowa, lepiej cieplikowa.
 Hin und Rückgang—ruch naprzód i wstecz.
 Hobel—wiórnik.
 Hobelmaschine—wiórarka (do drzewa), strugownica (do metalu o suwającej się stolnicy), strugarka (o suwającym się nożu = shaping).
 Hobelspähne—strużyny, wióry.
 Hochbau—budownictwo.
 Hochdruckzylinder—cylinder wysokoprężny; c. mały.
 Hochofengas—czad (gaz) wielkopiecowy.
 Hochofengebläse—dmuchawa wielkopiecowa.
 Hochwasser—woda wysoka.
 Hodograph der Bewegung—hodograf ruchu.
 Höchstleistung—moc krańcowa.
 Hohlcylinder—walec wydrążony.
 Hohlkugel—kula wydrążona.
 Hohlrad—koło wewnętrznie użebione.
 Hohlzapfen—czop wydrążony.
 Holm—oczep.
 Holzbearbeitungsmaschinen—obrabiarki do drzewa, na drzewo.
 Holzbohrmaschine—świdrownica.
 Holzbobelmaschine—wiórarka.
 Holzkohle—węgiel drzewny.
 Holzschraube—wkrętka,
 Holzwände—ściany drewniane.
 Holzzahn—ząb drewniany (zazwyczaj wstawiany).
 Homogen—jednolity.
 Horizontalturbine—turbina leżąca.
 Hülfshub—suw nieroboczy.
 Hüllbahn—tor odtoczony.
 Hüllkurve—krzywa odtaczająca (kin.), k. obwiąjająca (mat.).
 Hülse—pochwa; tuleja.
 Hülsenkupplung—sprzęgło lubkowe z pierścieniami.
 Hüttenwesen—kuźnictwo (hutnictwo).
 Huf (d. Cylinders)—kopyto (walcowe).
 Hydraulische Druckhöhe—hydrauliczna wysokość ciśnienia.
 Hydraulische Presse—tłocznia, lepiej tłoczarka hydrauliczna, t. napędzana wodą.
 Hydrodynamik—hydrodynamika.
 Hydrostatik—hydrostatyka.
 Hyperbel—hyperbola.
- Hyperbel-function—funkcja hyperboliczna.
 Hyperboloid—hyperboloid.
 Hypocykloide—hypocykloida.
- Ideale Hauptspannung—zastępcze naprężenia główne.
 Imaginär—urojony.
 Imaginäre Grösse—wielkość urojona.
 Indikator (Dampfm.)—wskaźnik.
 Indikatordiagramm—wskaźnik (nakres wskaźnika).
 Indizieren—wskażować.
 Indizierte Leistung—moc wskazana.
 Industriegas—gaz roboczy.
 In Gang setzen (eine Maschine)—rozruszać.
 Inhalt von Körpern—objętość ciał, brył.
 Injektor—strumiennica (smoczek, dyszak, przetryskacz).
 Innenfeuerung—palenisko wewnętrzne.
 Innenfeuerungskessel—kocioł o palenisku wewnętrzny.
 Integral—całka.
 Isobare—isobara (linia jednakowego ciśnienia).
 Isolierstoffe (Dampfleitg.)—materiały otulcze, albo na otuliny.
 Isolierung der Dampfleitungen—otulanie przewodów parowych.
 Isopoler—izoplera (wykresowa przy stałej objętości).
 Isotherme—isoterma (wykresowa przy jednakowej temperaturze).
- Kabel—kabel.
 Kältemischung—mieszanina ochładzająca.
 Kalibrierte Kette—łańcuch dokładny.
 Kalkstein—wapniak, wapienie.
 Kaltwasserpumpe—pompa na wodę zimną.
 Kamin—kominek.
 Kammerschleuse—przepust komorowy, lepiej pogrodowy.
 Kammlager—łożysko grzebieniste.
 Kammlrad—koło o zębach wstawianych.
 Kammwalze—wał użebiony.
 Kammpzapfen—czop grzebieniasty.
 Kanal—kanal.
 Kanalhaltung—pogroda kanalu.
 Kappengewölbe—sklepienie kapiaste, lepiej łączaste.
 Kapsel—opona, osłona, kaptur.
 Kapselmotor—silnik okapturny.
 Kardioide—kardioida, krzywa sercowata.
 Katarakt—przytłumiak (prędkości).
 Kegel—stożek (geometr.), grzybek (w zavorze).
 Kegelbremse—hamulec stożkowy.
 Kegelfeder—sprzęyna stożkowata (stożkowa to zwita).
 Kegelpendel—wahadło odśrodkowe (stożkowe), w. wirujące.
 Kegelrad—stożek zębaty.
 Kegelregulator—miarkownik stożkowy.
 Kegelreibungskupplung—sprzęgło o stożkach ciernych.
 Kegelscheibe—krag stożkowy.
 Kegelschnitt—stożkowa (przecięcie stożkowe).

- Kegelturbine—turbina o przelocie postożkowym (doosowa lub odosowa).
- Kegelwentile—zawory o grzybkach, z. grzybkowe.
- Keil—klin.
- Keilbahn—podklinie.
- Keilrad—koło klinaste.
- Kennziffer—skaźnik.
- Kerbe—wręb, karb.
- Kern—rdzeń, (przekroju, albo formy odlewniczej).
- Kernloch—otwór pordzeniowy (odlewnictwo).
- Kernnagel—przypinka (odlewn.).
- Kernpunkt—punkt rdzenny.
- Kernstütze—podpinka (odlewn.).
- Kernweite—promień rdzenia.
- Kessel—kocioł.
- Kessel-Armatur—osprzęt kotła (armatura).
- Kessel-Blech—blacha kotłowa.
- Kesselgarnitur—obsada paleniskowa.
- Kesselkörper—kotłak.
- Kesselmauerwerk—obmurze kotłowe.
- Kesselnietung—nitowanie, niceńie kotłowe.
- Kesselrohr—rura kotłowa.
- Kesselspeisewasser—woda zasilająca kocioł.
- Kette—łańcuch.
- Kettenglied—ogniwo łańcucha.
- Kettenlinie—linia łańcuchowa, krzywa łańcuchowa.
- Kettennietung—niceńie proste.
- Kettenpumpe—podnośnica paciorekowa.
- Kettenrad—koło łańcuchowe.
- Kettenrad, verzahntes—koło (krążek) gniazdowe.
- Kettenrolle—krążek łańcuchowy.
- Kettenschiffahrt—żegluga po łańcuchu.
- Kettenschluss—ogniwo rozdzielne.
- Kippkante—krawędź wyrotu.
- Kippplager—łożysko przegibne.
- Kippmoment—moment wywracający (wywrotczy).
- Klappe—klapa (pastka).
- Klauenkopplung—sprzęgło kłowe.
- Kleinmotor—silnik drobny.
- Klemmgesperre (Klemmsperrwerk)—wechwyty zakleszczajacy.
- Klemmkopplung—sprzęgło zaciskowe.
- Klinkenkopplung—sprzęgło wechwyto-wie.
- Klinker—klinkier.
- Knick-Caps—podchwyt przegibne.
- Knickfestigkeit—wytrzymałość na wyboczenie.
- Knicksicherheit—bezpieczeństwo na wyboczenie.
- Knickspannung—boczenie.
- Knickung—wyboczenie.
- Kniehebel—rozpora przegubowa (w sprzęgu).
- Knierohr, Bogenrohr—kolanko, krzywka.
- Koefficient—spółczynnik.
- Königszapfen—czop główny.
- Körner-elevator—podnośnik (do ziarna).
- Körnertransporteur—przenośnik (do ziarna).
- Körper—ciało, bryła, kadłub.
- Koksoffengas—gaz koksowniany.
- Kolben—tłok.
- Kolbenaufzug—dźwig nurnikowy (na nurniku).
- Kolbenbewegungen—ruchy tłoka, t. j. wysuw i wsuw.
- Kolbendeckel—pokrywa tłoka.
- Kolben-Gebläse—dmuchawa (tłokowa).
- Kolbengeschwindigkeit—prędkość tłoka.
- Kolbenhub—skok tłoka.
- Kolbenkörper—kadłub tłoka.
- Kolbenpumpen—pompy tłokowe.
- Kolbenring—pierścień szczeliwny, sprężyna szczeliwna (tłoka).
- Kolbenschieber—suwak tłoczkowy.
- Kolbenstange—tłoczysko.
- Kolbenweg—droga tłoka.
- Kolbenweglinie—wykresowa drogi tłoka.
- Kombination—kombinacja.
- Kompressor—sprężarka (kompresor).
- Komprimirt—stłoczony, sprężony.
- Konchoide—konchoida, krzywa muszlowata.
- Konchoidenlenker—prostówód konchoidalny.
- Kondensation (Dampfn.)—skraplanie.
- Kondensator—skrapacz.
- Konsole—wspornik.
- Konsollager—łożysko wspornikowe.
- Kontinuierlicher Träger—dźwigar wieloprzestrzenny (belka w.).
- Kontraktion—zwężenie.
- Kopiermaschine—obrabiarz do kopowania, małpiarka.
- Kräftepaar—para sił (dwusil).
- Kräfteplan = Kräftepolygon — wielobok sił.
- Kraft—siła.
- Kraftgas—gaz silniczy (t. j. do silników przeznaczony).
- Kraftlinie—oś sił (mech.).
- Kraftmaschine—silnik.
- Kraftsammler (Wasser)—akumulator.
- Kraftstoff—paliwo.
- Kraftstoffgemisch—mieszanka wzbuchowa (siln. spalin.).
- Kraftübertragung—pędnia (transmisyja), napęd, przenoszenie siły.
- Kraftverhältniss (Getriebe)—przelotanie.
- Kralle—sprzączka pazurowa.
- Kran—zdrav.
- Kranzgelenkkupplung—sprzęgło przegubowe.
- Kranzspalt—luz międzywiencowy.
- Kreis—koło.
- Kreisabschnitt—odcinek koła.
- Kreisausschnitt—wycinek koła.
- Kreisbogen—łuk kołowy.
- Kreiselpumpe—pompa odśrodkowa.
- Kreisen—krążyć, krążenie.
- Kreisevolvente—rozwijająca koła.
- Kreisfunction—funkcja kołowa.
- Kreisprocess—przebieg kołowy (termodyn.).
- Kreisprocess, umkehrbarer—odwrotnalny przebieg kołowy.
- Kreissäge—piła tarczowa.
- Kreissägeblatt—piłak tarczowy.
- Kreisschere—przecinarka tarczowa.
- Kreissehne—cięciwa koła.
- Kreistrieb—napęd okrężny (linkowy).
- Kreisumfang—obwód koła.
- Kreuzgelenkkupplung—sprzęgło przegubowe.

- Kreuzgewölbe—sklepienie krzyżowe.
 Kreuzkopf—krzyżulec.
 Kreuzstück (Röhr)—krzyżka.
 Kröpfung (Drehbank)—wglębie.
 Krümmmer (-Rohr)—krzywka.
 Krümmung—krzywość.
 Krummachse—wał wykorbiony.
 Kubische Parabel—parabola sześcienna (kubiczna).
 Kühlteich (Dampfkondens.)—staw studzący wodę.
 Kühlung—chłodzenie, ochładzanie, studzenie, oziębianie.
 Kugel—kula.
 Kugeldreieck—trójkąt kulisty (sferyczny).
 Kugellager—łożysko kulkowe.
 Kugelventil—zawór o kuli.
 Kugelzapfen—czop kulisty.
 Kulisse (Wasserräder)—szatkownica (przy kołach wodnych).
 Kulisse (Steuerungen)—jarzmo (przy stawidłach rozrzedzających parą).
 Kulisse—pójazek (w obmurzu kotłowni).
 Kupferlegierung—stop miedziowy.
 Kupfernes Federrohr—wydłużka miedziana.
 Kuppeln—sprzęgać; dopręgać.
 Kupplung—sprzęgło.
 Kurbel—korba.
 Kurbelantrieb—napęd korby; n. korbowy.
 Kurbelkröpfung—wykorbienie.
 Kurbelschenkel—ramię korby.
 Kurbelschleife—krzyżulec na korbie.
 Kurbel (Vorder-) seite—strona ukorbowia.
 Kurbelstange—korbowód, geleń korbowy.
 Kurbeltrieb—napęd korbowy.
 Kurbelzapfen—czop korby, c. korbowy.
- L**—Eisen—kątownik.
 L-Wulsteisen—kątownik żebkowy, wzgl. dwubiekbowy.
 La-Jiles Gleichgewicht—równowaga chwiejna.
 Labyrinthlinderung—uszczelnianie szcześnią grzebieniastą.
 Ladung—dawka (w siln. spal.).
 Längssupport—przesuwnik.
 Lager—łożysko.
 Lagerdeckel—pokrywa łożyska.
 Lagerschale—panew.
 Lagerung des Kessels—sadowienie kotła.
 Lamellenkupplung—sprzęgło warstwowe.
 Laschennietung—nicienie w lubki.
 Last—ciężar.
 Lastdruckbremse—hamulec naciskany ciężarem.
 Lasthebemaschine—dźwignica, dźwigarka.
 Lastkette—łańcuch dźwigny.
 Lastwindewerk—dźwigarka (żurawia).
 Latente Energie—energia (praca) utajona.
 Latente Wärme—cieplik (ciepło) utajony.
 Laufachse, Tragachse—oś nośna.
 Lauffläche—gladź.
 Laufkatze, Laufwagen—kot.
 Laufkran—suwnica dźwigarkowa, dźwigarka przesuwna.
 Laufkrafter—suwniczy.
 Laufrad—wirnik.
- Laufradschaufel—łopatka.
 Laufrühr f. Förderzw.—rura przenośnicza.
 Lebendige Kraft—praca rozpoczęta, energia rozpoczęta.
 Lederstulp—cholewa skórzana, lepiej natłoczka skórzana.
 Leergang—bieg jałowy.
 Leergangsarbeit—praca biegu jałowego: p. jałowa; praca tarcia jałowego.
 Leerhub—skok jałowy.
 Leerscheibe—koło luźne, lepiej jałowe.
 Leeseite—strona zawietrzna.
 Leistung—moc.
 Leistungsfähigkeit—możność (silnika lub t.p.).
 Leistungsregulator—miarkownik energicznosci (t. j. utrzymujący stałą pracę na skok, czyli stałą energicznosć).
 Leitrad—stałka (kierownica).
 Leitradkranz—wieniec kierowniczy.
 Leitradshaufel—kierownica.
 Leitrolle—krążek kierowniczy.
 Leitspindel (Drehbank)—śruba wodząca.
 Leitungen—przewodniki (elektr.).
 Lemniskate—lemniskata.
 Lemniskoidenlenker—prostowód lemniskatowy.
 Lenker (Haupt)—wodzik.
 Lenkerstange—wodzik.
 Lenkvorrichtung—wodzidło.
 Leuchtgas—gaz świetlany.
 Lichter Querschnitt—przeswit.
 Lieferung—dostawa.
 Litze—skrętka.
 Lochkreis—wieniec dziur (śrub).
 Lochmaschine (Perforiermaschine)—przebijarka (dziurkarka).
 Lösbare Befestigung—połączenie rozłączne.
 Logarithmus—logarytm.
 Lokomobile—lokomobila.
 Lokomotive—parowóz.
 Lokomotivkessel—kocioł parowozowy.
 Lokomotivkuppelstange—drag sprzegający (w parowozie).
 Loskuppln—odpręgać; wypręgać.
 Losscheibe—koło luźne, lepiej jałowe.
 Lot—pion; lut; lut.
 Lufthahn—sapek; kurek powietrzny.
 Lufthaspel—kołownik napędzany powietrzem.
 Luftpumpe (Dampfkondens.)—pompa na powietrze; p. próżniowa.
- Mahlgang—złożenie młynowe.
 Mannesmannrohr—rura systemu Mannesmann'a.
 Manometer—manometr.
 Manschette—cholewa, lepiej natłoczka (skórzana).
 Mantelrohr—rura ołowiana z wnętrzem cynowem.
 Maschinengitterrahmen (Dampfm.)—oprawa silnika.
 Maschinist—silniczy.
 Masse—masa.
 Massenproduktion—wyrób hurtniczy.
 Massive (Decken Treppen)—sklepione, murowane, ogniotrwałe (stropy, schody).

Masssystem, absolutes—bezwzględny układ miar.	Niederschlagsgebiet eines Flusses—dorzecze.
Massstab—wymiarka.	Niederschlagshöhe—wysokość opadów (atmosferycznych).
Mast—maszt.	Niedrigwasser—woda nizka.
Mastenkran—żóraw na maszty.	Niet—niet.
Matritze—podbiąka; podtiockza.	Nietkopf—leb i nakówek nita.
Mauerkasten—obłożę.	Nietteilung—dzielka nicenia.
Mauerwerk—mur.	Nietung—nicenie.
Maximum u. Minimum—największość i najmniejszość.	Nietung, ein, dwie, wielorządne—nicenie, jedno, dwoje, wielorządne.
Mechanik—mechanika.	Nippel—gwintka.
Mechanische Wärmetheorie—mechaniczna teoria ciepła.	Niveaufläche (Dynam.)—poziom, równia.
Meereswellen—fale, bałwany morskie.	Normalbeschleunigung—przyspieszenie normalne.
Mehrcylinderkessel—kocioł wielowalczasty.	Normale—normalna.
Metacentrum—metacentr.	Normalspannung—naprężenie normalne.
Metallbearbeitungsmaschinen—obrabiarki do metalu.	Nulllinie (Festigtsl.)—linia (os) zerowa, wzgl. obojętna.
Metallidierung—szczeliwo (uszczelka) metadowe.	Nut—wpustka.
Metallschraube—Ibiak (śrubowy).	Nutenkeil—klin dwuwypustny.
Metallspahn—wiór (metalowy).	Nutzleistung—moc pożytkowa.
Meterkilogramm—kilogramometr.	
Metrisches Gewinde—gwint metryczny.	O berfläche—powierzchnia.
Mischdüse—gardziel.	Oberflächenkondensation—skraplanie naprawonne.
Mischgas—gaz wodnocządowy.	Oberflächenkondensator—skrapacz naprawowy; s. naprawony.
Mischkondensator—skrapacz bezprzeponowy;	Oberwasser—poziom góry.
Mischung—mieszanie; mieszanina; mieszanka.	Oeffnung in Schieberspiegel—okno; okienko.
Mitnehmer—zabierak.	Oel—olej.
Mitnehmerkupplung—sprzęgło zabiercze.	Oelabscheider—wytlustnik (z wody); odtłusznik (z pary).
Mitnehmerscheibe—tarcza zabiercza.	Oelgas—gaz olejowy.
Mitteldruckylinder—cylinder średnioprężny; c. średni.	Oese—oko. ucho.
Mittelkraft—siła wypadkowa.	Ordinate—rzędna.
Mittelpunktfäche—powierzchnia ośrodkowa (mat.).	
Mittelwasser—woda średnia.	P ackung—szczeliwo.
MörTEL—zaprawa.	Parabel—parabola.
Molekulargewicht—ciężar cząsteczkowy.	Parabel, semikubische—parabola półsześcieniarna (półkubiczna).
Montejus-Dampfwasserheber—ssawa parowa, przetaczarka parowa.	Paraboloid—paraboloid.
Motor (Kraftmaschine)—silnik.	Parallelogramm—równoleglobok.
Muffe—kielich.	Parallelstrom—spółprąd.
Muffenkupplung—sprzęgło nasówkowe.	Parallelwerk—tama podłużna.
Muffenrohr—rura kielichowa.	Partial—częściowy.
Muffenverstemmung—nabój (nabijac).	Partialturbine—turbina cząstkowa.
Mundstück—wylot; nasadka.	Pendel—wahadło.
N abe—piasta.	Pendel, regulator—miarkownik wahakowy.
Nachausrörmung—wylot powrotny.	Perforiermaschine—dziurkarka.
Nachbrennen—dopalanie pozaspaliskowe.	Perforiertes Blech—blacha dziurkowana.
Nacheilen—podążać za.	Permutation—przemiana (permutacja).
Nacheinströmung—wlot powrotny.	Perspektive—perspektywa.
Nachschlüssinkel—kąt przyjmuły pozwrotowego.	Petroleummotor—silnik naftowy.
Nachströmung—dolot.	Pfeilerhaupt—naczółek.
Nasenkeil—klin ibiasty.	Pfeilrad—koło daszkowo uzbione.
Nebenspannung—naprężenie drugorządne.	Pferdegarde—kierat.
Negativ—odjemny.	Pferdestärke—kon mechaniczny, moc konia, AK.
Nennleistung—moc mianowana.	Phosphorbronze—spiż (bronz) nafosforzony
Neutrale Achse—osi obojętna.	Piezometer—piezometr.
Neutrale-Faserschicht—warstwa obojętna.	Pipette—ssawka.
Nickelstahl—stal naniklona.	Piramida—ostrosłup.
Niederdruckylinder—cylinder nizkoprężny; c. duży.	Platte—płyta.
	Pleuelstange—korbowód, golen korbową.
	Plunger—nurnik.
	Pockholz—drzewo gwajakowe.

- Podest—podest, lepiej zawa rat.
 Podestträger—podestownica, lepiej zawa ranta nica.
 Polbahn—tor biegunowy.
 Polytropische Kurve—krzywa politropiczna.
 Portalkran—obrotny zóraw bramiasty.
 Portlandcement—cement portlandski.
 Positiv—dodatny.
 Potenz—potęga.
 Potenzial (Dynamik)—potencyal.
 Prellung—odrzut.
 Pressanlage—tłocznia, wytłocznia.
 Presse—tłocznika, wytłaczarka i t. p.
 Pressschraube—śruba tłoczna.
 Primzahl—liczba pierwszotna.
 Prism—a graniastosłup, pryzmat.
 Probierhahn (Dampfk.)—kurek dozorczy.
 Probierventil (Dampfk.)—zawór dozorczy.
 Projektion—rzut.
 Projektions—rzutowy.
 Projicirt—rzucony.
 Pronyscher Zaum—hamownica Prony'ego.
 Proportionsgrenze—granica proporcionalności.
 Pulsometer—tętnik.
 Pumpe—pompa.
 Pumpräder—przelewnice.
 Putzmaterial—czyściwo.
 Pyrometer—pyrometr (mierzłyżar).
 Pyrometrischer Heizwert—pyrometryczna wartość paliwa.

Quai—nadbrzeże.
 Quecksilbersäule—słup rtęci (rtęciowy), sł. rt.
 Querdehnung—rozpięcanie.
 Querhaupt—krzyżulec; poprzecznik; poprzecznica.
 Querkontraktion—zwężenie przekroju.
 Querkraft—siła poprzeczna.
 Querschnitt—przekrój.
 Quersiederohre—płomieniówka poprzeczne.
 Quersupport—nasuwnik.
 Querzusammenziehung—zwężenie przekroju.
 Quetschgrenze—granica ciastowatości.

Rad, eliptisches—tarcz eliptyczna.
 Radgehause—okolina.
 Radial-Bohrmaschine—wiertarka żórawiowa.
 Radialturbine—turbina promiennicza (odśrodkowa albo dośrodkowa, lepiej odosiowa, albo doosiowa).
 Radiusvektor—promień wodzący.
 Radreflein—obręcz.
 Radstand (außerster)—rozstawa (osi).
 Rädersatz—dobór kół.
 Ratsche, Knarre—grzechotka.
 Rauchgase—spaliny.
 Rauchrohrkessel—kocioł płomieniowy o paleniku podolnym.
 Rauchschieber (Dampfk.)—zasuwa czopuchowa.
 Rauhigkeit—chropowatość.
 Raumdiagramm (Dampfm.)—wykres objętości.
 Reaktionsturbine—turbina naporowa.
 Reducirter Muffenhub—zastępczy skok po chwy (miarkownika).
- Reducirventill—przymykadło samoczynne.
 Reguläres Vieleck—wielokąt prawidłowy.
 Regulator—miarkownik.
 Reibahle—rozwiertnik.
 Reibbohr—rozwiertak.
 Reibung—tarcie.
 Reibungs—cierny.
 Reibung der Bewegung—tarcie w ruchu.
 Reibung der Ruhe—tarcie w spokoju (w bez ruchu).
 Reibung, gleitende—tarcie przy ślizganiu.
 Reibung, rollende—tarcie przy toczeniu.
 Reibung, zusätzliche—tarcie nie jałowe.
 Reibungsarbeit—praca tarcia.
 Reibungshammer—młot cierny.
 Reibungskoefficient—społczynnik tarcia.
 Reibungskupplung—sprzęgło cierne.
 Reibungsrad—koło ciernie.
 Reibungsverluste—straty tarcia.
 Reibungswiderstände—opory tarcia.
 Reibungswinde—dzwigarka cierna.
 Reibungswinkel—kąt tarcia.
 Reihe—szereg; rząd.
 Reinigungsöffnung—wyczystka.
 Rente—renta.
 Resultante—wypadkowa.
 Riemen—pas (skórzany).
 Riemenausrücker—przesuwacz pasa.
 Riemenbetrieb—napęd pasowy.
 Riemen, gekreuzter—pas skrzyżowany.
 Riemen, geschänkter—pas zwichrzony.
 Riemen, offener—pas obręcowaty.
 Riemenscheibe—koło pasowe.
 Riementrieb—napęd pasowy.
 Riementrommel—bęben pasowy.
 Rieselkondensator—skraplacz obciękowy.
 Ring—pierścień.
 Ringkeil—pierścień osadny, trójdzienny.
 Ringleitung—przewód okreżny.
 Ringventil—zawór pierścieniowy.
 Rohhautrad—koło z surowca skórzarego.
 Rohr—rura.
 Rohrflansch—kołnierz.
 Rohr-Formstück—kształtka.
 Rohrleitung—przewód rurowy.
 Rohrmuffe (guss.)—kielich.
 Rohrtreibmaschine—rozłacznarka.
 Rohrwand—ścianka rury.
 Rolle—krążek.
 Rollenkipplager—łożysko na walcach.
 Root-Gebläse—wietrzak Root'a,
 Rostraum—rusztowisko.
 Rostpalt—przewiewie.
 Roststab—rusztowina.
 Rostträger—rusztownica.
 Rotationskörper (Fläche)—bryła (powierzchnia) obrótowa.
 Rotguss—spiąż, brouz.
 Rotirung—wirowanie.
 Rückkehrkreis—koło powrotnie (kin.).
 Rückkehrpol—biegun powrotny (kin.).
 Rückkehrpunkt—punkt powrotny, lepiej p. na wroto.
 Rückkühlung—studzenie.
 Rückschlagventil—zawór wstępny.

- Rundeisen—krągownik.
 Rundkeil—klin okrągły.
- S**ägeblatt—piłak.
 Sägemaschine—piła.
 Sägemühle—tartak.
 Sägen—trzeć.
 Sättigung—nasycenie.
 Säule—stup.
 Sammler, hydraulischer—akumulator.
 Sandstein—piaskowiec.
 Satz—zeał (w znaczeniu kompletu).
 Satzräder—kola skojarzone.
 Sauggas—gaz wodnociadowy.
 Saugheber—przesysak; ssawa.
 Saugkorb—smok.
 Saugpumpe—pompa ssąca.
 Saugrohr—rura ssawnia, lepiej ssawa cza.
 Saugventil—zawór ssawny, lepiej ssawczy.
 Schaar von Kurven—rój krzywych.
 Schablone—wzornik.
 Schacht—szyb (górn.).
 Schachtkran—zóraw z łożyskiem podziemnym.
 Schärfmaschine—ostrzarka.
 Schalenkupplung—sprzęgło łączkowe ze śrubami.
 Schallfänger—odsuzmka.
 Schalltopf—garnek odszumny.
 Schaufelraum (Wassermotor)—przegródka międzyłopatkowa.
 Schauloch—wzornik.
 Scheibenkolben—tłok tarczowy.
 Scheibenkupplung—sprzęgło tarczowe.
 Scheidewand—ściana przedziałowa.
 Scheidewand (in Kammersystem)—jaz gorny, wzgl. dolny (w obmurzu kotła).
 Schekel—uchó.
 Scherblatt—szczeka nożyc.
 Schere—nożyce.
 Scherenkran—zóraw rozkraka.
 Schiebebühne—przesuwunica.
 Schieber—suwak, zasuwa.
 Schieberdiagramm—wykres suwakowy.
 Schieberentlastung—odciążenie suwaka.
 Schieberkasten—skrzynka suwakowa.
 Schieberspiegel—gładź suwakowa.
 Schiebersteuerung—stawiłdo suwakowe, rozrząd suwakiem.
 Schiefe Ebene—równia pochyła, lepiej pochylnia.
 Schiffsdampfkessel—kocioł parowcowy.
 Schiffskette—łańcuch okrętowy.
 Schlaff—obwiły.
 Schlauch—waż; kiszka.
 Schleifmaschine—szlifiarka, tocza.
 Schleifstein—toczak (obracający się). osełka (ręczna).
 Schleifsteinvorrichtung—toczydło.
 Schleppschiebersteuerung—stawiłdo suwakowe z zabrankami (Farcot'a).
 Schleuderbremse—hamulec odśrodkowy.
 Schleudergerblase—wietrzak odśrodkowy (bąk).
 Schleuderpumpe—pompa odśrodkowa.
 Schleuderschmierung—smarowanie orzutne.
- Schleuse—upust (np. przy młynie). przepust (żegluga).
 Schleusenthor—brama przepustu.
 Schlichten—gladzić.
 Schlichtfeile—gladzik.
 Schliesse (Kran)—łaczniczka.
 Schliesskopf des Nletes—nakówka nita.
 Schlitzmaschine—wcinarka.
 Schmelzpunkt—punkt (temperatura) topnienia.
 Schmelzwärme—cieplik (ciepło) topnienia.
 Schmiedbarer Guss—odlew odwegłony.
 Schmiedefeuер—ognisko kuzienne.
 Schmiedeeisen—żelazo, żelazo kowalne.
 Schmiedepresso—kuźnica.
 Schmierbüchse—oliwiarka.
 Schmiergefäß—maźnica.
 Schnecke u Schraubenrad—stado ślimacze, t. j. ślimak i ślimacznička.
 Schneidbacke—gwintnica.
 Schneidbohr—gwintnik.
 Schneide—rzeez; ostrze.
 Schneidkluppe—gwintownica.
 Schneidstahl—nóż.
 Schnellläufer (Maschine)—szybkobieg (silnik).
 Schnepfer—zatrzaszki.
 Schöpfşaufel (eines Ventilators)—czerek.
 Schöpfwerk—podnośnica, przelewówka.
 Schornstein—komin.
 Schrapper—skrobaczka.
 Schraube ohne Ende—ślimak.
 Schraube—śruba.
 Schraubenfeder—krętna sprężyna zwita.
 Schraubengänge—nitki gwintu.
 Schraubenflaschenzug—wciąg ślimaczy, w ślimakowym.
 Schraubengewinde—gwint.
 Schraubenkern—rdzeń śruby.
 Schraubenkopf—leb śruby.
 Schraubenlinie—śrubowa, linia śrubowa.
 Schraubenmutter—naśrubek.
 Schraubenpresse—tłoczarka śrubowa; wytłaczarka śrub.
 Schraubenradgeblässe—przewietrznik śrubowy (p. o wirniku śrubowatym).
 Schraubenrad—koło śrubowato użebione; wirnik śrubowy (w przewietrzniku).
 Schraubenschneidemaschine—gwinciarka.
 Schraubenventilator—przewietrznik śrubowy.
 Schraubenwinde—dźwignik śrubowy.
 Schraubenzieher—odkretka.
 Schrotfeile—zdzierak.
 Schrubben—zdzierać.
 Schrumpring—obręcz skurczna.
 Schubfestigkeit—wytrzymałość na cięcie.
 Schubkoefficient—spółczynnik przesuwalności.
 Schubkurbel, geschränkte—korbowodowy napęd mimoosiowy, mimoosiowy napęd golenia korbową.
 Schubspannung—cięcie (naprężenie tnące).
 Schubstange—korbowód, golen.
 Schubstangenkopf—leb goleni (korbowodu).
 Schütze—stawiłdo (na upuscie).
 Schuss (eines Kessels)—piersciono.
 Schwanzhammer—młot wahakowy z ogonem.

Schweisseisen—żelazo skowalne (spawalne).	Spannstange—ściąg.
Schweissen—skuwać.	Spannung—naprężenie (wytrz.); pręgnosc (gazów i par).
Schweisshitze—żar skowalności.	Spannung, zulässige—naprężenie bezpieczne, dozwolone.
Schwerpunkt—środek ciężkości.	Spannungscoefficient (Dampfm.)—sprawność pręgnosci.
Schwimmachse—osi pływanego.	Spannungs-Einflussfläche — powierzchnia bry- ły naprężen.
Schwimmer (Dampfk.)—pływak.	Spannungsfläche—oznaczna powierzchnia na- prężen.
Schwindmass—miara skurczowa (wymiarka), skurcz (długość skurczania).	Specialwerkzeugmaschine — obrabiarka spe- cyjalna, lepiej swoista.
Schwingung—wahanie, wachnięcie.	Specifisches Gewicht—ciężkość właściwa.
Schwingung, geradlinige—drgańie.	Specifische Wärme—cieplik właściwy.
Schwungmasse—masza rozprędowa.	Speiserohr (Dampfk.)—rura zasilająca.
Schwungrad—koło rozprędowe.	Speiseventil (Dampfk.) — zawór zasilający (samoczynny).
Schwungrad, fliegendes—wywieszone koło rozprędowe.	Speisewasser (Dampfk.) — woda zasilająca.
Sehne—cięciwa.	Sperrhaken—piesek (hamulec).
Seilantrieb—napęd linowy.	Sperrabdremse—hamulec wechwytyowy.
Seilausgleichung (Förderm.)—zrównoważanie liny.	Sperrrad — koło wechwytyowe.
Seilpolygon—wielobok sznurowy.	Sperrwerk—wechwyty.
Seilrohr—rura giętki, opancerzona.	Sperr u. Bremswerke—wstrzymniki.
Seilrolle—krążek linowy.	Sphärischer Excess (mat.)—nadmiar sferycz- ny (kulistości).
Seilschacht—szyb linowy.	Spiegel am Cylinder—gładź podsuwakowa.
Seilscheibe—koło linowe.	Spill — przyciągarka (słupowa).
Seiltrieb—napęd linowy.	Spinnmaschine—przedzarka.
Seitlstrommel—bęben linowy.	Spirala—spirala.
Seitenhalbirungslinie—ośrodkowa.	Spiralfeder—giętna sprężyna zwita.
Seitenkraft—siła składowa.	Spitze—śpic; ostrze.
Sekundenerg—erga na sekundę.	Spitze (Drehbank)—kiel.
Sekundenmeterkilogramm—kilogramometr na sekundę.	Spitzenhöhe (Drehbank)—wzniesienie klów.
Sekundenpendel—wahadło sekundowe.	Splint—lon; lonek; zatyczka.
Selbstcirkulierend—samokräzny.	Spülluft—przewietrze.
Selbsthemmend—samohamowny.	Spundmaschine—wpustiarka.
Selbsthemmung—samohamowność.	Spurzapfen—czop storcowy, stojący.
Selbstschmierlager—samosmar.	Stabiles Gleichgewicht—równowaga trwała.
Selbstspannend — samoprężny.	Stabilitätsmoment—moment statyczności.
Selfaktor—samoprzędziąka.	Ständer—słup; stojec; stojak.
Semikubische Parabel—parabola półszes- cienna (p. półkubiczna).	Stahl—stal.
Servomotor—silnik pomocniczy.	Stahlguss—odlew stalowy.
Setzeisen—nabijak.	Stahlhalter—trzymak.
Setzkopf des Nites—łeb nita.	Statik—statyka.
Shapingmaschine—strugarka.	Statisch—stateczny.
Sicherheitskoeffizient—spółczynnik bezpie- czenia.	Statisches Moment—moment statyczny.
Sicherheitskurbel—korba zabezpieczona.	Stau — podparcie (wody).
Sicherheitsventil—(Dampfk.)—zawór bezpie- czenia.	Stauchen—napęcać.
Sicherheitsvorrichtungen—bezpieczniki t. j. osłonki, zapobieżniki, ochronniki, albo ocalki.	Stauhöhe—podpór.
Siedepunkt—punkt (temperatura) wrzenia.	Stauweite—dalekość podparcia.
Siederohr—płomieniówka.	Stegkette — łańcuch z rozporkami.
Siederohrkessel—kocioł płomieniówkowy.	Stehblech — łańcuch (w dźwigarze).
Siliciumbronze—spąż (bronz) nakrzemiony.	Stehbolzen (Dampfk.) — zespórka.
Sinn (der Bewegung)—lot.	Stehender Kessel — kocioł stojący.
Sinus—wstawa.	Stehlager — łożysko stojące.
Sitzstelle—siedlisko.	Steighöhe — wysokość wzlotu; w. podrzutu.
Spaltdruck—ciśnienie w szczelinie.	Steigrohr—rura podnośnicza.
Spaltdruckregulirung—nastawianie ciśnienia (turb.).	Steinkohle węgiel kamienny.
Spaltschieber—suwak rusztowany.	Steinschraube—śruba zalewna.
Spannkraft—siła wypiętrzająca.	Stellring—pierścień osadny, lepiej o s a d e z y.
Spannring—pierścień rozprężny.	Stellschraube—śruba osadna; lepiej osadzca; s. nastawna.
Spannrolle—krążek wypiętrzający.	Stellvorrichtung—nastawiadło.
	Stellzeug—nastawiak.
	Stemmisen—doszczelnik.

Stemmmaschine—dłuciarka.	Tiermotor—silnik zwierzęcy.
Stempel—bijnik; przebijnik; wybijnik i t. d.	Tisch (einer Hobelmaschine)—stolnica.
Stereometrie—stereometrya.	Total—całkowity.
Sternförmige Kupplung—sprzęgło gwiaździste.	Tourenzähler—liczydło obrotów; liczyobrót.
Steuerkanal—kanał rozdzielczy (w cylindrze); k. rozrządowy (w suaku).	Träger, auf mehreren Stützen (kontinuirlicher)—dźwigar wielopręsłowy.
Steuerung (Dampfpm.)—stawidło (przyrząd), rozrząd (czynność).	Trägerwellblech—blacha głęboko falowana (falista).
Steuerungskanäle—kanały rozrządowe.	Trägheitsellipse—elipsa bezwładności.
Steuerungsnocken—ksiuk rozrządczy.	Trägheitsellipsoid—elipsoid bezwładności.
Steuerungsscheibe—tarcza rozrządcza.	Trägheitshauptpunkt—główny punkt bezwładności.
Stielhammer—młot z trzonem, t. j. młot nadzierżaku (ręczny), albo na wahaku (mechaniczny).	Trägheitskreis—koło bezwładności.
Stiftschraube—kołek śrubowy.	Tragfähigkeit—nośność.
Stirnfläche des Zapfens—stosc czopa.	Tragfeder—resor.
Stirnhammer—młot wahakowy z nosem.	Traglager—łożysko siodłowe.
Stirnrad—koło zębate, zwykłe, lepiej storcowe.	Tragmodul—granica spręzystości.
Stopfbüchse—dławnica.	Tragrolle—koło (krażek) podporne.
Stössel—strużak (w strugarcie).	Tragzapfen—czop leżący.
Stoss—zderzenie, uderzenie.	Trajektorie—trajektoria.
Stossmaschine—strugarka pionowa.	Traineur—przenośnik.
Strahlkondensator—skraplacz smoczkowy (strumienicowy).	Transmission—pędnia.
Strahlpumpe—strumienica, smoczek parowy.	Transmissionsaufzug—dźwig pędniany.
Strahlturbine—turbina odrzutna.	Transmissionsrad—koło pędniane.
Strecke—kresa (mat.), szlak (kolejn.).	Transmissionsseil—linia pędniana.
Streckenlast—obciążenie ciągłe.	Transmissionswelle—wał pędniany.
Streckengrenze (Festigkeit)—granica ciastowatości.	Treibkette—łańcuch napędny.
Streudüse—rozpryskiwacz.	Treibriemen—pas napędny.
Stromstrich—wart (rzeki).	Treibstange—goleń.
Stützkraft (Reaction)—siła oporowa; odpór.	Treppe—schody.
Stützzapfen—czop storcowy, stojący.	Treppenhaus—schodnia.
Stufentrommel—bęben schodkowany.	Treppenwange—schodnica.
Stufenscheibe—koło schodkowe.	Trettrad—deptak.
Stutzen—króciec.	Triebachse—osi napędna.
Support (Drehbank)—suwnik.	Triebkette—łańcuch napędny.
T -Eisen—teownik.	Triebstockverzahnung—uzębienie palczaste.
T-Stück—rozczepek prosta.	Triebwerk-Drahtseil—linka druciana pędnia.
Tachometer—tachometr.	Triebwerke, Getriebe—mechanizmy.
Tagesleistung—dzionka (t. j. wytwórczość całodzienna).	Triebwerkräder—koła pędniane.
Tagelohn—dniówka.	Triebstockverzahnung—uzębienie palczaste.
Takelage—ulinienie (okrątów).	Triebwerkwellen—wały pędniane.
Tandemmaschine—silnik spółtoczyskowy.	Tropfapparat—wykraplarka (smaru).
Tangens—styczna.	Tropfrohr—rurka ściekiewkowa.
Tangentialbeschleunigung—przyspieszenie po stycznej	Turbine—turbina.
Tangentialkraft—siła po stycznej.	U -Eisen—ceownik.
Taucherkolben—nurnik.	Ueberdruck—nadciśnienie (cieczy); nadpresión (gazów).
Teilkreis—obwód podziałowy.	Ueberfall—przelew.
Teilung der Zahnräder—podziałka kół zębachcych.	Ueberfallwehr—jaz przelewowy, przewał.
Tellerventil—płaski grzybek zaworowy.	Ueberhitzer—przegrzewacz.
Temperatnr—temperatura (ciepłota).	Ueberlappungsnietung—nicenie na zakładkę.
Temperatur absolute—temperatura bezwzględna.	Ueberschlags-Rechnung—obliczenie dorywcze; o. ocenne; ocenianie.
Tempercuss—odlew częściowo odwęglony.	Ueberschubmuffe—nasówka.
Teufe—głębiza (górn.).	Uebersetzung—przełożenie.
Teufenzeiger—wskaźnik głębizny (górn.).	Uferbefestigung—umocnienie brzegów.
Thalsperre—przetamowanie.	Uferkran—żóraw nadbrzeżny.
Thermometer—termometr.	Uferpfiler (Widerlager)—przyczółek.

Ungleichförmigkeitsgrad von Maschinen—niejednostajność; stopień niejednostajności.	Verzögerung—zwolnienie.
Ungleichschenkliges Winkeleisen—kątownik nierównoramienny.	Vieleck—wielokąt.
Universalgelenk—sprzęgło przegubowe.	Vierblatt—czworoliść.
Unrundes Rad—tarcz nieokrągła.	Viereck—czworokąt.
Unterfeuerung—palenisko podolne.	Vierlingsmaschine—silnik czworaczy.
Unterlagsplatte—podkładka.	Viertakt (Gasmasch.)—czworośuw.
Unterwasser—poziom dolny.	Virtuelle Arbeit—praca przysposobiona.
Unterwasserzapfen—czop podwodny.	Virtuelle Verrückung—przesunięcie przysposobione.
Unterwind—nadmuch.	Volligkeitsgrad—pełnota.
Unterwindgebläse—przewietrznik nadmuchowy.	Volldruckverhältniss—ilocrotność rozszerzania.
Vakuum —próżnia.	Voilrad—koło zewnętrzne użebione, k. zębate, storcowe.
Vakummeter—wakumetr.	Vollturbine—turbinowa całkowista.
Variation—waryacyjna.	Vorauströmung—wyłot przedzwrotowy.
Ventil—zawór.	Voreilen—przodować.
Ventilator—przewietrznik; nawietrznik; wywietrznik; wietrzak.	Voreinströmung—wlot przedzwrotowy.
Ventilbuchse—siodełko-wsadzane.	Vorfeuerung—palenisko odrzędnie.
Ventilgehäuse (Körper)—kadłub zaworowy.	Vorgelege (Antrieb)—przystawka (napędna).
Ventilkegel—grzybek zaworowy.	Voröffnungswinkel—kąt odmyku przedzwrotowego.
Ventilkolben—tłok z zaworem.	Vorwärmter (Dampfk.)—podgrzewacz.
Ventilsitz—siodełko zaworowe.	
Ventilspindel—wrzeciono (pokrętne); trzon (niepokrętny).	Wärme —ciepło; cieplik (na jednostkę).
Verankerung (Dampfk.)—ściągnięcie; ściąganie.	Wärmeäquivalent—równoważnik ciepła.
Verbrennung—spalanie.	Wärmeeinheit—ciepłostka (cpl.).
Verbrennungsgase—spaliny.	Wärmemotor—silnik cieplikowy.
Verbrennungsmotor—silnik spalinowy.	Wärme, specifische—cieplik właściwy.
Verbrennungsprodukte—spaliny.	Wärmeschutzmasse—masa otulinowa, m. otulca.
Verbrennungsraum—spalisko.	
Verbund-Dampfmaschine—sprzężony silnik parowy.	Wärmetheorie, mechanische—mechaniczna teoria ciepła.
Verdampfung—parowanie; odparowanie.	Wagenwinde—dźwignik do wozów.
Verdampfungswärme—cieplik (ciepło) parowania.	Wageschneiden—rzezy wag.
Verdampfungsziffer—ilocrotność odparowania.	Wahrscheinlichkeitsrechnung—rachunek prawdopodobieństwa.
Verdichtungsverhältniss—ilocrotność sprężania.	Walzenkessel—kocioł walczasty; walczak.
Verdrängung (Deplacement)—wyporność.	Walzprocess—przebieg walcowania.
Verdrehung—skręcenie.	Walzwerkupplung—sprzęgło walcarskie.
Verdrehungswinkel—kąt skręcenia.	Wandkran—żóraw przyścienny.
Verdunstungshöhe—wysokość parowania.	Wangenträger (Treppe)—schodnica.
Vergaser—ulatniak.	Wasserableiter (Kondenstopf)—odwadniacz.
Verjüngte Nietung—nicenie w klin.	Wasserabscheider—odkraplacz.
Verlust an Nutzeffekt—strata sprawności.	Wasserbau—wodnictwo.
Verlustloser Motor—silnik bezstratny.	Wasserdampf—para wodna.
Verpuffung—wzbuch.	Wasserdruck—napór wody; ciśnienie wody.
Verpuffungsmotor—silnik wzbuchowy.	Wasserdruckpresse—tłoczarka hydrauliczna.
Verrippung—użebrowanie.	Wasserdruckprobe (Dampfk.)—sprawdzanie ciśnieniem wodnym.
Verschraubung—śrubunek.	Wasserdüse—wytrysk; dysza wodna.
Verschwindungspunkt—punkt zaniku.	Wassergas—gaz wodno-węglany.
Versenkkvorrichtung (Theater) —zapad; zapadanka.	Wasserhaltungsmaschine—wywadniarka (górn.).
Verspiliess splecenie.	Wasserleitung—wodociąg.
Versteifung—uszytwnienie; a jeżeli wokoło lub t. p. oszytwnienie.	Wassermantel—obchlodek (siln. spal.).
Verstemmen—doszczelnienie.	Wassermessung—pomiar wody.
Vertikalturbine—turbin stojąca.	Wassermotor—silnik wodny.
Verzahnung—zazębienie; użebienie.	Wasserrad—koło wodne.
Verziehen, sich—wiczyć się; paczyć się.	Wasserradkranz—wieniec koła wodnego.

Wasserstandsglas (Dampfk.)—szkło wodoszko- zowe.	Zahnflanke—bok zęba.
Wasserstrahlpumpe—strumienica; smoczek wodny (do cieczy); dyszak wodny (do gazów).	Zahnform—kształt zęba.
Wasserzoll—cał wodny: lepiej cał wodni- czy.	Zahngesperre—wechwyty zębaty.
Watt—watt.	Zahnkranz—wieniec uzębiony, w. zębaty.
Webstuhl—tkarka.	Zahnlänge—wysokość zęba.
Wechselgeschwindigkeit—prędkość wzajem- na (kin.).	Zahnlucke—wrób.
Wechselkreis—koło zmianowe (kin.).	Zahnprofil—zarys zęba (obrys zęba).
Wechsellaufige Kolben—tłoki różnobieżne.	Zahnrad—koło zębate.
Wechselrad—zębate koło zmianowe.	Zahnradbahn—kolej zębnicowa.
Wegebau—drogownictwo.	Zahnreibung—tarcie międzyzębne.
Wehr—jaz.	Zahnsperrwerk—wechwyty zębaty.
Weissmetall—metal biały, stop biały.	Zahnstärke—grubość zęba.
Wellblech—blacha falista, lepiej falowaną.	Zahnstange—zęblica.
Welle—wał; fala.	Zahnstangenwinde—dźwignik zębnicowy.
Welle, comprimire—wał stłaczany.	Zahntrieb—zębnik np. drilling-trójzębnik.
Wellen, geschränkt—waly mijające się.	Zahnzwischenraum—międzyzębie.
Wellenkopfung—wykorbienie wału.	Zapfen—czop.
Wellrohr—rura falowana.	Zapfenreibung—tarcie czopa.
Wellrohrkessel—kocioł o płomienicy falowa- nej.	Zapfenschneidmaschine—czopiarka.
Wendegetriebe—przystawki nawrotne.	Zellenregulierung—nastawianie wlotu (turb.).
Wendekreis—koło zwrotne (kinem.); zwrot- nik (geogr.).	Zerdrücken—rozgniecenie, rozmiażdżenie.
Wendepunkt—punkt zwrotny, lepiej punkt zwrotu.	Zerreissen—rozerwanie.
Werkstätte—wyrobnia.	Zickzacknietung—nicenie w zakosy.
Werkzeugmaschinen—obrabiarki.	Ziegelmauerwerk—mur z cegły.
Widder (hydraul.)—taran wodny.	Ziehband—okleszczka.
Widerstand—opór.	Zinseszins—odsetki składane.
Widerstandshöhe—wysokość oporu (hydr.).	Zünder—zapłonnik.
Widerstandsmoment—moment wytrzymałości.	Zündung—zapłon.
Winddruck—parcie wiatru.	Zufuhr von Wärme—przybytek ciepła.
Winde—dźwignik; dźwignica.	Zug-Absperrvorrichtungen (Dampfk.)—zawie- radła ciągu.
Windemaschine—dźwigarka.	Zugeordneter Punkt—punkt skojarzony.
Windmühle—wiatrak.	Zug-Festigkeit—wytrzymałość na ciągnienie.
Windrad—koło wiatrakowe.	Zugkraft—klin dociągany.
Windseite—strona podwietrzna.	Zugkraft—rociąg; siła pociągowa (np. ko- nia).
Winkelbeschleunigung—przyspieszenie kąto- we.	Zugorgan—cięgno.
Winkelgeschwindigkeit—prędkość kątowa.	Zugschraube—śruba pociągowa; ś. naciągowa.
Winkelhalbierungsline—dwójsieczna.	Zugspannung—ciagnienie.
Winkelhebel—dźwignia kolankowata.	Zugspindel—śruba przesuwowa (tokarka).
Winkelräder—stożki węglowe.	Zugstärke (Schornst.)—siła ciągu.
Winkeltrieb—napęd o pasie kierowanym.	Zulässige Spannung—naprężanie bezpieczne; n. dozwolone.
Winkelzähne (Zahn.)—zęby daszkowe, lepiej daszkowe.	Zunge—jaz boczny (w obmurzu kotła).
Wippen—chylac.	Zusammengesetzte Festigkeit—wytrzymałość złożona.
Wippwerk—chylarka (żórawia).	Zustandsänderung—zmiana stanu.
Wirkungsgrad—sprawność.	Zustandsgleichung—wzór (równanie) na stan.
Woltmannscher Flügel—młynek Woltmanow- ski.	Zuverlässig—zaufny.
Wurf—rzut.	Zwangsläufige Bewegung—ruch kierowany, lepiej spętany.
Wurfrad—przerzutnica.	Zweicylindermaschine—silnik dwucylindro- wy.
Wurfweite—przelot (rzutu).	Zweiflammrohrkessel—kocioł dwupłomienico- wy.
Wurzel—pierwiastek.	Zweitakt—dwusuw.
Zahnbreite—szerokość zęba.	Zweiewaghahn—kurek zwykły, np. przelo- towy.
Zahndruck—parcie zęba.	Zwergkessel—kociołek małej zawartości.
	Zwillingsmaschine—silnik bliźniaczy.
	Zwischenwand — ściana przedziałowa.

Rosyjsko-polski *)

spis alfabetyczny niektórych, ważniejszych wyrażeń technicznych, zawartych w tomie I.

Абсолютная система меръ—bezwzględny układ miar.	Боровъ дымовой—czopuch.
Абсолютная температура—temperatura bezwzględna.	Борштинга—wytaczadło.
Абсцисса—odcięta.	Бронза—bronz, srebro.
Адиабатическая кривая—krzywa adiabatyczna.	Брусья—bal.
Аккумулятор—akumulator.	Бѣлый металъ—stop biały.
Аксонометрическая проекция—półperspektywa.	Валь колѣничатый—wał wykorbiowany.
Активная турбина—turbina odrzutna (t. rozpedowa).	Вентиляторъ лопастный—przewietrznik łopatkowy.
Алебастръ—gips.	Вентиляторъ винтовой—przewietrznik śrubowy.
Амбаръ—towarownia.	Вентиляторъ всасывающій—wywietrznik.
Анкерная труба—ściągówka.	Вентиляторъ центробѣžny—przewietrznik odśrodkowy, bąk.
Анкерный болтъ—zespórka.	Вентиляторъ цилиндрический—wietrzak o tloach zebnikowatych.
Анкерная скрѣпленія—ściągi.	Вентиляторъ пароструйный—dyszak parowy.
Антифрикционная кривая—krzywa antyfrykujuna, traktoria Huyghens'a.	Вентиляторъ пароструйny, всасывающій —wydyszak, dyszak wysysajacy.
Арматура (пар. котловъ)—osprzęt.	Вентиляторъ Цельцера—przewietrznik odśrodkowy z czerpkami paraboloidalnymi
Архимедова спираль—spirala Archimedesa.	Веревочный многоугольникъ—wielobok sznurowy.
Архимедовой винтъ—подносица śrubowa.	Веревочная передача—paręd liną, n. linowy.
Асимптотическая точка—punkt niedobieżnosci.	Вертикальное водяное колесо—koło wodne.
Астатический регуляторъ—miarkownik niestateczny.	Вертужка Вольтмана—młynek Voltmanowski.
Астроїда—krzywa gwiazdzista.	Верхнебойное колесо—koło wodne nasiębierne..
Баба—baba.	Взрывъ—wybuch (kotła); wzbuch (w silniku spalinowym).
Баббитъ—biały stop, biały metal.	Винтовая линія—linia śrubowa.
Базальтъ—bazalt, słupien.	Винтовая нарезка—gwint.
Бакаутъ—drzewo gwajakowe.	Винтовая нарезка, прямоугольная—gwint płaski.
Балка—belka.	Винтовая нарезка, треугольная—gwint ostry.
Балка многопроletная—belka (dzwigar) wieloprzesłowa.	Винтовое колесо—koło śrubowo użebione.
Балка свободная—belka osadzona jednym koncem zresztą swobodna.	Винтовой домкратъ—dzwignik śrubowy.
Балка съ сплошной стѣнкою—blachownica.	Винтъ безконечный—ślimak.
Бандажъ—obręcz (koła).	Винтъ водянной—podnośnica śrubowa.
Барабанъ (подъемной машины)—bęben (dzwigarki).	Винтъ передающий движение—śriba napędowa, s. napędna, s. napędzca.
Барабанъ веревочный (калатный)—bęben linowy.	Винтъ прессовой—śriba tłoczna; s. tłoczarkowa.
Барабантъ цѣпной—bęben łańcuchowy.	Витвортова нарезка—gwint Whitworth'a.
Безконечный винтъ—ślimak.	Вкладышъ—panew.
Безопасная рукоятка—korba zabezpieczona.	Влажность (воздуха)—wilgoć; wilgotność (powietrza).
Бензиновой двигатель—silnik benzynowy.	Вмазка котловъ—obmurze; obmurowanie kotła.
Бетонъ—beton.	Вогнутость (кривой)—wkłesłość (krzywej).
Биномъ Ньютона—dwumian Newtona.	
Блокъ—krążek; wciąg.	
Блокъ для канатовъ—krążek linowy.	
Болтъ—sworzeń; śriba.	
Болтъ анкерный (паров. котловъ)—zespórka.	

*) Wyrażenia rosyjskie zaczerpnięto przeważnie z rosyjskiego tłumaczenia podręcznika: „Hütte”.

- Водобойное колесо—przelewnica lopatkowa (rzutnica).
 Водонамыщение—wyporność.
 Водомётное стекло—wodoskaz, szkło wodo-skazowe.
 Водоотделитель—odkraplacz.
 Водоподъемная машина—wywadniarka (górn.).
 Водоподъемное колесо—przelewnica kubel-kowa.
 Водосливь—przewał, upust, jaz (zatopiony).
 Водоспускный крань—zawór (kurek) spus-towy.
 Водоструйный насосъ—strumienica wodna; smoczek wodny; dyszak wodny (do po-wietrza).
 Водоуказательное стекло—wodoskaz; szkło wodoskazowe.
 Водяная рубашка—obchłodek.
 Водяное колесо—koło wodne.
 Водяное пространство (котла)—przestrzeń podwodna.
 Водяной двигатель—silnik wodny.
 Водяной дюймъ—cal wodniczy.
 Водяной столбъ—słupek wody.
 Воздуховыпускной крань (клапанъ)—ku-rek (zawór) odpowietrzający; sapek.
 Воздуходувка—dmuchawa.
 Воздушный колпакъ насоса—powietrzniik pompy.
 Воздушный насосъ—pompa od powietrza.
 Воздушный столбъ—słupek powietrza.
 Воздуходувка цилиндрическая—dmuchawa tloczowa.
 Возможная работа силы—przysposobiona praca siły.
 Волнистое желѣзо—blacha falista, lepiej falowana.
 Волнистое желѣзо сводчатое—sklepionista blacha falowana.
 Волнистая труба—rura falowana.
 Волнистая труба, жаровая—płomienica fa-lowana.
 Вольтмана вертушка—młynek Voltmanows-ki.
 Воротъ—kołovrót.
 Воспламенение (газовъ)—zapłonięcie; za-płon; zapłomienienie.
 Вредное пространство—przestrzeń szkodli-wa; niewidosuw.
 Временное сопротивление—wytrzymałość nieterwała.
 Втулка—tuleja.
 Выпуклость—wypukłość.
 Выталкивание газовъ—wypychanie (w sil-nikach spalinowych).
 Вѣроятности теорія—teorya prawdopodo-bieństwa.
 Вѣсъ—waga.
 Вѣсъ, удельный—ciężkość właściwa.
 Вѣтеръ, давленіе его—parcie wiatru.
 Вѣтриной мельницы колесо—koło wiatra-kowe.
 Вюрцбургскія нормы для паровыхъ кот-ловъ—prawidła wyrzburgskie.
- Габаритъ—obrysie.
 Газовый двигатель—silnik gazowy.
 Газовая нарезка—gwint gazowy.
 Газовикъ—ulatniak (siln. spal.).
 Газъ—gaz.
 Газъ водородный—gaz wodnogeglany.
 Газъ генераторный—czad z gazownicy.
 Газъ доменныхъ печей—czad (gaz wielko-pięcowy).
 Газъ коксовый—gaz koksowniany.
 Газъ масличный—gaz tłustny.
 Газъ светильной—gaz świetlany.
 Газа изменение состоянія—zmiana stanu gazu.
 Газовый генераторъ—gaziarka; gazownica.
 Газы отработанные—wydyszyny.
 Гайка—naśrubek.
 Галловая труба—garłacz Galloway'a.
 Галля цѣнь—lańcuch przegubowy.
 Гвоздь—gwóździ.
 Геометрия кинематическая—geometrya ki-nematyczna, kinematyka.
 Гибкая труба miedziana—wydłużka.
 Гибкое тѣло—cięgno.
 Гидравлика—hydraulika.
 Гидравлическая подъемная машина—dźwig hydrauliczny.
 Гидравлический—hydrauliczny.
 Гидравлический запоръ—syfon.
 Гидравлический крань—żóraw hydrauliczny.
 Гидравлический пресъ—tłocznia, lepiej tło-czarka hydrauliczna.
 Гидравлический растворъ—zaprawa wodo-trwała.
 Гидростатическое давленіе—ciśnienie hy-drostatyczne.
 Гипербола равнобокая—hyperbola równo-ramienna.
 Гиперболоидъ—hyperboloid.
 Гипоциклоида—hypocyloida.
 Главное напряженіе—naprężenie główne; n. pierwszorzędne.
 Глаубина—głębokość; głębina (górn.).
 Глаухія соединенія валовъ—sprzęgła stałe, sztywne.
 Гнейсъ—gnejs, lepiej gneus i e.c.
 Годографъ движения—hodograf ruchu.
 Головка болта—leb śruby.
 Головка заклепокъ—leb i nakówek nita.
 Головка резьбы—leb szyny.
 Головка шатуна—leb goleni korbowej.
 Гончарная труба—fury kamionkowe.
 Горный заводъ—kuźnica.
 Горѣлка—palnik.
 Горѣніе—spalanie, palenie.
 Горѣнія продукты—spalin'y.
 Горючий материалъ—paliwo.
 Графический—wykreślny.
 Графостатистика—statyka wykreślna.
 Гребенчатая циата—czop grzebieniasty.
 Грузъ мертвый—ciężar nieruchomy.
 Грузъ сосредоточенный—ciężar skupiony.
 Грузоподъемная машина—dźwignica, dźwi-garka, dźwignik, dźwig towarowy.
 Гюйгенса траекторія—traktory Huyghens'a, krzywa antytrykcyjna.

- Давление—ciśnienie (cieczy); preżność (gazów).
 Давление вѣтра—parcie wiatru.
 Давление рабочее пара—nadprężność pary.
 Давление силы инерции—nacisk od bezwadności.
 Давление водонизмещения—wypór (wody, płynów).
 Двигатель—silnik.
 Двигатель бензиновый—silnik benzynowy.
 Двигатель водяной—silnik wodny.
 Двигатель вѣtralny—wiatrak.
 Двигатель газовый—silnik gazowy.
 Двигатель двухтактный—silnik dwusuwny.
 Двигатель живой—silnik żywy.
 Двигатель калорический—silnik cieplikowy.
 Двигатель керосиновый—silnik naftowy.
 Двигатель компоувдъ—silnik sprzedzony.
 Двигатель крупный—silnik duży.
 Двигатель малый—silnik drobny.
 Двигатель нефтяной—silnik gorowy; s. na gorę naftową.
 Двигатель паровой—silnik parowy.
 Двигатель тандемъ—silnik spółłoczyskowy.
 Двигатель тепловой—silnik cieplikowy.
 Двигатель четырехтактный—silnik czworo-suwny.
 Движение—ruch.
 Движение замедленное—ruch zwalniany.
 Движение криволинейное—ruch po krzywej.
 Движение несвободное—ruch krepowany.
 Движение равнотрное и неравнотрное—ruch jednostajny i niejednostajny.
 Движение равнотрно замедленное—ruch równomiernie zwalniany.
 Движение равнотрно ускоренное—ruch równomiernie przyspieszony.
 Движение ускоренное—ruch przyspieszony.
 Движение свободное—ruch swobodny, ruch niekrepowany.
 Движение центральное—ruch ośrodkowy.
 Двойной кривизны кривая—krzywa podwójnej krzywości.
 Двутавровое желѣзо—dwuteownik.
 Двойная точка (кривой)—punkt zdwojony (krzywej), p. dwoisty, p. podwójny.
 Двойное дѣйствие—obustronne działanie (w silniku lub pompie).
 Двухцилиндровая паров. машина—silnik parowy, dwucylindrowy.
 Декарта листъ—liść Kartezjusza.
 Деревостругательный станокъ—wiórarka (heblarka) do drzewa.
 Детали машинъ—części maszyn.
 Диагональ—przekatnia.
 Диаграмма—nakres; wykres; wskaza.
 Диаметръ просверливаемого отверстія—prześwit dziury.
 Динамика—dynamika.
 Динамометръ Прони—hamownica Proniego.
 Директриса—kierownica.
 Директриса параболы—kierownica parabolii.
 Дисковый поршень—tłok tarczowy.
 Дискообразный—tarcowaty, tarczasty.
 Дифференциальный полиспастъ—wciąg różnicowy.
- Дифференциальный тормазъ—hamulec różnicowy.
 Дифференциальный насосъ—pompa różnicowa.
 Дифференциальное исчисление—rachunek różniczkowy.
 Дифференцированіе—różniczkowanie.
 Дифференциальне уравнение—równanie różniczkowe.
 Дифференциаль—różniczka.
 Диаграмма (упругости пара въ пар. машинѣ)—wskaza, nakres, wykres (preżność pary w silniku).
 Диаметры сопряженные—średnice sprzężone.
 Дище цилиндра (пар. маш.)—pokrywa.
 Дище (паров. котловъ)—dno, dennica.
 Добжинский станокъ—dłuciarka.
 Домкратъ съ зубчатой реѣкой—dzwignik zębnicowy.
 Домкратъ винтовой—dzwignik śrubowy.
 Домката, станина—wieża dzwignika.
 Домкратъ гидравлический—dzwignik (lever) hydrauliczny.
 Домкратъ прямого дѣйствія—dzwignik (lever).
 Допускаемое напряженіе—naprężenie bezpieczne; n. dozwolone.
 Допускаемая нагрузка—nośność, obciążenie bezpieczne.
 Дроссельный клапанъ—przepustnica.
 Дроссельный приборъ—przymykałko.
 Дуга (круга)—luk.
 Дымовая труба—komin.
 Дымогарная труба—płomieniówka (pozioma).
 Дымоходы (паров. котловъ)—kanaly spalinowe; loty spalin.
 Дыропробивной станокъ—przebijarka.
- Единица—jednostka.
 Единица теплоты—ciepłostka (cpł.).
 Елеваторъ—podnośnik.
- Жаровая труба—płomieniowka.
 Желобъ (вод. мельн.)—pogródka.
 Желѣзо—żelazo (żelazo skowalne).
 Желѣзная труба—rura żelazna.
 Желѣзодорожный кранъ—żóraw kolejowy.
 Желѣзо литое—żelazo zlewnie, zleiwo.
 Желѣзо сварочное—żelazo spawalne, lepiej skowalne, albo wprost żelazo.
 Жесткость—sztywność (usztyniać—osztyniać).
 Живая сила—energia rozpedu, praca rozpedu.
 Живой двигатель—silnik żywy.
 Жироочиститель—odtłustnik.
- Забивка свай—bicie pali.
 Задвижка—zasuwa, zasuwnka.
 Зазоръ—luz.
 Заклепка—nit.
 Заклепочный шовъ—szew nitowany.
 Заклепочное соединеніе—nicienie.
 Заклепочный шовъ шахматный—nicienie w zakosy.
 Замедленіе—zwolnienie.

- Заплечникъ—przyłga.
 Запоръ, Запорный приборъ—zawieradło.
 Защѣниенія зубцовъ линія—linia przymiarowa
 zębów.
 Защѣниеніе циклоидальное—zazębienie cykloidalne.
 Защѣниеніе прямобочное—zazębienie prostoboczne.
 Защѣниеніе цѣвочное—zazębienie palczaste.
 Защѣниеніе развертками—zazębienie ewolwentowe.
 Звено—dzwono; ogniwo.
 Звено (трубы или котла)—pierścieno.
 Звѣздачка для цѣпей—krążek gniazdowy.
 Зола—popiół.
 Золотникъ (паровой)—suwak.
 Золотникъ раздѣленный—suwak dwupołowkowy.
 Золотникъ распределительный—niezmiennik.
 Золотникъ разширительный—suwak zmieniający, krócej zmieniać.
 Золотникъ качающійся—suwak pokrętny.
 Золотникъ со щелью—suwak rusztowany.
 Золотникъ уравновѣшенный—suwak odciążony.
 Золотникъ двойной—suwak dwoisty.
 Золотниковая коробка—skrzynka suwakowa.
 Золотниковое зеркало—gładź podsuwakowa; g. podzmieniakowa.
 Зубца головка—wierzchołek zęba.
 Зубчатая рейка—zębnička (drąg zębaty).
 Зубчатое колесо—koło zębate.
 Зубчатое колесо, коническое—stożek zębaty.
 Зубчатый вѣнецъ—koło zębate storcowe.
 Нагибъ—gięcie.
 Изгибъ продольный—boczenie, wyboczenie.
 Изгибъ, сопротивление на—wytrzymałość na gięcie.
 Измѣненіе формы—odkształcenie.
 Изоляционная масса—masa otulca (od strat ciępla).
 Изоляція (тепло)—otulina.
 Индикаторъ—wskaziec.
 Индикаторное давление—presión wskazana.
 Индикаторная диаграмма—wskaza.
 Индикаторная сила—moc wskazana.
 Иннерція—bezwładność.
 Иннерціи эліпса—elipsa bezwładności.
 Иннерціи моментъ—moment bezwładności.
 Иннерціи ось—oszczędność bezwładności.
 Инжекторъ—smoczek, dyszak, strumiennica.
 Интеграль—całka.
 Интегральное исчисление—rachunek całkowy.
 Интегрированіе—całkowanie.
 Испаренія теплота—cieplik parowania (ciepło utajone).
 Испарительная способность—ilokrotność odparowania.
 Истечениіе жидкости—wypływ cieczy.
 Истечениіе газовъ—wyłot gazów.
 Калиброванная цѣпь—łańcuch dokładny.
 Калильная трубка—zaplonka (w silniku spalinowym).
- Калорія—ciepłostka.
 Камень въ кулисіе—przesuwek jarzma.
 Камень точильный—toczak.
 Камера плюзная—komora przepustowa.
 Камера газомотора—spalisko.
 Канатный блокъ—krążek linowy.
 Канатный шкивъ—koło linowe.
 Канаты проволочные—liny druciane.
 Канаты пеньковые и хлопчатобум.—liny konopie i bawełniane.
 Канаты передаточные—liny napędowe; l. napędne; l. napędzce.
 Канаты подъемные—liny nośne, liny dźwignicowe, liny dźwigowe, liny wyciągowe (górn.).
 Кардиоїда—kardioida (krzywa sercowata).
 Касательная—styczna.
 Касательное ускорение—przyspieszenie po stycznej.
 Катарактъ жидкій—przytłumiak z cieczą.
 Катающаяся балка—suwnica dźwigarkowa—dźwigarka przesuwna.
 Качаніе—wahanie.
 Квадратура—obliczenie pola (powierzchni).
 Квадраты наименшіе, способъ—metoda najmniejszych kwadratów.
 Керосиновый двигатель—silnik naftowy.
 Кизельгуръ—wartwica (masa) krzemionkowa.
 Кинематическая геометрія—geometrya kinematyczna (kinematyka).
 Кипѣнія температура—temperatura wrzenia.
 Клапанъ—zawór.
 Клапанъ выпускной—zawór wydychowy.
 Клапанъ оборотный—zawór zwrotny.
 Клапанъ предохранительный—zawór bezpieczeństwa.
 Клапанъ редукционный—przymykadło samoczynne.
 Клиновый прессъ—tłoczarka klinowa.
 Клинъ—klin.
 Клиникъ—klinikier.
 Клиникъ—klinkier.
 Ковшъ—czergak.
 Ковши—przegródki.
 Козлы подъемные для паровозовъ—dźwigniki do parowozów.
 Колесо водяное—koło wodne.
 Колесо верхнейбайонное—koło nasiębiernie.
 Колесо среднейбайонное—koło śródbierne.
 Колесо полуналивное—koło z podkoliną.
 Колесо водонапоющее—przerzutnica, przewlewnica łopatkowa.
 Колесо коническое—koło zębate stożkowate, stożek zębaty.
 Колесо направляющее—stalka kierownicza (turbiny), wieniec kierowniczy.
 Колесо зубчатое—koło zębate.
 Колесо фрикционное—koło cierne.
 Количество движений—wielkość rozpedu.
 Колосникъ—rusztowina.
 Колосниковая решетка—ruszt.
 Колосниковой решетки общая поверхность—całkowita powierzchnia rusztu, pole rusztu.
 Колосниковой решетки свободная поверхность—przewiewie (rusztu).

- Колпакъ воздушный—powietrznik.
 Кольцевая пята—czop pierścieniasty.
 Кольцо—pierścień.
 Кольцо круговое—pierścień koła, p. kołowy.
 Кольцо цилиндрическое—pierściono.
 Кольцо поршневое—pierścień, spręzyna tłoka.
 Колыно (трубы)—kolanko, krzywka.
 Колыччатый вал—wał wykorbiony.
 Компонд машина—silnik sprężony.
 Комплектный колеса—koła skojarzone.
 Компрессоръ—kompressor lepiej sprężarka.
 Комплектъ зубчатыхъ колесъ—dobór kół zębatych.
 Конденсаторъ—skrapacz.
 Конденсациі (пара)—skraplanie.
 Конденсациі отдельная—skraplanie samotne.
 Конденсациі центральная—skraplanie skupione.
 Конденсаторъ объемный—skrapacz bezpreropny.
 Конденсаторъ поверхностный—skrapacz przeporny, s. przeporowy.
 Конденсаторъ съ трубою—chłodnica z kominem.
 Конденсационный горшокъ—odwadniacz.
 Коническое зубчатое колесо—stożek zębaty.
 Контръ-гайка—nakrętka.
 Конусъ—stożek; dysza.
 Конусъ, фасонная часть трубы—zwęzka.
 Конхоїда—konchoïda, krzywa muszlowata.
 Конхональное коромысло—prostowód konchoidalny.
 Координаты—spółrzędne.
 Копировальные станки—obrabiarka do kopowania, malpiarka.
 Коперь паровой—kafar parowy.
 Коперь ручной—kafar ręczny.
 Корень—pierwiastek.
 Коробка золотниковая—skrzynka suwakowa.
 Коробка подъемника—klata dźwiga, kosz dźwiga (wyciągu w górn.).
 Коромысло—wodzidło, prostowód.
 Коромысло эллиптическое—prostowód elipsovy.
 Коромысло конхональное—prostowód konchoidalny.
 Коромысло главное—wodzik.
 Коромысло лемнискатоидальное—prostowód lemniskatowy.
 Коромысло обратное—odwodzik, nawodzik.
 Косинусъ—dostawa.
 Котангентъ—dotyczna.
 Котелъ водотрубный—kocioł opłomkowy.
 Котель маленький—kocioł o małej zawartości, lepiej kocioł drobny.
 Котель отдельный—kocioł samotny.
 Котель паровой—kocioł parowy.
 Котель паровозный—kocioł parowozowy.
 Котель пароходный—kocioł parowcowy.
 Котель стоящий—kocioł stojący.
 Котель цилиндрический—kocioł walczasty, walczak.
 Котель цилиндрический обыкновенный—kocioł jednowalczasty.
- Котель цилиндрический составной—kocioł wielowalczasty.
 Котла установка—sadowienie kotła.
 Коэффициентъ—spółczynnik.
 Коэффициентъ безопасности—spółczynnik bezpieczeństwa.
 Коэффициентъ полезности диаграммы—pełnota wskazy.
 Коэффициентъ полезного действия—sprawność.
 Коэффициентъ расширения (тепл.)—spółczynnik rozszerzalności.
 Коэффициентъ трения—spółczynnik tarcia.
 Коэффициентъ упругости—spółczynnik spręzystości.
 Кранъ—zóraw; kurek.
 Кранъ воздушный—kurek powietrzny, sapek.
 Кранъ въ шахтахъ—zóraw z łożyskiem podziemnym.
 Кранъ поворотный—zóraw obrotny; kurek z wylotem pokrętnym.
 Кранъ поворотный съ тележкой—zóraw obrotny z kotem.
 Кранъ железнодорожный—zóraw kolejowy.
 Кранъ мостовой—dźwigarka przesuwna, suwnica dźwigarkowa.
 Кранъ на передвижныхъ козлахъ—suwnica bramista.
 Кранъ съ качающейся укосиной—zóraw z chylnym wysięgnikiem.
 Кранъ съ канатнымъ приводомъ—zóraw (suwnica) z napędem linowym.
 Кранъ паровой—zóraw parowy.
 Кранъ гидравлический—zóraw hydrauliczny; z napędzany wodą.
 Кранъ пробный (пар. котловъ)—kurek dozorezy.
 Кранъ продувной—kurek spustowy.
 Кранъ спускной (пар. котла.)—kurek spustowy.
 Крестовая сводъ—sklepienie krzyżowe.
 Крестовина, крейцкопфъ—krzyżulec.
 Кривизна (круга)—krzywość (koła).
 Кривизны центръ—środek krzywości.
 Кривизны радиусъ—promień krzywości.
 Криволинейное движение—ruch krzywoliniowy, ruch po krzywej.
 Кривое ложе вод. колеса—podkolina.
 Кривошипъ—korba.
 Кривошипъ съ кулиссою—krzyżulec na korbie.
 Кривая плоская—krzywa płaska.
 Кривая вогнутая—krzywa wklęsła.
 Кривая выпуклая—krzywa wypukła.
 Кривая двойной кривизны—krzywa przestrzenna.
 Кронштейнъ—wspornik.
 Круглая пила—piła tarcową; piłak tarcowy.
 Круговая функция—funkcja kołowa.
 Круговое кольцо—pierścień koła.
 Круговой секторъ—wycinek koła.
 Круговой сегментъ—odcinek koła.
 Круговой процесъ—przebieg kołowy.
 Кругъ кривизны—koło krzywości.

- Кругъ перегиба—коло zwrotowe.
 Крышка цилиндра—pokrywa cylindra.
 Крюкъ—hak.
 Кубъ—kostka, sześciian prawidłowy.
 Кубическая парабола—parabola sześcienna.
 Кувачечный прессъ—kuźniarka (tloczarka kuźcienna hydrauliczna).
 Куликъ—ksiuk; kieł.
 Кулачный молотъ—młot wahakowy.
 Куанса—szatkownica, włotnica wielokrotna (kolo wodne).
 Куница—jarzmo (siln. par.).
 Куполь—kopuła, bania (bud.); kołpak, lepiej dzwon parowy (kotły).
 Лазъ (паров. котловъ)—właz, wyczystka.
 Латунь—mosiądz.
 Лебедка—dzwigarka
 Леблана муфта—sprzęgło rozłączne, o wal-
 cach ciernych (Leblanca).
 Лемниската—lemniskata.
 Лемнискатоидальное коромысло—prosto-
 wód lemniskatowy.
 Листъ Декарта—liść Kartezusza.
 Листъ котельный—arkusz blachy kotłowej.
 Лобовой молотъ—młot wahakowy z nosem.
 Логарифмическая спираль—spirala logaryt-
 miczna.
 Логарифмъ—logarytm.
 Логарифмъ натуральный—logarytm natu-
 ralny.
 Лопастный вентилятор—przewietrznik lo-
 patkowy.
 Лопадина сила— moc konia, koń mecha-
 niczny, M.
 Лученоспускание—promieniowanie, rozpromie-
 niowanie.
 Лѣсной материалъ—budulec.
 Лѣсопильная рама—piła tartaczna, trak tar-
 taczy.
- Максимумъ**—największość.
Максимумъ относительное—największość względna.
 Манесмана труба—rura Manesmanowska.
 Манжетъ—cholewa, lepiej natłoczka (skórzana).
 Манометръ—manometr.
 Мариотта законъ—prawo Mariotte'a.
 Машинна водостозбовая—tłokowy silnik wod-
 ny.
 Машинна рабочая—silnica, maszyna robocza.
 Машинное помещение—silnicznia.
 Масса—masa.
 Матрица—podbiąka; podłoczka (matryca).
 Маховое колесо—koło rozpedowe.
 Маштабъ—wymiarka.
 Маятникъ—wahadło.
 Мертвое положение поршня—zwrot, punkt zwrotny.
 Метацентръ—metacentr.
 Механизмъ кривошипа и шатуна—napęd korbowy.
 Механика—mechanika.
 Механика строительная—statyka budowlana.
- Механическая теория теплоты—mechanicz-
 na teoria ciepła.
 Механический эквивалентъ теплоты—me-
 chaniczny równoważnik ciepła, (praca równoważna ciepłosce).
 Минимумъ—najmniejszość.
 Минимумъ относительное—najmniejszość względna.
 Минималь величина—wielkość urojona.
 Многоугольникъ—wielokąt.
 Многоугольникъ правильный—wielokąt prawidłowy.
 Многоугольникъ силь—wielobok sil.
 Многоугольникъ веревочный—wielobok sznurowy.
 Модуль упругости—spółczynnik spręzysto-
 ści.
 Молотъ—młot.
 Молотъ кулачный—młot wahakowy.
 Молотъ паровый—młot parowy.
 Молотъ фрикционный—młot cierny.
 Моментъ пары силъ—moment pary sił, le-
 piej m. dwusilka.
 Моментъ вращающей—moment obrotu; mo-
 ment wytwaczący.
 Моментъ статический—moment statyczny.
 Моментъ инерціи—moment bezwładności.
 Моментъ сопротивления—moment wytrzy-
 małości.
 Моментъ устойчивости—moment statecz-
 ności.
 Монастырский сводъ—sklepienie kopankowe (klasztorne).
 Монтежюсь—przetaczarka parowa, ssawa parowa, montejas.
 Мостовой быкъ—filar mostowy.
 Мостовой кранъ—brama z dźwigarką.
 Мотыль—rękokość, korba.
 Мощность максимальная—moc krańcowa.
 Муфта соединительная—sprzęgło.
 Муфта кулачная—sprzęgło kłowe.
 Муфта створчатая—sprzęgło lubkowe.
 Муфта шарнирная—sprzęgło przegubowe.
 Муфта фрикционная—sprzęgło ciernie.
 Мѣдь краснай—miedź.
 Мѣдь желтая—mosiądz, bronz.
 Мѣшокъ резиновый—pułco gumowe (siln. spalin.).
 Мягкій припой—lut miękki.
- Набивка кожанными манжетами—uszczel-
 nienie cholewą lepiej natłoczka skó-
 rzaną.
 Набивка (салниковъ)—szczeliwo.
 Нагрѣвъ поверхность—powierzchnia ogrze-
 walna, p. ogrzewana.
 Нагрѣвъ поверхность непосредственная—
 powierzchnia opłomieniona.
 Наждачная шайба—krążek szmyrglowy.
 Нажимъ Прони—hamownica Prony'ego.
 Найменшіе квадраты, способъ—metoda najmniejszych kwadratów.
 Наковальни фундаментъ (шаботта)—kło-
 dzisko.
 Наконечникъ—wylot.

- Наполнение** (паров. машинъ)—наполнение.
Направляющая—obwodnica, prowadnica.
Направляющая лопасть—kierownica.
Направляющая полоса—prowadnica.
Напряжение допускаемое—naprężenie bezpieczne, n. dozwolone.
Напряжение нормальное—naprężenie normalne.
Напряжение главное—naprężenie główne; n. pierwszorządne.
Нарезка винта—gwint śruby.
Нарезка для газовых труб—gwint na rury gazowe, gwint gazowy.
Насадка—wylot nasadzany, nasadka.
Насосъ—pompa.
Насосъ водо- пароструйный—strumiennica wodna, wzgl. parowa, smoczek itp.
Насосъ воздушный—pompa od powietrza, p. próżniawa.
Насосъ дифференциальный—pompa różnicowa.
Насосъ поршневой—pompa tłokowa.
Насосъ центробежный—pompa odśrodkowa.
Насыщенный паръ—para nasyciona.
Натуральные логарифмы—logarytmy naturalne.
Натяжный роликъ—krążek wypreżajacy.
Не обратимый процессъ—przebieg nieodwracalny.
Неопределенность—nieokreśloność.
Неравномерность маховика—niejednostajność biegu koła rozędowego.
Неравномерность регулятора—niejednostajność miarkownika.
Нечувствительность регулятора—nieczułość miarkownika.
Ножъ (въсовыхъ рычаговъ)—rżez.
Ножъ долбежный—stružak.
Ножница—przecinarka.
Норіз—podnośnica kubelkowa.
Нормаль къ кривой—normalna krzywej.
Нормальное ускорение—przyspieszenie po normalnej.
Нормальное напряжение—naprężenie normalne.
Нормы Гамбургскіи для паров. котловъ—prawidła hamburskie.
Ныряло—nurnik.
Ньютона биномъ—dwumian Newtona.
- Обелиска** (кириличемъ)—wykładzina.
Обелискъ—obelisk.
Обертывающая кривая—krzywa obwijająca (geom.); k. odtaczająca (kinem.).
Обжимка—nakównik.
Обмеръ воды—pomięr wody.
Ободъ колеса—wieniec.
Огарина—zendra.
Обратная величина—ilość odwrotna.
Обратимый процессъ—przebieg odwracalny.
Объемъ—objętość; zawartość.
Однопородный—jednolity.
Окраска—powłoka.
Окружность (круга)—obwód (koła).
Оловъ—supsa.
- Оловянны трубы**—rury cynowe.
Опасное сечение—przekrój niebezpieczny, p. rozłamujujący się.
Опора, реакция ея—opór podpory.
Опора на каткахъ—łożysko na walcach.
Опора шарнирная—żołyisko przegibne.
Определенные интегралы—całki oznaczone.
Определитель—wyznacznik.
Ось—ось.
Ось нейтральная—osi obojętna.
Ось свободная—osi swobodna.
Основание зубца—pień zęba.
Остановъ—wstrzymnik.
Остановъ зубчатый—wechwyt zębaty.
Острія (въсовыхъ)—gęzy.
Отводъ, чугунный—krzywka żeliwna.
Отжигать—wyżarzać.
Охладительная смесь—mieszanina ochlazająca.
Охлаждение обратное—studzenie.
Очагъ—palenisko.
Очертаніе зубца—zarys zęba.
- Падение свободное въ безвоздушии, простираніе**—spadanie swobodne w próżni.
Пазъ—szczelina.
Палень—ksiuk.
Пара силъ—para sił (dwusił),
Парабола—parabola.
Парабола кубическая—parabola szescienna.
Парабола полукубическая—parabola półszescienna.
Параболондъ—paraboloid.
Паралленицедъ—równoległościian.
Параллелограммъ силъ—równoleglobok sił.
Параллелограммъ скоростей оти, ускорений—równoleglobok prędkości wzgl. przyspieszeń.
Параллельная перспектива—półperspektywa.
Параметръ—parametr.
Паровозъ—parowóz.
Паровый котель—kocioł parowy.
Паровый котель: объемъ воды и пар—zawartość pary i wody; przestrzeń nadwodna i podwodna.
Паровый котель горизонтальный—kocioł parowy, leżący.
Паровый котель вертикальный—kocioł parowy, stojący.
Паровый котель съ жаровыми трубами—parowy kocioł płomieniowaty.
Паровый котель съ прогарными трубами—parowy kocioł płomieniówkowy.
Парового котла днище—dno kotła; denna ca kotła par.
Парового котла вмазка—obmurze; obmrowanie kotła par.
Парового котла арматура—osprzęt kotła par.
Парового котла, топочный гарнитуръ—obsada paleniskowa kotła par.
Паровый кранъ—kurek parowy, zawór p.
Паровая машина—silnik parowy.
Паровая машина быстроходная—silnik parowy, szybkobieg.

- Parowej maszyny расходъ пара—rozhód pary silnika par.
- Parowej maszyny kompauidъ—silnik parowy sprzeżony.
- Parowej maszyny многоцилиндровая—silnik parowy, wielocylindrowy.
- Parowej maszyny трехцилиндровая—silnik parowy, trójcylinidrowy.
- Parowy młotъ—młot parowy.
- Parowy cylinder—cylinder parowy.
- Parorasprzęźlenie—rozrząd pary.
- Parorasprzęźlenie золотниковое—rozrząd suwakiem.
- Parorasprzęźlительный mechanizmъ—stawiłdo.
- Parorasprzęźlительно-расширительный mechanizmъ—stawiłdo zmieniakowe.
- Parorasprzęźlenie кулисами—rozrząd rury jarzmem, lub jarzmowy.
- Parostrujny приборъ (инжекторъ)—strujiennica parowa, smoczek.
- Parostrujny wentylatorъ—dyszak parowy.
- Parъ—para.
- Parъ mityi—para wydychowa.
- Parъ nasyceniowy—para nasyciona.
- Parъ otrabotaniowy—para odłutowa.
- Parъ peregrztyi—para przegrzana,
- Patrubokъ—przyłaczne (odnoga przyłączna).
- Penkyovы kanatъ—lina konopna.
- Perergrzwalny—przegrzewacz.
- Perergiwa točka—punkt zwrotny.
- Perergiwa polosъ—biegun zwrotowy.
- Peredacha—paręd; przystawka.
- Peredatočnoe čislo—przełożenie, t. j. stosunek w przekładni.
- Peremena хода, mechanizmъ для онаго—stawiłdo odwrotcze, s. nawrotcze, na-wrotnicza.
- Perenonika—przeropa.
- Perestanowka—przemiana (permutacya).
- Pinza—piłak; piła.
- Pinza dla metala—piła do metalu.
- Pinza круглая—piła tarczowa.
- Pinza lentočnaya—piła taśmowa.
- Pinza figuryna—wyrzynarka.
- Piramida—ostrosłup.
- Pirometrъ—pyrometr.
- Piżwanie tъкъ—pływanie cia³.
- Piżwanie—topinie.
- Piżwanie теплоты—cieplik (cieplo) topnie-nia.
- Piżnometrъ—powierzchnik, planimetr.
- Pilata płaska—płyta płaska.
- Ploskostъ—płaszczyzna.
- Ploskostъ касательная—płaszczyzna styczna.
- Ploskostъ жесткая—płaszczyzna sztywna (kinem.).
- Plotina—jaz.
- Ploščadъ—pole, powierzchnia.
- Powierzchnie prikосновенія пламени—po-wierzchnia ogrzewana spalinami, po-wierzchnia opłomieniona.
- Powierzchnie нагрѣва (котла)—powierzchnia ogrzewana, p. ogrzewalna (kotła).
- Powierzchnia kondenzacji—skraplanie na-przeponne.
- Powierzchniowy chłodzilnikъ—skraplacz przeponowy.
- Powrotny кругъ—obrotnica.
- Pogrѣšnoścь наблюдения—błąd spostrze-gania.
- Pođaca noža—podsuw noża; przesuw noża.
- Pođmienie sođenie wałów, a więc: suwliwe, wahli-we, giętkie, albo spręzyńujące.
- Pođmieniwy gruzъ—obciążenie ruchome.
- Pođkascatelnaya—podstyczna.
- Pođkova cylindryc.—kopyto walcowe.
- Pođlivnoe kołeczo—koło wodne podsiębiecne.
- Pođnormalny—podnormalna.
- Pođogrzewacъ—ogrzewacz.
- Pođpórъ (woda)—podpór (wysokość podpar-cia wody).
- Pođpórъ para—dławienie pary.
- Pođpruda, plotina głuchая—upust, jaz.
- Pođnianinъ—łóżysko storcowe, spodnie.
- Pođnianinъ—łóżysko.
- Pođnianinъ kachaющijsja—łóżysko uchylne, wahliwe.
- Pođnianinъ podwieszony—łóżysko wiszące.
- Pođnieniwy kozelъ—dzwignik.
- Pođnieniaya maszyna—dzwignica, a więc dźwi-gnik; dźwigarka: dźwig; wyciągarka; wy-ciąg (kopalniyan).
- Pođnieniaya maszyna hidrauliczna—dźwi-gnica hydrauliczna.
- Pođnieniaya maszyna съ прызомъ—dźwigurnikowy.
- Pođnieninikъ—dźwig; dźwignik.
- Pođnieniemy—pođniós (wysokość podnoszenia), Pođnieniemy давление пара—prężność pożytko-wa.
- Pođnieniosti diaigrammy koeficyentu—peł-nota wskazy.
- Pođnunie—krzyżulec.
- Pođnisczta—wciąg.
- Pođntroniczeskaya kriwal—krzywa politro-piczna.
- Pođłosowoe jeżdżo—prętownik.
- Pođnuziwne kołeczo wodne—koło wod-ne, śródbierne.
- Pođnuziwy pуть—tor bieguna, biegunowy.
- Pođnuziwość wrażenii—biegun obrotu.
- Pođnarye uравнение—równanie biegunowe.
- Pođnaryy momenty inercji—biegunowy moment bezwładności.
- Pođnraza sistema koordynat—układ spół-rzędnych biegunowych.
- Pođnawokъ—pływak; zawór (kurek) płynaw-kowy.
- Pođnienie—tłok.
- Pođnienie dyskowej—tłok tarczowy.
- Pođnienie kołczyca—pierścień tłokowy, sprę-zyna t.
- Pođnienie sterżenii—tłoczysko.
- Pođnienie насосъ—pompa tłokowa.
- Pođnienie пути diaigramma—wykresowa drogi tłoka.
- Potencjalny—potencjał.

- Помещенное колесо, водяное—koło wodne, podsiębiecne.
Поясъ подъемной м.—taśma dźwignicowa.
Предохранительный клапанъ—zawór bezpieczeństwa.
Предельная нагрузка—obciążenie krańcowe.
Предельная турбина—turbina odrzutna, o strumieniu ujętym.
Предѣль пропорциональности—granica proporcjonalności.
Предѣль упругости—granica spręzystości.
Преобразование координат—przemiana spółrzędnych.
Прессъ—tłocznia, lepiej tłoczarka.
Прессъ винтовой—tłocznia (lepiej tłoczarka) śrubowa.
Прессъ гидравлический—tłocznia (lepiej tłoczarka) hydrauliczna.
Приведение въ ходъ—rozruszanie (np. silnika).
Приводные ремни кожаные—skórzane pasy napędne, albo pędniane.
Приводной валъ—wał pędniany (transmisyjny); w. napędny.
Приводный канатъ проволочный—druciana lina pędniana, albo napędna.
Приводъ—pędnia.
Приводъ конный—kierat.
Призма—przyzma, graniastosłup.
Проводка пара—dolot pary.
Проволочный канатъ—lina druciana.
Проволока—drut.
Прогарная труба—płomieniówka (pionowa).
Прогибъ—ugięcie.
Продольный изгибъ—wyboczenie.
Проекція аксонометрическій—rôleperspektywa.
Производительность— moc (silnika); wydajność (kotła); wytwórczość i t. p.
Прокатки процессъ—przebieg walcania.
Прокладка—uszczelka.
Пролеть—gorpiętość.
Промежуточный резервуаръ—pośredek, lepiej r z e l o t n i s (receiver).
Прони нажимъ—hamownica Prony'ego.
Пропорциональности предѣль—granica proporcjonalności.
Просачивание воды—przesiąkanie wody.
Противодавление—przeciwcisnienie; przeciwpressość.
Протокъ жидкости—przepływ cieczy.
Профиль (зубца)—zarys (zęba).
Профиль—obrys (profil).
Процентъ сложный—procent składany.
Пружинящая труба мѣдная—wydłużka miedziana.
Прямолинейное движение—ruch prostolinijny, ruch po prostej.
Прямоугольникъ—prostokąt.
Псевдоастатическій регуляторъ—miarkownik omalniestateczny.
Цульзометръ—tętnik.
Пусканіе въ ходъ—rozruszanie.
- Пята—czop spodni.
Пята гребенчатая—czop grzebieniasty, spodni.
Пята, плоская—spodni czop pełny płaski.
- Работа—praca.
Работа индикаторная—praca wskazana.
Работа полезная—praca pożytkowa.
Работы способность—możność pracy.
Равновѣсие устойчивое—równowaga trwała.
Равновѣсие неустойчивое—równowaga chwiejna (nietrwała).
Равновѣсие безразличное—równowaga obojętna.
Равнодѣйствующая сила—wypadkowa sił.
Равнобокая гипербола—hyperbola równoramienna.
Рабочій день—dzionka.
Радиальная турбина—turbina promienicza.
Радиусъ кривизны—promień krzywości.
Радиусъ инерціи—ramię bezwładności.
Разверточное защепление—zazębienie ewolwentowe.
Развертывающая—rozwinięta (ewoluta).
Развертывающаяся—rozwijająca (ewolwenta).
Разъединительный приборъ—wyimykałdo; rozpręgadło.
Разрывъ—rozerwanie.
Разстояніе между осями—rozstawa osi (wózów i t. p.).
Рама—oprawa.
Рама вилкообразная—oprawa rozsochata (stojaća); o. rozwidlona (leżąca).
Рама леопольская—piła tartaczna, lepiej t r a k .
Рама паров. машинъ—oprawa silnika par.
Ранкина формула—wzór Rankinowski.
Раскосъ—zastrzał.
Распределение обычновенными золотниками—rozrząd suwakowy zwykły.
Распределительный дискъ—tarcza rozrządowa.
Распределительный налѣцъ—ksiuk rozrządowy.
Растворъ—zaprawa.
Расточка цилиндровъ, (станки)—wytaczanie (na wytaczarce).
Раструбъ—kieliszek.
Растяженіе—ciagnienie.
Растяженіе вицентральное—ciagnienie miemoisowe (pręta), c. mimośrodkowe (przekroju).
Расходъ пара—rozchód pary, zużycie pary.
Расширение—rozprężanie; rozszerzanie.
Реактивная турбина—turbina naporowa.
Ребро—żebro.
Регуляторъ давленія пара—miarkownik pręzości (parы).
Регуляторъ съ маятникомъ—miarkownik wahakowy.
Регуляторъ псевдоастатическій—miarkownik omal niestateczny.
Регуляторъ центробежный—miarkownik odśrodkowy.

Регуляторъ производительности машинъ—	miarkownik energicznoścі.	Система кривыхъ—rój krzywych.
Регуляторъ непрямого дѣйствія—miarkownik pośrednio działajacy.		Сифонъ—ssawa (lewar).
Резервуартъ—zbiornik.		Скорость—prędkość.
Рейка зубчатая—zębница.		Скорость угловая—prędkość kątowa.
Ременная передача—napęd pasowy.		Скрабонъ механическии—skrobaczka.
Ремни—paszy.		Скручивание—kręcenie, skręcanie.
Реомюра градусы—stopnie Reaumur'a.		Сложное сопротивление—wytrzymałość złożona.
Рессоръ—spreżyna; resor (u wozów).		Сложные проценты—procenty składane.
Ржавление жељза—rdzewienie.		Смесь охладительная—mieszanina ochładzająca.
Рожекъ—palnik (gazowy).		Смесь взрывчатая—mieszanka wzbuchowa (siln. spalin.).
Ромбъ—ukośnik.		Собачка—piesek.
Рубашка водяная—obchledek.		Соединение валовъ—złączenie wałów.
Рубашка паровая—ogrzewek (płaszcz parowy).		Сожжение опоздавшее—dopalanie pozaspiskowe.
Рукоятка—korba ręczna.		Сопротивление изгибу—wytrzymałość na gięcie.
Рукоятка безопасная—korba zabezpieczona.		Сопротивление изгибу продольному—wytrzymałość na wyboczenie.
Рута вентиляторъ—wietrzak Root'a.		Сопротивление материалу—wytrzymałość materiałów.
Рычагъ—dźwignia.		Сопротивление опорное—opór (oddziaływanie podpór i t. p.).
Рычагъ коленчатый—dźwignia kolankowata.		Сопротивление отъ тренія—opór tarcia.
Рычагъ обратный—dźwignia dwuramienna.		Сопротивление растяженію—wytrzymałość na ciągnienie.
Режущее ребро—rzez (ostrze).		Сопротивление сдвигу—wytrzymałość na cięcie (przesuwanie).
Рѣшетка самохлаждающаяся—wieża chłodnicza.		Сопротивление скатию—wytrzymałość na ciśnienie.
Рѣшетка колосниковая—ruszt.		Сопротивление скручиванию—wytrzymałość na kręcenie.
Рѣшетчатый конденсаторъ съ искусственной тягой—chłodnica sztucznie przewietrzana.		Сопротивление сложное—wytrzymałość złożona.
Рѣшетчатый конденсаторъ съ естественной тягой—chłodnica tężniowata.		Сопротивленіе моментъ—moment wytrzymałości.
Рѣшетчатая ферма—kratownica.		Сопротивленіе диаметры—średnice sprzązone.
Рядъ—szereg, rząd.		Сопротивленіе точка—punkty sprzązone; punkty skojarzone.
Сажень—sażeń rosyjski.		Состояніе покоя—stan bezruchu; bezruch.
Сальникъ—dławnica.		Состояніе установленіе—stan ustalenia.
Сальникъ въ паропроводѣ—wydłużka dławnicowa.		Сосудъ—naczynie.
Самотормаженія способность—samohamowania.		Сохраненіе энергіи—zachowanie energii, niezniszczalność energii.
Сварочная печь—płomieniak.		Сочетаніе—kombinacja.
Сверлильный станокъ—wiertarka.		Спираль—spirala (krzywa zwojowa).
Сверлильный станокъ для дерева—świdrownica.		Спица—ramię koła.
Сверло—świder, wiertlo, wiertak.		Славъ—stop.
Свинецъ твердый—ołów twardy; ołów utwardzony.		Среда, действующая—czynnik.
Сводъ—sklepienie.		Среднебойное колесо—koło wodne, śródbierne.
Сводчатый—sklepionasty.		Сталь лита—stal zlewna.
Связь—ściąg.		Стальна отливка—odlew stalowy, staliwo.
Свѣтовой дворъ—świetlnik.		Станокъ для выѣлки шиновъ—czopiarka.
Сгорянія продукты—spaliny.		Станокъ для выѣлки шпунтовъ—wpuszcziarka.
Сдвигеніе—cięcie, przesuwanie (wytrzym.).		Станокъ для обработки дерева—obrabiarka drzewa.
Сегментъ круговой—odcinek koła		Станокъ для обработки металовъ—obrabiarke metali.
Сегментъ шаровой—czasza kulista (odcinek kuli).		Станокъ для расточки цилиндровъ—wyciązarka.
Секторъ круговой—wycinek koła.		Станокъ дозажигающий—dłuciarka.
Секторъ шаровой—wycinek kuli.		
Сердечникъ—rdzeń odlewniczy.		
Сжатіе—ciśnienie; ściskanie; dławienie; sprężanie; sprężanie.		
Сила—siła.		
Сила свѣта—natężenie światła.		
Синусъ—wstawa.		
Система мѣръ абсолютная—bezwzględny układ miar.		

Станок дыропробивный—przebijarka; dziurkarka (do dziurkowania blach).	Теплопроизводительность—wartość opałowa, lepiej cieplikowa.
Станок копировальный—obrabiarzka do kopowania, malpiarka.	Теплопроизводительность абсолютная—wartość cieplikowa.
Станок сверлильный для дерева—świdrownica.	Теплота—ciepło; cieplik (na jednostkę).
Станок сверлильный для металов—wiertarka.	Теплота испарения—cieplik parowania.
Станок строгательный для дерева—wiórarka.	Теплота пары—cieplik pary.
Станок строгательный для металов—strugownica (o suwającej się stołnicy); strugarka (shaping).	Теплота плавления—cieplik topnienia.
Станок токарный—tokarka; tarczownica (borbank).	Теплота эквивалентная единицы работы—cieplik równoważny jednostce pracy.
Станок фрезерный (шарошечный)—gruzarka.	Теплоты механическая теория—mechaniczna teoria ciepla.
Статика—statyka.	Термометр—termometr.
Статика жидкъ тѣлъ—hydrostatyka.	Течение обратное—przeciwprąd.
Статический момент—moment statyczny.	Течение паралельное—spółprąd.
Статический регулятор—miarkownik statyczny.	Тигельная сталь—stal tyglowa.
Стекло водомѣрие—szkło wodoskazowe.	Токарный станок—tokarka.
Стекольный завод—szkłownia.	Тонка внутренняя—palenisko wewnętrzne.
Степень надежности—stopień bezpieczeństwa.	Тонка наружная—palenisko zewnętrzne.
Степень неравноточности—stopień niejednostajności ruchu.	Тонка нижняя—palenisko podolne.
Степень полезного действия—sprawność.	Тонка передняя—palenisko odprzednie.
Стержень—sworzén.	Топливо—paliwo.
Стержень клапана—wrzeciono zawora (po krętne); trzon zawora (niepokrętny).	Тормаз—hamulec.
Стойка—stojak, stojec.	Тормаз дифференциальный—hamulec (taśmowy) różnicowy.
Строгальный станок—strugownica; strugarka; wiórarka.	Тормаз съ храповиками—hamulec wechwytywy.
Стружки—otoczki, wióry.	Тормазное колесо (диск)—koło hamulcowe.
Струйный холодильник—skrapacz smoczkowy.	Тормазной динамометр—hamownica.
Стрѣлка—strzałka (luku); skazówka.	Тормазные колодки—klocki hamulcowe.
Ступенчатый пинъ—koło schodkowe.	Точильная машина—toczydło (toczak).
Ступица—piasta (kola).	Точильный камень—toczak.
Стѣнка раздѣльная—jaz gorny, wzgl. dolny (w obmurzu kotła).	Точка безконечно удаленная—punkt zaniku, p. nieskończoność odległy.
Стѣнка (пар. котловъ)—ścianka.	Точка двойная—punkt podwójny, lepiej z dwójonu lub dwójisty.
Стижной стержень—ściag, zwora.	Точка изолированная—punkt odosobniony.
Судоходный каналъ—kanal spławny; k. żeglowny.	Точка мертвая—punkt zwrotu.
Сферический двухугольникъ—dwukąt kolisty (sferyczny).	Точка перегиба—punkt zwrotny.
Сферический трехугольникъ—trójkąt kolisty (sferyczny).	Точки соприкосновения—punkty sprężone; p. skojarzone.
Сферический экватор—nadmiar kulistości (n. sferyczny).	Траектория—traktorya.
Сыпучія тѣла—ciasta sypkie.	Трапеция—trapez.
Тангентъ—styczna.	Трение въ покое—tarcie w spokoju, t. w bezruchu.
Телѣжка крана—kot zórawia.	Трение добавочное—tarcie niejałowe.
Температура—temperatura (ciepłota).	Трение при катаніи—tarcie przy toczeniu.
Температура кипѣнія—temperatura wrzenia.	Трение скользящее—tarcie przy ślizganiu.
Температура критическая—temperatura krytyczna.	Трение уголка—kąt tarcia.
Температура плавленія—temperatura topnienia.	Треугольникъ—trójkąt.
Теорія вѣроятностей—teoria prawdopodobieństwa.	Трехцилиндровая пар. машина—trójcylnidrowy silnik parowy.
	Тригонометрия—trygonometria (trójkątnictwo).
	Труба—rura.
	Труба васильчающая—tura ssawnia, lepiej r. ssawcza.
	Труба дымовая—komin.
	Труба дымогарная (пар. котл.)—płomieniówka (pozioma).
	Труба жаровая (пар. котл.)—płomieuica.
	Труба напорная—rura tłoczna, r. tłocząca.
	Труба паропроводная—rura parowa.
	Труба прогарная—płomieniówka (pionowa).
	Труба пружинящая, мѣдная (гибкая)—wydłużka.

Труба фасонная—ksztaltka.	Физический магнитник—wahadło fizyczne.
Труба чугунная съ раструбомъ—rura żeliwna (lanożelazna) kielichowa.	Фильтр—filtr, prześcianik.
Труба чугунная съ фланцами—rura żeliwna (lanożelazna) koñnierzowa.	Фрезерный станок—grzyzarka.
Трубопроводъ—przewód rurowy.	Фреза—gruz.
Турбина—turbina.	Фрикционное колесо—koło cierne.
Турбина активная—turbina odrzutna (rozpedowa).	Фрикционная муфта—sprzęgło cierne.
Турбина предельная—turbina odrzutna o strumieniu ujętym.	Фундаментъ—pasada.
Турбина радиальная—turbina promiennicza.	
Турбина реактивная—turbina naporowa.	
Тѣло—ci膮o; kadlub.	
Тяга—siła pociągowa; ciąg (kominowy); przewiew.	
Тягучесть матеріала—wierność (ciagliwość).	
Уатта параллелограмъ—równoleglobok Wat'ta.	
Угловая скорость—prędkość kątowa.	
Угловое ускорение—przyspieszenie kątowe.	
Угловые зубцы—zęby daszkowe, lepiej daszkowate.	
Уголь естественного откоса—kat zesypu.	
Угол предварения взрыва—kat zapłonu przedzwrotowego (siln. spalin.).	
Уголок кручения—kat skręcania.	
Ударъ—uderzenie; uderz.	
Удлинение—wydłużenie.	
Удельная теплота—cieplik właściwy.	
Удельный вѣс—ciężkość właściwa.	
Удельное давление—prężność właściwa; ciśnienie właściwe.	
Удельная потеря работы—stratność (pracy).	
Универсальный шарнир—sprzęgło przegubowe.	
Уклонъ—spadek; pochyłość; stoczystość.	
Уклонъ (клина)—zbieżność.	
Упругая линія—odkształcona (os preta).	
Упругости модуль—spółczynnik sprężystości.	
Упругости предѣль—granica sprężystości.	
Уравненіе состояния—równanie stanu.	
Уравненіе дифференциальное—równanie różniczkowe.	
Уравновѣшеній золотникъ—suwak odciążony.	
Усадка линейная металловъ—skurcz liniujny.	
Ускорение—przyspieszenie.	
Ускорение касательное—przyspieszenie po stycznej.	
Ускорение нормальное—przyspieszenio po normalnej.	
Ускорение угловое—przyspieszenie kątowe.	
Усилие тяги—wysił (siła pociągowa).	
Установительное кольцо—pierścień osadny, pr. osadczy.	
Устойчивость—stateczność.	
Ушка—uchó, oko, oczko i t. p.	
Фасонная часть трубъ—ksztaltka.	
Ферберна кранъ—żóraw z lożyskiem podziemnym.	
Ферма съ полной стѣнкой—blachownica.	
Фигурная пила—wyrzynarka.	
	Хвостовыи молотъ—młot wahakowy z ogonem.
	Хлопчатобумажный канатъ—lina bawełniana.
	Ходъ винта—skok śruby.
	Ходъ вспомагательный—suw nierobowczy.
	Ходъ порожний—jałowy bieg (silnika).
	Ходъ рабочий—suw roboczy.
	Холодильная машина—oziębierka.
	Холодильник—skraplacz.
	Холодильник поверхностный—skraplacz przepornyy, s. przeponowy.
	Холодильник всipyrskaivaющій—skraplacz bezprzepornyy; s. bezprzeponowy.
	Холодильник при искусственном охлаждении воды—skraplacz o wodzie studzowej.
	Ходовой тиквѣ—koło luźne, lepiej jałowe.
	Хорда—cięciwa.
	Храповикъ—koło wechwytove (uziębione).
	Храповое колесо—koło wechwytove (uziębione).
	Цапфа —czop.
	Цапфа поддерживающая—czop leżący.
	Цѣть каленія жѣза—barwa żaru żelaza.
	Центръ тяжести—środek ciężkości.
	Центробѣжная выжималка (центрофуга)—wirówka.
	Центробѣжная сила—siła odśrodkowa.
	Центробѣжный мантникъ—wahadło odśrodkowe, w. stożkowe.
	Центробѣжный моментъ (инерція)—moment odśrodkowy.
	Центробѣжный насосъ—pompa odśrodkowa.
	Центробѣжный регуляторъ—miarkownik odśrodkowy.
	Центростремительная сила—siła dośrodkowa.
	Циклоида—cykloïda.
	Циклоидальное защепление—zazębienie cykloidalne.
	Цилиндра полаго внутренне пространство—drąż cylindra.
	Цилиндрическая подкова—kopyto walcowe.
	Цилиндрическая воздушная машина—dmuchawa.
	Цилиндрическое зубчатое колесо—koło zębate, zwykłe.
	Цилиндрическое кольцо—pierściono.
	Цилиндръ—walec (geom. i t. p.); cylinder (rompy i t. p.).
	Цилиндръ паровой—cylinder parowy.
	Цилиндръ (паровой) высокого давления—cylinder wysokoprężny, s. mały.
	Цилиндръ (паровой) низкаго давленія—cylinder niskoprężny, s. duży.

- Цилиндръ (паровой) среднаго давления—сү-**
linder średnioprężny.
Цискоида—cycloïda (krzywa bluszczowa).
Циферблатъ—wskaźnica.
Цѣвочное защѣленіе—zazębienie palczaste.
Цѣпная линія—krzywa łańcuchowa.
Цѣпной насосъ—przelewnica paciorekowa.
Цѣпь—łańcuch
Цѣпь шарнирная, ц. Галла—łańcuch przegubowy.
- Чанъ—naczynie, zbiornik.**
Чеканка—doszczelnianie.
Червякъ—ślinak.
Червячная передача—paręd ślimaczy, n.
 ślimakowy
Червячна машина—podnośnica.
Четыреугольникъ—czworokąt.
Чистка—wyczystka.
Чугунъ—żeliwo, żelazo lane; surowiec (wy-
twór wielkopiecowy).
Чугуно-литейная—odlewnia żelaza, żeliwiarnia.
- Шагъ защѣленія—podziałka kół zębatych.**
Шайба пакдачная—tarcz szmyrglowa.
Шайба подкладная—podkładka.
Шарнирная муфта—sprzęgło przegubowe.
Шарнирная цѣпь (ц. Галла)—łańcuch przegubowy.
Шарнирный механизмъ—prostowód (wo-
dzidło po prostej).
Шаровой кранъ—kurek pływakowy.
Шаровой поясъ—pas kuli, strefa.
Шаровой сегментъ—czasza kulista, czasza kuli.
Шаровой секторъ—wycinek kuli.
Шарошечный станокъ—gryzarka.
Шаропка (фреза)—gryz (frez), gryzik.
Шарь—kula.
- Шатунный механизмъ—paręd korbowodowy, n. golenia korbową.**
Шатунъ—korbowód, golen korbowá.
Шахта (подъемной машины)—dźwigownia;
 szyb wyciągowy (górn.).
Шинодѣлательный станокъ—czopiarka.
Ширина—szerokość; rozbreźność.
Шкивъ канатный—koło linowe.
Шкивъ ременный—koło pasowe.
Шкивъ ступенчатый—koło schodkowe.
Шлифовальная машина—szlifierka.
Шлюзовая камера—komora przepustowa.
Шлюзъ—przepust; zasuwa.
Шовъ въ нахлестку—szew na zakładkę.
Шпинтъ—lon, lonek, zatyczka.
Штанга—drążek; żerdzina (górn.).
Штемпель пробивающій—przebijnik (stem-
pel).
Штуцерь—króciec.
Шурпъ—wkrętka.
- Эволвента—rozwijająca (ewolwenta).**
Эволюта—rozwinięta (ewoluta).
Электоръ паровый—smoczek parowy, prze-
tryskowy.
Экваториальный моментъ инерціи—równi-
kowy moment bezwładności.
Эксцентрикъ—mimośród.
Эллипсайдъ—elipsoid.
Эллипсъ—elipsa.
Эллиптическое колесо—tarcz eliptyczna.
Эллиптическое коромысло—prostowód elip-
sowy.
Энергія, сохранение—zachowanie energii,
 niezniszczalność energii.
Эпциклоида—epicykloïda.
Эффектъ—sprawność; wydajność; moc it. p.
- Ядро сѣченія—rdzeń przekroju.**
Икорь—kotwica.

Spis rzeczy tomu I,

ułożony w porządku alfabetycznym, z podaniem stronnic, oraz tłumaczenia wyrazów na język rosyjski i niemiecki*).

A.

Acetylen, ацетиленъ, Acetylen	1082, 1083
Adiabatyczna krzywa, адіабатичская кривая, Adiabate	291, 292, 294
Akumulator, аккумуляторъ, Akkumulator (Wasser-), hydraulischer Sammler	663, 666, 719
— wtórny, вспомогательный аккумуляторъ, Hülfskraftsammler	719
— różnicowy, дифференциальный аккумуляторъ, Differentialakkumulator	666
Akumulatory zrzeszone, группа аккумуляторовъ, Gruppensammler	720
Aksjometria p. Rötperspektywa	139
d'Alembert'a zasada, принципъ Даламбера, d'Alembertsches Princip	205
Algebra, алгебра, Algebra	43
Alkohol, алкоголь, Alkohol	314 i n., 722
Amoniak, амънъкъ, Amoniak	277
Antracyt, антрацитъ, Antracit	323
Arytmetyka, арифметика, Arithmetik	43
Astroïda (krzywa gwiazdista), астроида, Astroïs	114
Atmosfera (= atm.), атмосфера, Atmosphäre	275
Azbest, азбестъ, Asbest	305

B.

Baba (młota par.), баба, Fallgewicht (Bär)	660
Badanie kotłów, silników i spalin p. kotły, silniki, spaliny	1067
Balast p. Naciąż	
Balkon (obliczenie statyczne), балконъ, Balkon	385
Barometru stan, высота барометра, Barometerstand	276
Barwy żaru żelaza, цвета каления железа, Glühfarben des Eisens	313
Bazalt (słupień), базальтъ, Basalt	334, 339
Bazin'a wzór (wodnictwo), формула Базина, Bazin'sche Formel	255
Bąk p. Nawietrznik	
Beczka, бочка, Fass	137
Belka, балка, Träger	372
— drewniana, деревянная балка, Holzbalken	390
— koncem jednym osadzona, свободная балка (свободно заделанная балка), Freiträger	373, 384 do 410
— oprawy (silniki), балка рамы, Balken, Bayonette	928

Belki podniebienne (komór palenisko-wych), Bügel oder Decken Träger für Feuerbüchs-Decken	1008
Belka o stałym przekroju, балка постоянного сечения (б. катаная), Balken vom konstanten Querschnitt	372, 379
— o stałej wytrzymałości na gięcie, балка равного сопротивления изгибу, Träger von gleichem Widerstande gegen Biegung	390
— wieloprzęsłowa, балка многопролетная, Kontinuirlicher Träger, Durchlaufender Träger, Träger auf mehreren Stützen	393
Benzyna, бензинъ, Benzin	1082, 1083
Berlinka, берлина, Elbschiff, Oderschiff	272
Beton, бетонъ, Beton	328, 334, 339
— cementowy, цементный бетонъ, Cementbeton	334, 339
Bezpieczeństwa stopień p. spółczynnik bezpieczeństwa	
Bezpieczenstwo (dzwignice), (предохранитель предохранительное приспособление), Sicherheitsvorrichtung	678, 706, 715, 733, 754
Bezruch (silnika, dźwiga i t. p.), состоя- ние покоя, Stillstand	733
Bezwładność, инерция, Trägheit	206 i n.
Bezwodnik siarkawy SO ₂ , сернистая кислота, Schweflige Säure	914
Bęben linowy, linkowy, канатный (перевочный) барабанъ (б. для каната), Seiltrommel	519, 522, 524, 675
— łańcuchowy, цепной барабанъ, Ketten-trommel	529
Bębyny do pasów, барабаны для поясовъ, Riementrommel	519
Bęben przewojowy (pociągarka), фрикционный барабанъ, Reibungstrommel	
— stożkowate (wyciągów), конические барабаны, kegelformige Seiltrommel	749
Bieg schodów, маршъ лестницы, Treppelauf	387
— naprzód (silnika), ходъ впередъ, переходный ходъ, Vorwärtsgang	883
— wsteczny (silnika), задний ходъ, Rückwärtsgang	883

* T. przed liczbą strony oznacza tablice.

- Biegun (chwilowy punkt obrotu), по-
люсь, Pol 154
— powrotny, полюс возврата. Rück-
kehrpol 157
— przyspieszenia, полюс ускорения, Be-
schleunigungspol. 158
— zwrotny, полюс перегиба, Wende-
pol. 155
- Bijak młota**, баба молота, Hammerkopf 659
- Blacha** cynkowa, цинковый листъ,
Zinkblech 338
— falista (lepiej: falowana), волнистое
желѣзо, Wellblech 338, 365, 385–387
— falista (lepiej: falowana sklepieniasta),
сводчатое волнистое желѣзо, Bom-
biertes Wellblech (gewölbtes) 338
— płytko falista, lepiej: falowana, мѣлко-
волни, жал., flaches Wellblech 365
— kotlowa, котельное лист. жал., Kessel-
blech 995
— miedziana, листъ красной мѣди,
Kupferblech 332, 337
— zlewna, листовое литое желѣзо, Fluss-
eisenblech 995
- Blach**—nadwyżki ceny, приплаты, Ueber-
preise. 995
- uchybienia wagi, отступления въ вѣ-
сѣ листовъ, Gewichtsabweichung der
Kesselbleche 997
- uchybienia wymiarów, отступлениі въ
размѣрахъ, Abweichungen der Die-
mensionen der Kesselbleche 996
- kotłowych grubość, толщина стѣнокъ
пар. котл., Blechdicken (Dampfkess.)
1009, 1011, 1013 do 1015
- Blachownica**, балка со сплошною стѣн-
кою, Blechträger. 345
- Bledów teorya**, теорія погрѣшностей,
Theorie der Beobachtungsfehler 88
- Błąd spostrzegania, погрѣшность наблю-
дения, Beobachtungsfehler 88
- Blotnik**, собиратель грязи, Schlamm-
sampler. 990
- Brama** z dźwigarką, мостовой кранъ,
Feststehender Bockkranh. 710
- Bronz** (spiz), бронза, Bronze 332
- glinowy (lep. nagliniony), алюминиевая
бронза, Aluminiumbronze 333
- nafosforzowana, фосфористая бронза,
Phosphorbronze 332, 337
- Bryła** obrotowa, тѣло вращенія, Um-
drehungskörper 138
- Budowlane ustroje**, zeskiady, части со-
оружений, Baukonstruktion 338
- Budulec**, строительный лѣсъ (лѣсной
материалъ), Bauholz. 333, 339
- Bufor gumowy** p. Odbój. 668
- C.
- Cal wedny** (lep. wodniczy), водяной дюймъ,
Wasserzoll. 274
- Calkowe wzory**, формулы интегрирова-
ния, Integralformel. 74
- Ceglă**, кирпичъ, Ziegelsteine 334, 339,
960, 1035
- Cement**, цементъ, Cement 314, 334, 339
- Cewa** (bobina wyciągarki), канатный ба-
рабанъ, катушка, Bobine 748
- Charakterystyka** miarkownika, харак-
теристика регулятора, Charakteristik
des Regulators 624, 631
- Chłodnica** z kominem, конденсаторъ
съ трубою, Kaminkühler 941
- sztucznie przewietrzana, рѣшетчатый
конденсаторъ съ искусственной тя-
гой, geschlossenes Gradierwerk 940
- tężniowata, рѣшетчатый конденса-
торъ съ естественной тягой, offene
nes Gradierwerk 940
- Chłodzarnia**, охладительное помѣщеніе,
Kühlalage. 788
- Chodnik**, галлерей, Steg, Laufsteg 388
- Chropowatość** (hydraul.), перехватость,
Rauhigkeit 250, 255
- Chylnik** (noga żurawia rozkraki), под-
важная стѣнка, Hintermast des
Mastenkranes 686
- Cialo** jednolite, однородное тѣло, homo-
gener Körper 172
- Ciągnienie** (wytrz), вытягивающее на-
пряженіе, Zugspannung 327, 343
- Ciąg** (komina, kotla), сила тяги, Zug-
stärke. 958, 959, 1069
- Cieplik**, t. j. cieplo na jednostkę (p. cie-
pło), теплота, Wärme 311
- całkowity, общее количество тепло-
ты, Gesamtwärme 283, 1126
- cieczy, теплота жидкости, Flüssigkeits-
wärme 283, 1130
- parowania, теплота испаренія (скры-
тая теплота), Verdampfungswärme 283,
284, 321, 1130
- pary, теплота пара, Dampfwärme 284,
1130
- topnienia, теплота плавленія, Schmelz-
wärme 320
- właściwy, удѣльная теплопемкость, =
удѣльная теплота, spec. Wärme 277, 316
- spalin, удѣльная теплота пррудук-
тевъ горѣнія, specifische Wärme der
Heizgase. 317, 952, 1085
- Cieplikowy równoważnik pracy**, тепло-
та эквивалентная единицѣ работы,
Wärmeäquivalent der Arbeitseinheit 325
1126
- Cieplo**, теплота, Wärme 311 do 326, 1126
- Ciepło utojone** p. Cieplik parowania. 283
- Ciepła przechodzenie**, передача теплоты,
Wärmeübergang 326, 952, 975, 1127
- Cieplostka** (kaloryę metryczną), единица
теплоты (калорія), Wärmeeinheit. 316
- Cięcie** (wytrz), сдвигающее напряженіе,
Schubspannung 330, 349, 354, 409
- Cięciu** kołowych d³ugości, длина хорды
круга, Kreissehnenlänge 36, 37
- Cięgno**, гибкое тѣло, Zugorgan (= Fa-
den) 232, 335, 470
- Cieżarów predkosc podnoszenia, скорость**
подъема грузовъ, Hubgeschwindig-
keit der Last:
— podu dźwigami, 729, 730, 733, 737

- Cięzarów, prędkość podnoszenia dźwigarkami 677
 — podn. suwnicami 695, 703, 710
 — podn. zórawiami 688, 690, 691, 712, 726
Cieżkość właściwa gazów, udźwigny węsъ газовъ, specifisches Gewicht der Gase
 T. 277
 — wody, ud. węsъ воды, specifisches Gewicht des Wassers 316
Ciśnienie (wytrz.), сжимающее напряжение, Druckspannung 329, 343
 — hydrostatyczne, гидростатическое давление, hydrostatischer Druck 236
 — przyspieszenia mas p. Nacisk przyspieszenia mas.
Clapeyron'a równania, уравнения Клапейрона, Clapeyronsche Gleichungen
 284, 394
Clausiuss'a termiczna funkcja, функция Клаусиуса, Clausiussche Temperaturfunktion 292
 — prawo, законъ Клаусиуса, Satz von Clausius 1127
Cofnięcie tłoka, ходъ поршня назадъ, Kolben-Rückgang 883, 884
Cyberblat p. Wskaznica.
Cykloida, циклоида, Cykloide 112
Cylinder, цилиндръ, Cylinder 420, 576,
 579, 1114
 — parowy, паровой цилиндръ, Dampfcylinder 577, 862, 920
 — nizkoprężny, с. duży, цилиндръ низкаго давления; ц. расширительный; ц. большой, Niederdruckcylinder 848 i n., 924
 — rozdwojony, парный цил., geteilter Cylinder 872
 — średnioprężny, с. средни, цилиндръ среднаго давления, Mitteldruckcylinder 864 i n.
 — wysokoprężny, с. малы, цилиндръ высокаго давления, Hochdruckcylinder 849 i n., 924 i n.
Cylindra par. dno, днище цилиндра, angegossener Cylinderboden 920
 — osprzęt, арматура паровыхъ цилиндроў, Ausrustung des Dampfeylinders 926 i n.
 — pokrywa, крышка цилиндра, Cylinddeckel 921
 — przestrzeń szkodliwa p. Przeszrenie szkodliwea.
 — sadowienie, установка паровыхъ цилиндроў, Stützung des Dampfcylinders 922
 — strona przednia, tylna, od pokrywy, od krzyżulca p. Odkorbowia, ku korbowia strona cylindra 882
Cylindrów parowych sprzedanych stosunek objętości, отношение объема цилиндроў машинъ компаундъ, Volumenverhältniss der Compoundmaschinen
 863 i n., 873 i n.
Cylinder pompę, насосный цилиндръ, Pumpencylinder 576, 770
- Cyl. silników spalinowych, цилиндръ двигателя действующаго газами горючими, Cylinder d. Verbr. Mot. 1114**
 — tłoczni, (lep. tłoczarki), цилиндръ пресса, Presscylinder 421, 577, 664
Cupa, огово, Zinn 333
Culk, цинкъ, Zink 333
Cysoida (krzywa bluszczowaia), писсонда, Cisoide 119
Czad wielkopięcowy, газы доменныхъ печей, Hochofengas 1079, 1083
Czara nad kanałem spalinowym, заслонка дымового люка, Rauchglocke 1039
Czasza kulista (odcinek кuli), маровой сегментъ, Kugelabschnitte (Kugelklotte) 135, 177, 178, 191
Czerpak (w przewietrzniku), ковшъ, Schöffer, Schaufel 785, 789
Czerpaka, черпательная машина, Baggermaschine 716
Czop, цапфа, шипъ, Zapfen 223, 489, 559,
 843
 — a grzanie sie, нагревание цапфи, Warmlauf des Zapfens 491, 1143
Czop grzebienniasty, гребенчатая цапфа, Kammszapfen 224, 492
 — końcowy, цапфа, Stirnzapfen 489
 — korby (korbowy), цапфа кривошипа, Kurbelzapfen 490, 551, 1112
 — leżący, поддерживающая цапфа, Tragzapfen T. 225, 489
 — kulisty, цапфа шарообразная, Kugelzapfen 225, 491
 — nadwodny, надводная пята, Ueberwasserzapfen 1843, 847
 — podwieszony, висячая цапфа, Hängezapfen 843
 — podwodny, нижняя пята, Unterwasserzapfen 843, 847
 — pośredni, средняя пята, Mittelzapfen 843
 — stojący (storcowy), цапфа вертикального вала, pяta wala, Stützzapfen T. 224
 491
 — storcowy pełny, płaski, плоская пята, Spurzapfen ebener 224, 491, 843
 — pierścieniasty, кольцевая пята, ringförmiger Spurzapfen 224, 492, 843
 — wierzchni, верхняя пята, Endzapfen 843
 — wala korbowego, шейка коленчатого вала, Zapfen der Kurbelwelle 558
Czoplarka, шинподъёмательный станокъ, Zapfenschneidmaschine 668
Czopuch, боровъ, Fuchs 956, 961
 — a zasuwa, заслонка борова, Rauchschieber 1039
Czworokąt, четырехугольникъ, Viereck 130, 175, 187
Czworoliśc, четверолистникъ, Vierblatt 119
Czworosuw, четырехтактъ, Viertakt 1078
Czynnik, действующая среда, Medium
 941, 1125
 — całkujący, интегрирующий множитель, Integrierender Faktor 84
Czynników tablica, таблица простыхъ множителей, Faktorentafel T. 39

D.

- Dachów obciążenie, нагрузка крыши, Dach-
cherbelastung 309
Dalton'a prawo, законъ Дальтона, Dalton'sches Gesetz 278
Delta (rodzaj stopu), дельта-металлъ,
Deltametall 332, 333, 335
Dennice, днища съ отогнутыми борта-
ми, umgezogener, gekremppter Boden
996, 1012
— nadwyżki cen, прибавки цѣны днищъ,
Ueberpreise der gekremppter Kesselbö-
den 996
— płaskie i wypukłe, плоскія и вы-
пуклые днища котловъ, gekrempte
flache gewölbte Kesselböden T. 998 do
1005, T. 1020, 1021
Deptak, ступенчатое колесо, Steigrad . 803
Dławienie (strumienia cieczy), скатие
струи, Kontraktion 240
— rury, подиоръ пара; суженіе струи
пара, Dampfdrosslung . 646, 850, 868,
881, 945, 1132
Dławik, буксъ сальника, Stopfbuchsbrille
219, 549
Dławika kołnierz, фланца букса сальника,
Flansch der Stopfbuchsbrille 549
Dławikowa dokrętka, гайка букса саль-
ника, Ueberwurfmutter 550
— śruba, болтъ букса сальника, Stopf-
buchsenschraube 549
— tuleja, втулка буксы сальника, Stopf-
buchsauge 549
Dławiny, сальниковое вн. пространство,
Stopfbuchsgehäuse (— büchse) 549
Dławica, сальникъ, Stopfbüchse 219, 549
— wstawiana, вставной сальникъ, Stopf-
büchseneinsatz 925
Dławiny kołnierz, фланцъ сальника,
Flansch am Stopfbuchsgehäuse 549
— śruba, болтъ сальника, Stopfbuchs-
schaube 549
— tuleja, грундъ-букса, Grundring 549
Dlicarka, дозбежной станокъ, Stemmm-
maschine 669
Dmuchawa, воздуховка, Gebläsema-
schine 616, 790 до 799
— kuźnicza, горнозаводская возду-
ховка, Huttenwerkgebläse 296, 780
791
— śrubowa, винтовой вентиляторъ,
Schraubenventilator, Schraubenradge-
bläse 789
— tłokowa, цилиндрическая воздуходув-
ная машина, Cylindergedäuse 781, 790
— wielkopięcowa, воздуходувка домен-
ныхъ печей, Hochofengebläse 791
Dmuchaw tłoki, поршни воздуходувокъ,
Kolben der Gebläse 795
— zawory, клапаны воздуходувокъ, Ven-
tile der Gebläsemaschinen 795
Dno okrągłe, днища круглые, Cylinder-
boden 420, 1012
Dno kotła, плоское дно котла, flacher
Kesselboden nadto p. Dennice 1012, 1023
- Dniówka**, рабочій день, Arbeitstag . 804
Dobijak, штемпель для чеканки, Stemm-
eisen 582
Dociągacz pasa, приборъ для натяжки
ремней, Riemenspanner 477
Dociskanie parą (w młotach), действие
верхняго пара, frischer Oberdampf-
druck 661
Dodatki do silnika parowego, арматура
парового двигателя, Ausstattung der
Dampftmaschinen 930
Dolot pary, притокъ пара, Dampfzulei-
tung, Nachheinrückung . 869, 876, 927
Domknięcie wlotki i t. p. (домыкацъ, до-
мыканіе), отсѣчка пара, Dampfzab-
sperrung 877 i n.
Dopływnica (koła wodnego), канэль для
привода воды, Einlaufschaufel 806
Dorzecza obszar, поверхность бассейна
рѣки, Flussgebiet 261
Dostawa (Cosinus), косинусъ, Cosi-
nus T. 26, 27
Doszczelniać, подчеканить, verstemmen
441, 606
Doszczelnik, чеканка, Stemmisen 440
Dotyczna, котангентъ, Cotangens T. 28, 29
Drag goleni korbowej, стержень шатуна,
Schaft der Schubstange 563
— sprzągający osie parowozów, спиційний
шатунъ у паровозъ, Lokomotiv-
kuppelstange 564
Drag zębata p. Zębica.
Drąż cylindra, внутреннее пространство
цилиндра, Cylinderbohrung . 921, 936
— kominowa, внутреннее отверстіе дым-
овой трубы, Schornsteinrohr 961
Drgania (oscylacyjne) prostolinijne, прямолинейная вибрация (осцилляція), ge-
radlinige Schwingung 197, 412
Droga tłoka—względna, относительный
путь поршня, relativer Kolbenweg . 849
— (wozowa), проѣзжая дорога, Strasse,
Weg 220, 804
Drut, проволока, Draht 335
Drutu żelaznego wytrzymałość, сопротив-
ление жѣлезной проволоки, Eisen-
drahtfestigkeit 335 do 338
Drzewo, дерево, Holz 333, 339, 341
— gwajakowe, бакаутъ (б-овое дерево),
Pockholz 490, 843
— opałowe, дрова, Brennholz 323, 954
Duszka konopna liny, пеньковая сердце-
вина к., Hanfseile eines Seiles 471, 522
Dwójsiecznia, прямая дѣлящая уголь по
поламъ, Winkelhalbirende 64
Dwukąt kulisty (sferyczny), сферичес-
кий двухугольникъ, Kugelzweieck 136
Dwunskiuk, двойной кулачекъ, Doppel-
ter Daumen 908
Dwumian Newtona, биномъ Ньютона,
Binomischer Satz 35, 43
Dwuskok, двойной ходъ поршня, Dopp-
elpelhub 849, 884
Dwusuw (siln. spal.), двухтактъ, Zweitakt
1078

- Dyna**, дина, Dyn 193
Dynamika cieczy, динамика жидкіхъ тѣлъ, Hydrodynamik, Dynamik flüssiger Körper 238 do 275
— ціаь sztywnych, динамика твердыхъ тѣлъ, Dynamik starrer Körper 192 do 215
Dynamometr p. Натошніца 801
Dysza, конусъ или коническое сопло, Düse 296, 763, 838, 934
— (kuzienna), конусъ; сопло, Düse 787, 800
— Laval'a, сопло Лавала, Lavalsche Düse 947 i n. 1140
Dyszak (strumienica do gazów), инжекторъ для газовъ, Dampfstrahlluft (gas) sauger, Wasserstrahlluft (gas) sauger 762
— badmichowy, вентиляторъ для искусственной тяги, Unterwindgebläse 800
— парowy, пароструйный вентиляторъ, инжекторъ, Dampfstrahlgebläse 762, 781, 800
Dzionka, рабочій день, Tag, Schicht 739
Dziurniczka, бородокъ, Pfriemen 520
Dzwon kościelny, костельный колоколъ, Kirchenglocke 212
— парowy (kolty), паровой колоколъ, Dampfdom 965, 1033
Dźwig (lift), подъемникъ, Aufzug 729—738
Dźwigow jazdy predkość, скорость подъемника, Fahrgeschwindigkeit des Aufzuges 729, 730, 733, 737
Dźwig elektryczny, электрический подъемникъ, elektrischer Aufzug 729, 734 i n.
— (hydrauliczny) napędzany woda, гидравличий подъемникъ, Druckwasser-Aufzug, Kolben-Aufzug 730, 734 i n.
— osobowy, подъемникъ для людей, Personen Aufzug 523, 729 i n. 734 i n.
— przedni, приводной подъемникъ, Transmissionsaufzug 519, 729, 734 i n.
— ręczny, (dźwiżek), ручной подъемникъ, Handaufzug 729, 734, 737
— samostoj, свободно установленный подъемникъ, Freistehender Aufzug 734
— towarowy, подъемникъ для грузовъ, Lastenaufzug 532, 729 i n. 734 i n.
Dźwiga skok (lep. podnios), высота подъема, ходъ, подъемъ, Hubhöhe des Aufzuges 731
Dźwigarka, подъемная машина, лебедка, воротъ, Winde, Hubwerk 675, 698, 714, 732
— o ciernym napędzie, фрикционная лебедка, Frikitionswinde, Reibungswinde 677
— obrotowa (winda), воротъ (сложный в.), лебедка, Raderwinde 675
— parowa, паровая лебедка, Dampfwinde 677
— przewojojowa, лебедка съ фрикционнымъ барабаномъ, Winde mit Reibungstrommel 678
— przesuwna na wózkach (dz. suwnicowa), подвижная леб., Laufwinde 677, 692 i n.
— samowechwytowa, саморемазящаяся лебедка, Selbstsperrendes Hubwerk 692
- Dźwigarka stała, неподвижная лебедка, Standwinde 677
— wyciągowa, шахтова лебедка, Schachtwinde 679
Dźwignia, рычагъ, Hebel 801, 910
Dźwignica, грузоподъемная машина, Lasthebeemaschine 669 do 729
— bramista, подвижной порталный кранъ, Bockkran, Gerüstkran 709 do 715
— hydrauliczna, гидравлическая подъемная машина, Druckwasserhebeemaschine 219, 718 do 729
— pneumatyczna, пневматическая подъемная машина, Hebezeug mit Druckluftbetrieb 674
Dźwignik (lewar) домкратъ, Hebebock 674
— i bliźniacze do parowozów, подъемные козлы для паровозовъ, Lokomotiv-Windeböcke 675
— hydrauliczny, гидравлический домкратъ, Druckwasserhebebock 718
— śrubowy, винтовой домкратъ, Schraubenwinde 674
— zębnicowy, домкратъ съ зубчатой рейкой, Zahntangenwinde 674
Dźwigownia, шахта, Fahrtschacht 734 i n.
Dźwigowy, управляющий подъемникъ, Aufzugsführer 735 i n.

E.

*Efekt p. moc, oraz sprawność.**Elektor p. przetryskacz parowy.**Ekonomajzer* (p. podgrzewacz), ekonomiczny, Ekonomizer 954, 1046*Ekskawator p. nabierak.**Elementy kinematyczne*, kinematyczne элементы, kinematische Elemente 569*Elipsa*, эллипсъ, Ellipse 103, 176, 189*bezładności*, эллипсъ инерции, Trägheitsellipse 181*centralna*, центральный эллипсъ, Centralellipse 182*Elipsoid*, эллипсоидъ, Ellipsoid 128, 132, 179, 191*bezładności*, эллипсоидъ инерции, Trägheitsellipsoid 180*centralny*, центральный эллипсоидъ, Centralellipsoid 180*Epicykloida*, эпициклоида, Epicycloide 113*Energia kinetyczna p. praca rozerw.**Energii zachowanie*, сохранение энергии, Erhaltung der Energie 206, 1127*Entropia*, энтропія, Entropie 1127, 1132*Entropii miara*, мѣра энтропіи, Maas der Entropie 1132—1136*Erg*, эргъ, Erg 193*Eulera wzory i twierdzenia*, Ейлера формулы и законы, Eulersche Formeln und Sätze 128, 156, 235, 238, 346*Exhaustor p. Dyszak także Wywietrznik.*

F.

Farcot'a stawidlo suwakowe, золотникъ
Farcko, Farcot'sche Steuerung 903

- Fal** morskich napór, ударъ морскихъ волнъ, Stoss der Meereswellen 271
Filtr (odsącznik, przesącznik), фильтр, Filteranlage 267, 514, 930
Fittingi p. Łączniki gazowe.
Frez, frezmaszyna p. Grysarka.
Flansza p. Kołnierz, kołnierzyk, obroża.
Funkcja hyperboliczne, гиперболический функция, Hyperbelfunktion 30 do 34
 — kolowe, круговая функция, Kreisfunktion T. 26—29, 59 i n.
 — przestępna, трансцендентная функция, transcedente Funktion 78
- G.**
- Gabaryt p. Obrysie.**
Galloway'a rura p. Garłacz.
Ganguillet'a i Kutter'a wzór (wodnictwo), формула Гангилье и Куттера, Ganguillet & Kutter'sche Formel 255
Garłacz, попечерная кипятильная труба, Quersiederohr 1010, 1029, 1030
Garnek wydychowy (siln. spal.), горшокъ для отработанныхъ газовъ, Auspufftopf 1121
Gay-Lussac'a prawo, законъ Гей-Люссака, Gay-Lussac'sches Gesetz. 278
Gaz świetlny, światlany, светильный газъ Leuchtgas 1079, 1082
 — wielkopięcioramienni lep. czad w., доменные газы, Hochfengase 799, 1079, 1083
Gazy paliwne, горючие газы, Kraftgas 1079
 — robocze, промысловыег., Industriegas 1079
 — silnicze, газы для двигателей, Motoren-gase 1079, 1096
Gazy spalania p. Spaliny. 1082—1083
Gazów mieszanki z powietrzem, смесь газа съ воздухомъ, Luft u. Gasgemische 1085
 — przepływ, движение газовъ (по трубопроводамъ), Bewegung der Gase 299
 — wypływ, истечение газовъ, Ausfluss der Gase 294
 — zmiany stanów, изменение состояния газовъ, Zustandsänderung d. Gase 290
Gaziarka, gazownica, (generator gazu), газовый генераторъ, Gasgenerator 800
Geometria analityczna, аналитическая геометрия, analytische Geometrie. 93
 — kinematyczna, кинематическая геометрия, kinematische Geometrie 154
Gęstość powietrza, плотность воздуха, Dichtigkeit d. Luft. T. 281
Gięcie, напряжение при изгибе, Biegungsspannung 352
Gliceryna, глицеринъ, Glycerin 722
Glin, алюминий, Aluminium 333
Gladzik (nóż obrabiarki do cienkiego wióra), резецъ для чистой обработки, Schlichtstahl 654, 657
Gładź podsuwakowa, nadsuwakowa, podzmieniakowa p. Suwaka gładzi.
Glebiżna (górnictwo), глубина, Teufe 739

- Głowica komina, капитель дымовой трубы, Kapital des Schornsteines** 961
Goleń korby lub korbowia (korbowód), матунъ, Kurbel-, Pleuel-, Treib-, Schubstange 551, 562—567, 870, 883
 — korbowia parowozu, матунъ паровоза, Lokomotivschubstange 563
Goleni korbowej długości, длина шатуна, Pleuelstangenlänge 551, 891, 895, 1115
Goleni suwakowa, эксцентриковая тяга, Schieberstange 883, 892, 912
Graniastosłup, призма, Prisma 133
Granica ciastowatości, предѣлъ видимания, Fließgrenze, Quetsch, Streckengrenze 328
 — proporcjonalności, предѣлъ пропорциональности, Proportionsgrenze 328
 — 331 do 336
 — sprężystości, предѣлъ упругости, Elastizitätsgrenze (Tragmodul) 329
Granit, гранитъ, Granit 328, 334, 339, 354
Grunt budowlany, строительный грунтъ, Baugrund 339
Gryz (frez), gryzik, шарошка (фреза), Fräser (kleiner Fräsi) 687
Gryzarka (frezarka), фрезерный (шароштный) станокъ, Fräsmaschine 657, 668
Grzechotka, трещотка, Ratsche 689
Grzybek zawora, клапанъ, Ventilkegel 609 i n., 726, 1042
Guldina (Pappusa) prawidło, правило Гульдена, Guldinsche Regel 138
Gwint śrub, наrtзка винта, Schraubengewinde 425
Gwintów rodzajów, системы винтовъ, Gewindestrukturen 426
Gwint metryczny, метрическая нарѣзка, Metrisches Gewinde T. 432
 — dla rur gazowych, газовая нарѣзка, Gasgewinde 431
 — Sellers'a, нарѣзка Селлерса, Sellersches Gewinde 432
 — Whitworth'a, нарѣзка Витворта, Whitworthsches Gewinde T. 427 do 431, 1007
- H.**
- Hak, крюкъ, Haken** 533 i n.
Hamburgie prawidła o kotłach parowych, гамбургскія нормы о пар. котл.
 — Hamburger Normen 1006
Hamownica, тормазной динамометръ, Bremsdynamometer 801
 — (вѣздидло) Prony'ego, нажимъ Ирони, Pronyscher Zaum 801
Hamulec, тормазъ, Bremse 537 do 541,
 — bezpieczenstwa, тормазъ продохрани-
 тельный, Sicherheitsbremse 699
 — elektryczny, электрический тормазъ, electrische Bremse 701, 704, 705, 713
Haeseler'a wzór, формулы Гезелера, Formeln von Haeseler 345
Heblarka p. Strugarka, strugoenica, wiôrarka.
Hodograf ruchu, годографъ движения, Hodograph der Bewegung 150

- Hurtniczy** wyrób (hurtem, w. masowy), оптовое производство, Massenfabrikation 663
Hydrodynamika p. Dynamika cieczy 238 do 275
Hydrostatyka p. Statyka cieczy 235 do 238
Hyperbola, гипербола, Hyperbel 103
 Hyperboloid jednopowłokowy, гиперболоидъ однополый, Hyperboloid einschalisiges 128
Hypocykloida, гипоциклоида, Hypocycloide 113
- 1.
- Ilość ruchu** p. Wielkość rozpedu 195
Inżektor p. Wtryskacz.
Izodynamiczna zmiana stanu, изодинамическое изменение состояния, izodynamische Zuständanderung 289
Izolacja od strati ciepła p. Otulina.
Izotermiczna krzywa (wykresowa), изотермическая кривая, isothermischer Zustand 291, 293
- J.
- Jalowy** bieg (silnika, maszyny, turbiny), ходъ (машины) порожнемъ, Leer-gang, Leerlauf 646, 658, 943
 — ciężar, мертвый грузъ, Tote Last 731
Jama powietrzna, воздушное пространство, Luftsack 771, 937
Jarzmo, кулисса, Kulisse 658, 909 do 920
 — krzyżne, кулисса съ скрещенными тягами, Kulisse mit gekreuzten Stangen 911
 — niedokrzyżne, кулисса съ открытыми тягами, Kulisse mit offenen Excenterstangen 911
Jaz (w rzece), плотина, Wehr 264
 — przelewowy, глухая плотина, Ueberfallwehr 264
 — zatopiony, (przewały), подпруда, Grundwehr 264
Jazy (półjazki) kanałów spalinowych, перегородки дымоходовъ, Kulissen in den Feuerzügen 958, 1035
Jednostka pracy, единица работы, Arbeitseinheit 193
Joule, Джоуль. Joule 193
- K.
- Kabel** p. Lina wielolinkowa.
Kadłub pompy, корпусъ насоса, Pumpenkörper 771, 776
 — zawora, клапанная коробка Ventilkörper 254, 600, 612
Kamień, камень, Stein 334, 339
Kanały wodne, каналъ, Kanal (Wasserlauf) 254 i n.
 Kanał rozdzielczy, парораспределительный каналъ, Steuerungskanal 881
Kanaty spalinowe p. Kottoły parowych obmure. Каналы спалиновых jazy (półjazki), перегородки дымоходовъ, eingebaute Kulissen in Feuerzügen 958, 1035
- — zawieradła ciągu, заслонка для регулировки тяги, Zug-Absperrvorrichtung 1039
Kardioida (krzywa sercowata), кардиоида, Kardioida, Herzkurve 114
Kąt skręcenia, уголъ кручения, Verdrehungswinkel 398
 — tarcia, уголъ трения, Reibungswinkel 215, 216
 — zesypy, уголъ естественного откоса, natürlicher Böschungswinkel 758
Kątownik, угловое жефзо, L-Eisen 446
 809
- Kielich** (u rur), раструбъ трубы, Rohrmuffe 581
Kieliszek, фланцевый раструбъ, E-Stück 583
Kierat, конный приводъ, Gópel, Pferde-gópel 739, 802
Kierownica, директрисса, Leitlinie (Directrix) 102
 — (юрата кierownicza), направляющая лопасть, Leitschaufel 780, 818, 824, 944
Kilogramometr, килограмометръ, Meterkilogramm 194
Kinematyczna geometria (ruch płaski), kinematическая геометрия (движение по плоскости), kinematische Geometrie (ebene Bewegung) 154
Klapa, створчатый клапанъ, Klappe 253
 546, 796, 938
Klin (jako bryła), клинъ, Keil 134, 178
Klin, клинъ, Keil 221, 423, 465, 621
 Klin dwuwypustny, клинъ двухстороний, Nutenkeil 465
 — jednowypustny, клинъ односторонний (плоский), Flachkeil, Schlusskeil 465
 — ściastny, клинъ съ носомъ, Nasenkeil 465
 — osadny (lep, osadczy) (za zbieżnościami), шпонка, Befestigungskeil 465, 480
 — nastawczy, регуляционный клинъ, Nachstellkeil 929
 — wklesły lep, żlobkowaty, клинъ вогнутый, Reibungskeil, Hohlkeil 465
 — złączny, соединительный клинъ, Verbindungskeil 423
 Klinia zbieżność, уклонъ клина, Keilneigung, Anzug d. K. 424, 466
Klinkier, (клиникъ) кирпичъ-железякъ, Klinker 334, 339
Klocki hamulcowe, тормозные колодки, Bremsklotz 218
Klucz (do naśrubków), гаечный ключъ, Schraubenschlüssel 427
 — Cardan'a (Hoocka), универсальный шарниръ, Universalgelenk 501, 703, 714
Kłodzisko (= szabota), фундаментъ из ковалини (шаботта), Chabotte 663
Kocioł parowy, паровый котель, Dampfkessel 951 do 1075
 Kociołki o malej (lep, drobnej) zawartości, маленькие котлы, Zwergkessel,
 Kleinkessel 995, przep. austr. 1066
Kotłów par. badanie wydajności, Untersuchung der Dampfkessel 1067, 1069

Kotłów par. blachy p. Blachy.

- części, детали паровыхъ котловъ, Teile der Dampfkessel 995 do 1044
- grubości den i dennis, толщина стѣнокъ днищъ пар. кот., Wandstärke der Kesselböden 1006, 1011, T. 1020, T. 1012
- grubość płaszcza, толщина цилиндрическихъ стѣнокъ котловъ, Wandstärke der cylindr. Kesselmantel 1006, 1009, T. 1013 do 1015
- grubość płomienic, толщина стѣнокъ жаровыхъ трубъ, Wandstärke der Flammrohre 1006, 1009 i n., T. 1016 do 1019
- kanały spalinowe, дымоходы пар. кот., Heizkanäle der Dampfkessel 955 przep. ros. 1050, przep. niem. 1050, 1055, 1060, przep. austr. 1063
- manometr, манометръ, Manometer 1044, przep. ros. 1050, przep. niem. 1056 1062, przep. austr. 1063

Kotłów par. nicenia p. Nicenie.

- obliczenia, подсчетъ пар. кот., Berechnung der D.-K. 952 do 955
- obmurze, вмазка котловъ, Kesselmauerwerk 967 do 995, 1035, przep. ros. 1051, przep. niem. 1056, 1060
- osprzęt, арматура пар. котл., Armatur der Dampfkessel 1037, przep. ros. 1050, przep. niem. 1055, przep. austr. 1062

Kotłów par. paleniska p. Paleniska.

- obsada paleniskowa, грубая арматура пар. котл., Grobe Armatur der D.-Kessel 1037
- podparcie, поддержка пар. котл., Unterstützung d. Kessels 970, 1034
- podwieszenie, подвѣшеніе пар. котл., Aufhängung der Kessel 1034
- powierzchnia ogrzewana (ogrzewalna), поверхность нагрева пар. котл., Heizfläche der Dampfkessel 953, 956, 1069, przep. ros. 1050, przep. niem. 1056, 1060, 1061
- przewody zasilające, питательные проводы, Speiseleitung 1041, przep. ros. 1050, przep. niem. 1055, 1062, przep. austr. 1063
- pozwolenie ustawienia, разрешение на установку, Dampfkessel-Genehmigung przep. ros. 1053, przep. niem. 1054, 1055, 1057, 1059, przep. austr. 1066
- próba na ciśnienie, гидравлическое испытание, Wasserdrukprobe przep. ros. 1052, przep. niem. 1056, 1058, 1059, 1063, przep. austr. 1064
- sadowienie, установка пар. котл., Lagerung der Dampfkessel 1034
- ścianek usztywnienie i wzmacnianie, укрепление стѣнокъ пар. котл., Verstärkung und Verankerung der Dampfkesselwände 1008, 1027, 1032, 1033

Kotłów parowych sprawdzanie, проверка пар. кот., Prüfung der Dampfkessel przep. ros. 1051, przep. niem. 1056, 1057, 1059, przep. austr. 1062

Kotł. par. szyn p. Nicenie.

- urządzenia spustowe, спускныя и продувныя приспособленія, Dampfkessel-Ausblasvorrichtung 1042, przep. niem. austr. 1055, 1063
- ustrój, конструкція п. котл., Construction d. D.-K. przep. ros. 1050, przep. niem. 1055, przep. austr. 1062
- waga, вѣсъ пар. котл., Dampfkessel-Gewicht 966
- wiaz, лазъ котла, Mannloch 1033, przep. ros. 1051, przep. niem. 1060
- wodoszak, водоуказательный приборъ, Wasserstandsaparat 428, 1042, przep. ros. 1051, przep. niem. 1055 1060, przep. austr. 1063
- wybuch, взрывъ пар. котл., Dampfkessel-Explosion przep. ros. 1054, przep. niem. 1059, przep. austr. 1065
- zawory bezpieczeństwa, предохранительный клапанъ, Sicherheitsventil 298, 1040, przep. ros. 1050, przep. niem. 1056, przep. austr. 1063
- zawory zasilające, питательные клапаны п. к., Speiseventile 1041, przep. ros. 1050, przep. niem. 1055, przep. austr. 1063
- złącza, соединенія п. к., Verbindungen der Kesseltheile 1012 do 1027
- rodzaje 966 do 995
- Kotły lokomobil, кот. для локомобилей, Lokomobilkessel** 978, przep. ros. 1050, 1054, przep. niem. 1058, przep. austr. 1065 nadto p. *kotły ruch. lub przen.*
- opłomkowe, водотрубные котлы, Wasserrohrkessel, Siederohrkessel 978 do 994
- parowcowe, пароходные котлы, Schiffsdampfkessel, przep. ros. 1050, przep. niem. 1055 do 1059, nadto p. *kot. ruchome lub przenośne*.
- parowozowe, паровозные котлы, Lokomotivkessel przep. ros. 1050, przep. niem. 1056, 1058, nadto p. *kot. ruchome lub przenośne*.
- ruchome lub przenośne, подвижные пар. котлы, Transportable, bewegliche Dampfkessel przep. ros. 1050, 1051 1054, przep. austr. 1056, 1057, 1059, 1060
- płomienicowe, котлы съ жаровой трубой, Flammrohrkessel, Rauchrohrkessel 966, 972 do 974, 975
- z paleniskiem w płomienicy, котлы съ жаровой трубой и внутренней тонкой, Flammrohrkessel mit Innenfeuerung 972, 973
- z paleniskiem podolnym, котлы съ жаровой трубой (дымогарной) и наружной тонкой, Rauchrohrkessel (Flammrohrk. mit Aussenfenerung) 974

- Kotły dwupłomienicowe, пар. кот. съ двумя**
жар. трубами, Zweiflammrohrkessel 966, 971, 972, 975, 976, 980—982
— о jednej płomienicy, котель съ одной жаровой трубой, Einflammrohrkessel, Seitrohrkessel 966, 972, 975, 1033
— o płomienicy falowanej, котель съ волнистой жаровой трубой, Wellrohrkessel 966, 972, 975
— z płomienówkami, котель съ прогарными трубами, Heizrohrkessel 974, 975, 994
— stojące, вертикальный пар. кот., Stehender Dampfkessel 967, 994
— walczaste, цилиндрический котель, Cylinderkessel 965 do 970, 975
— jednowalczakowe pełne, обыкновенный цилиндрический котель, einfacher Walzenkessel 965, 967, 975
— wielowalczakowe pełne, составной цилиндрический котель, mehrfacher Walzenkessel 967 do 971, 975
— wodnorurkowe p. K. optomkowe.
— ustrojów swoistych, котлы специальных системъ, besondere Kesselsysteme 973 do 995
- Kotłowego urządzenie sprawność, коэффициент полезного действия котла, Wirkungsgrad der Kesselanlage** 953, 956, 957
- Kotłowe towarzystwa, союзъ владѣльцевъ**
пар. кот., Ueberwachungsverein für Dampfkessel 1058, 1063
- Koks, коксъ, Koks** 323, 954
- Kolana miedziane, красномѣдное колѣно, kupfernes Knierohr** T. 599
— żeliwne, чугунное колено, gusseiserenes Knierohr, I-Stück 584
- Kolek osadczy, призонитифтъ, Sicherungsstift** 929
- Kolnierz, прилитый фланецъ, angegossener Flansch** 587, 602, 920
- Kolnierzyk (kolnierz osadzony), присоединенный фланецъ, aufgesetzter fester Flansch** 587, 602
- Koło, кругъ, Kreis** 103, 131, 187, 188
— bezwadności, кругъ пиерци, Trägheitskreis 185, 357, 401
— korby, кругъ кривомина, Kurbelkreis 885
— krzywości, кругъ кривизны, Krümmungskreis 98
— mimośrodowości, кругъ эксцентрика, Excenterkreis, Schieberkreis 885
— odsuwów, золотниковый кругъ, Schieberkreis 887
— podstawowe (stałe), основной кругъ, Grundkreis 113
— powrotowe, кругъ возврата, Rückkehrkreis 157
— tworzący (ruchome), катающійся кругъ, erzeugender Kreis 113
— zmianowe, кругъ перемѣны, Wechselkreis 158
- Koło zwrotowe, кругъ перегиба, Wendekreis** 155, 158
- Koła obwody, окружность круга, Kreisumfang** T. 1 do 23
- powierzchnie (pole), площасть круга, Kreisinhalt T. 1 do 23
- równanie średkowe, wierzchołkowe, уравнение круга, относительно центра, отн. вершины, Kreisgleichung Mittelpunktsgl., Scheitelgleichung 103
- Koła (jako obrotniki), колеса, Räder** 448 i n.
— ramię, спица, Radarm 465, 478, 621
- Koła cierne, фрикционное колесо, Reibungsräder** 468
- hamulcowe, тормазное колесо (дискъ), Bremscheibe 537, 802
- klimatyczne, фрикционное колесо съ клиновиднымъ желобомъ, Keilrad 469, 677
- Koła linowe, канатный шкивъ, Seilscheibe** 483, 486, T. 487, 521, 524
— pośrednicze, промежуточный шкивъ, Zwischenrolle 484
- Koły do lin konopnych—waga, вѣсъ шкивовъ для пеньковаго каната, Gewicht der Hanfseilscheiben** T. 487
- do lin drucianych—waga, вѣсъ шкивовъ для проволочнаго каната, Gewicht der Drathseilscheiben T. 483
- Koła lopatkowe p. Wirnik.**
- Koła pasowe, шкивъ (ременной), Riemenscheibe** 477
- jałowe (gorze luźne), холостой шкивъ, Leerscheibe, Losscheibe 480
- osadzone, robocze, рабочий шкивъ, Festscheibe 480
- schodkowe, ступенчатый шкивъ, Stufenscheibe 480
- Koły pasowych waga, вѣсъ ременныхъ шкивовъ, Gewicht der Riemscheiben** T. 479
- Koła rozprędowe, маховое колесо, маховикъ, Schwungrad** 460, 615 do 623, 1120
— slimakowe p. Slimaczynica.
- wiatrakowe, колесо вѣтряной мельницы, Windmühlenrad 309
- Koła wodne, водяное колесо, Wasserrad** 805 do 817, 494
— nasiębiecne, верхнебойное колесо, oberschlächtiges Wasserrad 805
— śródbierne, среднебойное водяное колесо, Wasserrad mit Spannschütze 817
- Koły wodnych waga, вѣсъ водяныхъ колесъ, Gewicht der Wasserräder** 810, 815
— użebienie, зубы на ободьяхъ водяныхъ колесъ, Wasserradzähnkränze 460
- Koła zębata, зубчатое колесо, Zahnräder** 230, 448 i n., T. 467, 468
— z zębami drewnianymi, колесо съ деревянными зубьями, Kammrad 462, 465

- Koła zębate pędniane, зубчатое колесо для приводовъ, Transmissionrad, Triebwerkrad 460, 462
 — skojarzone, компактные колеса, Satzräder 453, T. 467
 — stoczowe (zwykłe, czyli walcowate), зубчатое колесо, зубчатый венецъ, Stirnrad 230, 450 i n. T. 467, 468, 810
 — stożkowe, (stożki zębate), коническое колесо, Kegelrad 231, 457, 463
 — śrubowe, винтовая цилиндрическая колеса, Schraubenräder 231, 458, 463
 — wechwytowe, храновое колесо (храповикъ), Sperrad 536
 — wewnątrz uzębione, з. колесо съ внутреннимъ зацеплениемъ, Hohlräder 231, 454, 456
- Kół zębatych dobór**, комплектъ зубчатыхъ колесъ, Rädersatz 453
 — podziałka, шагъ зацеплений (деление) зубчатого колеса, Teilung des Zahnrades 232, 448
 — stadio, парный зубчатый колеса, Einzälräder 453
 — waga, вѣсъ зубчатыхъ колесъ, Gewicht der Zahnräder 468
- Kolowrot**, воротъ, Haspel 738, 740, 802
 — parowy, паровый воротъ, Dampfsessel, Dampfhaspel 739, T. 739, 740
- Kotłak parowy p. Dwon parowy.*
- Kombinacyje**, сочетаніе, Kombination 47
- Komin** (котла парового), дымовая труба пар. кот., Dampfkessel-Schornstein 958 do 964
 — żelazny, жѣлезная дымовая труба, Blechschornstein, Eisenschornstein 439, 964, 965
- Komina ciąg**, сила тяги дымовой трубы, Zugstärke (im Schornstein) 958 — 959, 1069
 — koszt, стоимость дымовой трубы, Kosten des Schornsteines 963
 — obliczenie statyczne, подсчетъ устойчивости дымовой трубы, Statische Berechnung der Schornsteine 962
 — wyprostowanie, выпрямление дымовой трубы, Geraderichten des Schornsteines 962
 — uwieź, изоляционное укреплѣніе дымовой трубы, Standverbindung des Schornsteines 964
- Komora paleniskowa** kotła, огневая коробка котла, Feuerbüchse des D-Kessels 1008, 1026
- Kompresya, kompresor p. Sprężanie, sprężarka.*
- Konchoidea** (krzywa muszlowata), конхонда, Konchoide (Muschelcurve) 119
- Koń mechaniczny**, moc konia, M, ломадная сила, Pferdestärke 194, 1138
- Konia siła pociągowa**, сила тяги ломады, Zugkraft des Pferdes 803
- Koparka**, сухой багеръ, Ausschachtmaschine 716
- Kopulak**, вагранка, Kupolofen T. 787 T. 800
- Koryto walcowe**, цилиндрическая подкова, Cylinderhuf 135
- Korba**, кривошипъ, Kurbel 557
 — ręczna, рукоятка (ручной кривошипъ), Handkurbel 560
 — zabezpieczona, безопасная рукоятка, Sicherheitskurbel 540
- Korby czop**, цапфа кривошипа, Kurbelzapfen 490, 559
- Korby goleni p. Golen korbowia**.
- nacisk po stycznej, касательная сила кривошипа, Tangentialkurbeldruck 556
- Korbowód p. Golen korby, golen korbowia.*
- Korkowiec**, (massa korkowa), пробковая масса, Korkstein 334
- Kosz** (klatka) dźwiga (вyciągu), каретка подъемника, Fahrstuhl, Fahrkorb, Förderkorb, Fördergefäß 521, 732, 741
- Kot zórawia**, тележка крана, Katze, Laufkatze des Kranes 679, 700 i n.
- Kotlak**, корпусъ котла, Kesselkörper 975 995
- Kratownica**, рѣшетчатая ферма, Fachwerkträger 345
- Krawedź wlotcza suwaka**, паровыскной край золотника, Abschlusskante des Schiebers für den Eintritt 884 i n.
- wlotowa okienka, край паровыскнаго отверстія, abchlissende Kanalkante fur den Eintritt 884 i n.
- Krąžki**, блокъ, роликъ, Rolle 472, 670
- Kräżek kierowniczy**, направляющій роликъ, Leitrolle 472, 484
 — linowy, канатный блокъ, Seilrolle 521, 524, 670
- łańcuchowy, цѣпной блокъ, Kettenrolle 527, 529, 671
- gniazdowy, зубчатый цѣпной блокъ, Zahndöcker, verzahnte Kettenrolle, Daumenrolle 526, 529, T. 528
- naprężający, lepiej k. wyrężający, натяжной роликъ (шківъ), Spannrolle 477, 483
- podporny, поддерживающій роликъ, Tragrolle 483
- Kräżek przesuwny** bierny, блокъ подвижной вѣdomый, lose Rolle 671
- przesuwny czynny, блокъ подвижной ведущий, umgekehrte lose Rolle 671
- stały, блокъ неподвижный, feste Rolle 671
- Kräżek szmyrglowy**, наладочная шайба, Schmiegelscheibe 659, 1143
- Kresa**, отвѣзокъ, Strecke 93
- Kręcenie** (wytrz.), напряженіе при скручивании, Drehungsspannung 337, 396, 441
- Krok** (skok) śruby (gwintu), ходъ винта, Schraubensteigung, Ganghöhe 227, 426
- Króciec**, штуцеръ, Stutzen 921, 970, 1026
- Krzemionkowa masa** (martwica), кизильгуръ, Kieselguhr 305
- Krzywa antifrictionalna** (Traktory Huighensa), антифрикционная кривая, Antifrictionskurve 118

- Krzywa kołowa (cykliczna), циклоидальная кривая, cyklische Kurve 112
 — lancuchowa, цепная линия, Kettenlinie 117, 471
 — Mariotte'a, кривая Mariotta, Mariottesche Linie 290
 — obwijająca, обертывающая кривая, einhüllende Kurve 101
 — odcinająca, кривая отвертывающаяся, Hülkkurve 154
 — płaska, плоская кривая, krumme Linie (in der Ebene) 96
 — o podwójnej krzywości, кривая двойной кривизны, Kurve doppelter Krümmung 124
 — wklęsła, вогнутая кривая, konkav Kurve 99
 — wypukła, выпуклая кривая, concave Kurve 99
 — zrzutu, кривая сбрасывания сыпучихъ тѣл, Abwurfkurve 756
- Krzywka** żeliwna, чугунный отводъ, gusseiserner Krümmer, L & K-Stück 584
- Krzywość**, кривизна, Krümmung 99
- Krzyźka**, крестъ, Kreuzstück 599
- Krzyzulec**, крестовина (кулякъ, крестоконфъ), ползунъ, Kreuzkopf, Querhaupt 567, 589
 — na korbie, кривошинъ съ кулиссою (безъ шатуна), Kurbelschleife 560, 635
- Krzyzulka szop, цапфа крестикона, Kreuzkopfzapfen (—bolzen). 564, 567
 — łyzwa, ползунка крестовины, Kreuzkopfschuh 569
 — tor, дорога ползуна, Gleitbahn 560, 568, 928
- Ksiuk** (wyskok), налещъ, кулачекъ, Anschlag, Daumen 753, 869
- Kształtki** miedziane, фасонные трубы изъ красной мѣди, kupferne Formstücke 599, 600
 — żeliwne normalne, нормальные фасонные трубы, gusseiserne normale Formstücke 583, 600
 — żeliwne, ich wagi, вѣсъ чугунныхъ фасонныхъ трубъ, Gewicht gusseisserner Formstücke 584, T. 585 i 586
 — kielichowe, раструбчатая фасонная труба, Muffenformstück 583, T. 585
 — kołnierzowe, фланцевая фасонная труба, Flanschen-Formstück 583, 584
- Kukorbowy bieg** (skok) tloka, ходъ поршня впередъ, Hingang des Kolbens 882
- Kukorbowia strona tloka (cylindra), передняя сторона поршня, vordere (untere) Kolbenfläche, (Kurbelseite des Cylinders) 867, 882
- Kula** (geom.), мячъ, Kugel 129, 135, 177, 191
 — Kuli objetość, объемъ шара, Kugelinhalt T. 38
 — wydłużonej wytrzymałość, сопротивление стѣнокъ полого шара, Festigkeit der Hohlkugel 422
- Kulisa p. Jarzmo.**
- Kurek dozorczy** (gorzej k. próbny), пробный кранъ, Probierhahn 429, 1044, 1051, 1055, 1058
 — odwadniający (k. spustowy), продувной кранъ, Entwässerungshahn, Cylinderhahn, Wasserablasshahn 721, 926
 — roczepkowy (trójdrogowy), трехпутевой кранъ, Dreiweghahn 614
 — wtryskowy, вспрыскивающий кранъ, Einspritzhahn 931
- Kuzienne** ogniško, кузничное горно, Schmiedefeuер T. 787, T. 800
- Kuźnarka** (łuczarka kuzienna), кузничный прессъ, Schmiedepresse 663 do 666
 — hydrauliczna, гидравлический кузи-пр., Druckwasserschmiedepresse 664
- Kuźnica**, горный заводъ, Hüttenwerk 689
- Kuźnictwo** (lepiej kuźniactwo), горно-заводское дѣло, Hüttenbetrieb 689
- Kwadratów najmniejszych metoda**, способъ наименьшихъ квадратовъ, Methode der kleinsten Quadrate 90
- L.**
- Landsberg'a wzory**, формумы Ландсберга, Formeln von Landsberg 344
- Lejnicza** (do surówki), ковшъ, Giesspfanne 697, 725
- Lemmiskata**, лемниската, Lemniskate 119
- Lewar p. Dźwignik, także Przesysak.**
- Lift p. Dźwig.**
- Liny baweliane**, хлопчатобумажный канатъ, Baumwollenseil 488, T. 486
 — druciane, проволочный канатъ, Drathseil 235, 336, 481, 522, 741, T. 482, T. 743 do 747
 — z drutu kształtowego, сомкнутые канаты, verschlossene Drathseile 524, 747
 — konopre, пеньковый канатъ, Hanfseil 234, 336, 486, T. 520, 521
 — płaskie, канатъ проволочный плоский, flaches Drathseil 522, T. 744
 — o skrętkach płaskich, проволочные канаты изъ плоскихъ штрепелъ, flachlitze Drathseile 524, 746
 — wielolinkowe, кабельный канатъ, Kabelseil T. 744
- Liny do dźwignic**, подъемный канатъ, Lastseil 234, 336, 520, 741 i n.
 — do dźwigów, канатъ для подъемниковъ, Aufzugseile 736, T. 520, T. 743 i n.
 — napędowe, передаточный канатъ, Transmissionseil T. 482, 486
 — j prędkość, скорость движения передаточного каната, Transmissionseilgeschwindigkeit 485, 488
 — j trwałość, продолжительность службы канатовъ, Dauerhaftigkeit der Transmissionseile 481, 486
 — wyciągowe (górn.), канатъ подъемный, Förderseil 523, 741, T. 743 do 747
- Liny smarowanie**, смазка канатовъ, Schmieren der Seile 481
 — splatanie, сращивание канатовъ, Verkleissen der Seile 481, 486

- Liny** zwisanie, пронтесь каната, Durchsenkung des Seiles 484, 488
 — zakleszczanie się w rowku, запечемание каната въ желобѣ, Klemmung des Seiles in der Rolle 521, 679, 695
- Linowa taśma**, плоский пеньковый канатъ, Flachseil aus Hanf 520, T. 521
- Linia spręzysta p. Odkształcona.**
- Linia śrubowa**, винтовая линія, Schraubenlinie 125
- Linia ugięcia p. Odkształcona.**
- Liść** Kartezjusza, листъ Декарта, Descartessches Blatt 119
- Logarytmy** (naturalne, zwykłe), натуральный логарифмъ, Briggsches L. 24, 32 do 34, 46, T. 1 do 21
- Lonek**, шплинтъ, Splint 429
- Lustro suwaka p. suwaka gładź.**
- Luz**, зазоръ, Zwischenraum, Spielraum 800 806, 922
 — междузвездочный (turbiny), зазоръ между турбинными колесами, Spalt, Kranzspalt 822, 826, 831
- E.**
- Łączniki** gazowe, газовые фасонные части, Gas-Fittinge 587
- Łancuch klinowy (teor. mech.)** lepiej: kliny zrzeszone, клиновый прессъ, Keilkette 222
- Łancuchy**, цѣнь (заварная), Kette 525, 526, T. 527
 — dokładne, калиброванная цѣнь, kalibrierte Kette 526, 527, T. 528
 — dźwigne, цѣнь для грузовъ, Lastkette 525, 531, 736
 — napędne, приводная цѣнь, Treibgelenkkette 530, 532, T. 531
 — przegubowe, шарнирная цѣнь, Gelenkkette 233, 530
- Łancuchowe** koło użebione, зубчатое цѣнное колесо (блокъ), verzahntes Kettenrad 530, T. 528
- Leb** korbowodu (lep. goleni korbowej), головка шатуна, Schubstangenkopf 564
- Lbica cylindra (siln. spal.)**, передняя часть цилиндра, Cylinderkopf 1081, 1104 i n.
- Lojek**, талькъ, Talk 549
- Lopatka**, лопатка, лопасть, Schaufel 759, 763, 808 i n., 837 i n., 841
- Łożyska** grzebieniaste, подшипникъ гребенчатый, Kammlager 512
 — gwiaździste, звездообразный пятникъ, Sternförmiges Lager 510, 848
 — kulkowe, подшипникъ съ шариками, Kugellager 514
 — nadwodne, надводный пятникъ, Ueberwasserzapfenlager 842, 847
 — naszyjne, направляющий подшипникъ, Halslager 510, 847
 — pedziane, приводной подшипникъ, Transmissionslager 514
 — przegubne (most.), опора шарнирная, Kipplager 168
- Łożyska** przewietrzniów, подшипники вентиляторовъ, Lager der Ventilatoren 786
- silników, подшипники двигателей, Kraftmaschinenlager 509, 929, 1113
- siodłowe, нормальный подшипникъ, Stahlager, Traglager 510
- storcowe, пятникъ, Spurlager 509, 843
- turbin, подшипники турбинъ, Turbinenlager 842 i n.
- uchylne (suwnic), подшипникъ (на маятнике) качающійся, Kipplager 696
- wagonowych osi, подшипникъ для вагонныхъ осей, Eisenbahn-Wagenachsenlager 513
- z wahliwemi panwiami (i Sellersa), подш. Селлера, Sellersches Lager 511 1143
- walów głównych, подшипники коренныхъ валовъ, Hauptantriebslager 512
- z walcami (most.), опора на каткахъ, Rollenlager 168
- walkowe, подшипникъ съ роликами, Rollenlager 514, 681, 683
- wiszące, подвесной подшипникъ, Hängelager 515
- wsparnikowe, кронштейнъ съ подшипникомъ, Consollager 518
- Łożysk grzanie się**, нагревание подшипниковъ, Warmlaufen der Lager 514, 1143
- panwie (panewki), вкладыши подшипника, Lagerschale 509
- podstawki, основная панты под Sohlplatten 517
- smarowanie (oliwienie), смазка подшипниковъ, Schmierung der Lager 226 237, 513, 786, 930
- Łódź**, чеинъ, Kahn 272
- Łođ**, сало, Talg 549
- Łuk** koła opięty cięgnem, охваченная дуга, umspanter Bogen 232, 470, 670, 678
- Łuku koła** długość, длина дуги круга, Bogenlänge (des Kreises) T. 36, 37
- strzałka, стрѣлка дуги круга, Bogenhöhe des Kreises T. 36, 37
- M.**
- Magnes** boczniowy, шунтовый магнитъ, Nebenschlussmagnet 702, 704
- Magnesu** kotwica, якорь магнита, Anker des Magneten 705
- nawój, обмотка магнита, Magnetwicklung 701, 704
- Magnez**, магній, Magnesium 333
- Malpiarka** (obrabiarka do kopowania), копировальный станокъ, Kopiermaschine 668
- Manometr, nadto p. kot. par. man.** манометръ, Manometer 771
- Manometrów rury**, трубы для манометровъ, Manometerrohr 589
- Mariotta** prawo, законъ Мариотта, Mariottesches Gesetz 278, 290

- Masa, massa, Masse** 192
Maszyny. Warunki niemieckie na ich dostawę, условия поставки машинъ, Lieferungsbedingungen für Maschinen 1076
Maszyn podział, подразделение машинъ, Klassifikation der Maschinen 649
Matematyczne tablice, математические таблицы, mathematische Tafeln T. 1 do 42
Macierz p. Podłotoczka.
Maximum p. Największości.
Maźnica (maźniczka), масленка, Schmier-napf 510, 513
Mechaniczna teoria ciepła, механическая теория теплоты, mechanische Wärmetheorie 1124, 324
Mechaniczny równoważnik ciepła, механический эквивалент теплоты, mechanisches Wärmeäquivalent 325
Mechanika ciał stałych, механика твердыхъ тѣлъ, Mechanik fester Körper 143
— gazów, механика газовъ, Mechanik der Gase 275
— par, механика паровъ, Mechanik der Dämpfe 275
Metacentrum, метацентръ, Metacentrum 237
Meyer'a stawidło suwakowe, золотникъ Мейера, Meyersche Steuerung 902
Miar układ bezwzględny, абсолютная система меръ, absolutes Masssystem 193
Miarkowniki odśrodkowe, центробежный регуляторъ, Centrifugalregulator 623 do 646
— energicznosci powr., регуляторъ производительности машинъ, Leistungs-regulator 646, 721
— niestateczne, астатический регуляторъ, astatischer Regulator 625
— ometalniestateczne, псевдоастатический регуляторъ, pseudoastatischer Regu-lator 626
— płaskie, плоский регуляторъ, Flach-regler, Achsenregulator 624, 631
— pośrednim działaniu, регуляторъ нелинейного действия, mittelbar wirkender Regulator 631, 647
— prężności gazu, регуляторъ давления газа, Gasdruckregler 1123
— przepustnic parowych, рег. съ подпорнымъ (запорнымъ, дроссельнымъ) клапаномъ, Regulator mit Dampf-drosselventil 646
— sprężynowe, пружинный регуляторъ, Federregulator 624, 643
— wahakowe, регуляторъ съ маятникомъ, Pendelregulator 623
Miarkowników energicznoscь, работа регулятора, Arbeitsvermögen des Regulators 629, 631
— nieczułość (неручливоść), нечувствительность регулятора, Unempfindlich-keit (Unbeweglichkeit) des Regulators 626, 628
Miarkowników niejednostajność, неравномерность регулятора, Ungleich-formigkeitsgrad des Regulators 626, 631
— siła, энергия регулятора, Energie des Regulators 629
— skok zastępczy, редуцированный ходъ регулятора, reduzierter Muffenhub des Regulators 630
— wykresne obliczenie, графическое расчесть регуляторовъ, graphische Er-mittlung der Regulatoren 637
Miedź, красная мѣдь, Kupfer 332, 600
Mieszaniny gazów; mieszanki g., смѣсь газовъ, Gasgemische 279, 1080 i n.
— par y ciecza, смѣсь пара и жидкости, Dampfmischungen 292, 297, 1130 i n.
Mieszarka zaprawy, мастина для выда-ki rastworowъ, Mörtelmühle 688
Mimośród, эксцентрикъ, Excenter 557 i n.
— bieg u naprzód, эксцентрикъ передви-go хода, Excenter für den Vorwärts-gang 912
— bieg u wstecznego, эксцентрикъ зад-няго хода, Excenter für Rückwärts-gang 912
— pokretny, свободно вращающейся экс-центрикъ, loses Excenter 911
— przesuwny, передвижной эксцентрикъ, verschiebares Excenter 910
— ruchu wynikowego, эксцентрикъ рав-nowodействующаго хода, resultirendes Excenter 900
— ruchu względnego, относительный эксцентрикъ, Relativexcenter 900
— ujawniający bieg, эксцентрикъ пока-зывающий ходъ (впередъ, назадъ), reducirtes Excenter 913
— wynikowy, равноводействующий эксцен-trikъ, resultirendes Excenter 913
Mimośrodnu nagrzewanie, Warmlaufen des Excenters 562
— obręcz, серга эксцентрика, Excen-terbügel 562
— tarz, эксцентриковая шайба (дискъ), Excenterscheibe 562
Mimośrodowosc, эксцентрикатель, Excen-tricität 102, 561, 884
Minimum p. Największości.
Miot cierny, фрикционный молотъ, Reibungshammer 660
— z nosem, лобовой молотъ, Stirnham-mer 660
— z ogonem, хвостовой молотъ, Schwanz-hammer 660
— parowy, паровой молотъ, Dampfham-mer 660
— wahakowy, кулачный молотъ, Stiel-hammer 659
— zwykły, пестовой молотъ, Auf-werfhammer 659
Miunek Woltramowski, вертушка Вольтмана, Woltmannscher Flügel 273
Moc (efekt pracy), производительность (величина работы, эффектъ), Leis-tung (Arbeitstärke, Effekt) 194, 210, 470 i in.

- Moc hamowana, moc tarcia, работа тормоза, Reibungsarbeit** 801
konia, коñ mechaniczny, M. лошадиная сила, Pferdestärke 194
mianowana silników parowych, номинальная производительность паров, машинъ, Nennleistung der Dampfmaschinen 870
silników spalinowych, ном. пр. газовыхъ двигателей, Nennleist. d. Verbrennungsmotoren 1085, 1099
pozytkowa, полезная работа, пол. ная производительность, Nutzleistung 802
robotnika, пол. пр. рабочаго, Arbeitserleistung des Mannes 802
silników parowych, пол. пр. паровыхъ машинъ, Nutzleistung der Dampfmaschinen 862, 1069, 1075
silników spalinowych, пол. пр. газовыхъ двигателей, Nutzleistung der Verbrennungsmotoren 1095, 1098
turbin parowych, пол. пр. паровыхъ турбинъ, Nutzleistung der Dampfturbinen 946 i n., 1138
wskazana silników parowych, индикаторная работа паровыхъ машинъ, indicirte Leistung der Dampfm. 862, 867, 1069, 1075
silników spalinowych, индикат. пр. газовыхъ двигателей, ind. Leist. der Verbrennungsmotoren 1088
turbin parowych, индик. работа паровыхъ турбинъ, indicirte (Brutto) Leistung der Dampfturb. 1089
- Moivre'a wzór, формула Монвра, Moivrescher Satz** 46
- Moment bezwładności, моментъ инерции, Trägheitsmoment** 179, 186, 212, T. 362
do 371
- гиаçу, изгибающий моментъ, Biegungsmoment 351, T. 372
odśrodkowy, центробежный моментъ, Centrifugalmoment 180
obrotu, моментъ вращения, Drehmoment 209, 461, T. 210
podporowy, моментъ надь опорами, Biegungsmoment über den Stützpunkten 393
sily, моментъ силы, Moment einer Kraft 162, 166
skracający, моментъ кручения, Drehmoment 396
stateczności ciasta, моментъ устойчивости тѣла, Stabilitätsmoment 169, 385
stateczny sił, статический моментъ силы, statisches Moment der Kräfte 170
wytrzymałości, моментъ сопротивления, Widerstandsmoment 353, 372 do 384, T. 362 do 371
wywracajacy, вращающий моментъ, Kippmoment 385, 386
- Monteius p. Przeloczka parowa.**
- Mosiadz, желтая мѣдь, латунь, Messing** 332
- Mosiadz glinowy, алюминієва жлтая мѣдь, Aluminium-Messing** 333
- Mosty (wytrz.), мосты, Brücken** 340, 341, 345
- Mo¿no¶tÄ pracy, общая работа, Arbeitsvermögen, Leistungsfähigkeit** 299, 691, 874
- Mur, стѣна, каменная кладка, Mauerwerk** 334, 339, 408
— огороженный, подпорная стѣна, Futtermauer 267
- N.
- Nabierak, экскаваторъ, Selbstgreifer (Excavator)** 716, 712
- Nabijak, чеканка, Setzeisen** 582
- Nabój ołowiany, свинцовая набивка, Bleidichtung** 581
- Naciąz (balast), нагрузка, Belastungsgewicht** 690, 777
- Nacisk na os, давление на ось, Achldruck** 471, 476
- на tor krzyżulca, давление на направляющія, Druck auf die Gleitbahnen 555
- od przyspieszenia mas, давление силы инерции (движущихся массъ), Beschleunigungsdruck der hin- und hergehenden Massen 555, 617
- Naczynie złączone, сообщающееся со судъ, kommunizirendes Gefäß** 243
- Naczynie wytrzyma³o¶ci, сопротивление со судовъ, Festigkeit der Gefässe** 418
- Naczółki flarów mostowych, край мостовыхъ быковъ, Pfeilerhaupt (Kopf des Brückeneilers)** 260
- Nadbrzeże, набережная, Kaiestrasse** 712, 716
- Nadciśnienie, давление, Ueberdruck** 239, 421 i t. p.
- Nadmiar sferyczny, п. кулисъ, сферический избытокъ, sphärischer Excess** 136
- Nadmuch p. Palenisko nadmuchowe.**
- Nadpiêtrze (drempel), чердачная лицевая стѣна, Drempel** 389
- Nadprê¿no¶c rary, рабочее давление пара, Dampfüberdruck** 1069
- Nadyszak (dyszak nałaczajacy), нагнетающий пароструйный вентиляторъ, drückendes Dampfstrahlgebläse** 781, 800
- Nadwodno¶ć (koła wodne, turbiny), за зоръ между колесомъ и нижнимъ отводнымъ каналомъ, Freihängen** 806, 840
- Nafta, керосинъ, Petroleum** 1082, 1083
- Najwiêkszo¶ci i najmniejszo¶ci (maxima i minima), максима и минима, Maxima und Minima** 72
- Nakówek (nita), головка замыкающая заклепки, Schliesskopf des Nietes** 438
- Nakówka okrajka, бородка заклепочной головки, Bart am Schliesskopf** 447
- Nakownik (szelajza), обжимка, Schelleisen** 438

- Nakres** (wykres wykonany samoczynnie przyrządkiem), diagramma, Diagramm 848
- Nakrętka**, kontragłówka, Gegenmutter, Kontramutter 428
- Napełnienie** (stosunek napełnienia) silników parowych, степень наполнения (ст. впуска) пар. маш., Füllung der Dampfmaschine 848, T. 853 — zastępcze, степень наполнения отнесенная к цилинду низкого давления, Reducirte Füllung 848, 863 i n., 872
- Napełnienia linia, линия наполнения въ цилиндрѣ, Einströmlinie, Voldrucklinie 868
- Napęd** (siły), импульс (сила), Antrieb (der Kraft) 195 — elektryczny p. Napęd prądnikiem, — korbowy, mechanizmъ кривошипа и шатуна, Kurbeltrieb 551, 616 — korbowodowy mimoosiowy, эксцентрический механизмъ шатуна, Geschänkte Schubkurbel 552 — lina, канатная передача, Seiltrieb 469 481, 484, 486, 488 — bawełniana, передача хлопчатобумажнымъ канатомъ, Baumwollenseilbetrieb 486, 487 — druciana, передача проволочнымъ канатомъ, Drathseilbetrieb 471, 483 — konopnaya, передача пеньковыми канатами, Hanfseiltrieb 486, 487 — linowy okrężny, круговая передача безконечнымъ канатомъ, Kreistrieb 484, 487 — pasowa, ременная передача, Riementrieb 469, 472 — kierowana, угловая ременная передача, Winkeltrieb 472, 477 — obręczowatymъ, передача открытымъ ремнемъ, Antrieb mit offenem Riemenscheiben 474, 481 — półskrzyżowanymъ, полуокруженная ременная передача, Halbkreuztrieb 473, 477 — prądnikiem, передача электродвигателемъ, Elektriescher A., Elektromotorenantrieb 669, 677, 712 — ręczna, ручная передача, Handantrieb 560, 676 — wałami, передача силы при помощи валовъ, Kraftübertragung m. Wellen 489 do 519
- Napór wody**, давление воды, Wasserdruck 819
- Naprężenie bezpieczne**, допускаемое напряжение, zulässige Spannung 338, 331 do 338 — ciągnące p. Ciagnienie.
- ciśnające p. Ciśnienie.
- dozwolone, допускаемое напряжение, zulässige Spannung 338 do 342, przep. ros. 340, przep. niem. 338, przep. austriacki 342
- Naprężenie główne, главное напряжение, Hauptspannung 354 — (największe wyłetzenie) zastępcze, наибольшее теоретическое напряжение материала, ideale Hauptspannung 354, 355
- Naprężenie gnące p. Gięcie.**
- normalne (wytrz.), нормальное напряжение, Normalspannung 328, 352, 400 409
- postronne, случайное и дополнительное напряжение, Neben- u. Zuschlagsspannung 344
- przemienne, переменное напряжение, wechselseitige Spannung 336, 340
- Naprężenie przesuwające p. Cięcie.**
- skrajne, предельное (наибольшее) напряжение, Grenzspannung 401
- skrącające p. Kręcenie.
- tnące p. Cięcie.
- Naprężenій powierzchnia** брылы, поверхность напряжений, Spannungsfäche 404
- oznaczenie, определение напряжений, Spannungsermittlung 356
- powierzchnia oznaczna, поверхность влияния напряжений, Einflussfläche 404
- Narzędzia nitownicze**, клепальный инструмент, Nietwerkzeug 445
- Nasówka**, надвижной раструбъ, U-Stück 583
- Nastawiak**, установительный рычагъ (тига) для распределительного механизма, Stellhebel, Stellzeug, Steuerungshebel 624, 713, 721, 726
- Nastawnica**, распределительный механизмъ, Steuerung 736, 737
- prądnika, prądu, реостатъ, Anlasser, Kontroller 697, 704, 713
- Nasuw** (noża), поперечный ход ножа, Quervorschub 655 do 659
- Naśrubki**, гайки, Schraubenmutter 229, 427, T. 431
- Penna, гайки Пенна, Pennsche Schraubensicherung T. 430
- Natłoczka skórzana** (gorzej cholewa), кожаный манжетъ, Lederstulp 219, 542, 665
- Natrysk**, душт, Brause 931
- Nawietrznik** (przewietrznik natłaczający), вдавливающий вентиляторъ, Pulsionsventilator 781, 783
- wysokoprężny, вдавливающий вентиляторъ высокого давления, Hochdruckventilator 787
- Nawilżenie** powietrza, увлажнение воздуха, Befeuchtung der Luft 280, T. 281
- Nawodzik**, обратное коромысло, Gegenlenker 570, 573
- Nawrotnica p. Stawidło nawrotcze.**
- Nicenie**, заклепочное соединение, Nietverbindungen 439, 1006
- w lubki, гленка съ накладками, Lashenvernietung 442, 1006, T. 1023

Niecięcie w klin, клинообразное или рас-	
kosne заклепочное соединение, Ver-	
jüngste Nietung	439
— kotłowe, кленка паровых котловъ,	
Dampfkessel-Nietung 440, 1006, T. 1022	
— z nakładką, заклепочный шовъ съ на-	
кладкой, Laschennietung	439, T. 1022
— proste (jednorzędne), заклепочный	
одинарный шовъ, Kettennietung, Ra-	
parallelnietung	439, T. 1022
— na zakładkę, шовъ въ нахлестку,	
Ueberlappungsnietung 439, 440, 1006,	
T. 1022, T. 1013 do 1015	
— w zakosy, шахматный заклепочный	
шовъ, Zickzacknietung	439
— zbiorników na gazy, заклепочное сое-	
динение для газовыхъ сосудовъ,	
Gasnietung	444
— zeskładów (ustrojów) żelaznychъ, за-	
клепочная соединения частей же-	
лезныхъ сооружений, Nietung der	
Eisenkonstruktionen	444
Niedoskok (strata na skoku tłoka), по-	
теря хода поршия, Hubverlust	775
Niedossanie , неподное всасывание, Nicht-	
vollsaugen	788
Niedosuw , зазоръ между поршнемъ и	
цилиндровой крышкой, Spielraum	
zwischen Kolben und Cylinderdeckel	
— (siln. spal.), длина вредного простран-	
ства, Lineares Maass des schädlichen	
Raumes	1087, 1089
Niemalyczne (asymptoty), асимптоты,	
Asymptoten	89, 98, 105
Nierzman p. Suwaki	
Niezmiennik równania stożkowej, инва-	
риантъ уравнения конического съ-	
чения, Invariante der Kegelschnitt-	
gleichung	103
Nit , заклепка, Niet	339, 437, 1006
— zczepiający (зцепны), предваритель-	
ная заклепка, Heftniete	445
Nita łeb, начальная головка заклепки,	
Setzkopf des Nieten	T. 438
— ciśnienie na ścianki dziury, давление	
между стѣнкой дыры и заклепкой,	
Leibungsdruck	445
— napęcenie, осадка стержня заклепки,	
Stanchung (der Nietschaft)	446
— obliczenie, расчетъ заклепочныхъ со-	
единений, Nietberechnung	440
Nitowanie , кленка, das Vernieten	438
— na zimno, холодная кленка, kalte Ver-	
nietung	444
Nośność (obciążenie bezpieczne), допус- каемая нагрузка, (полезная) и., подъ- емная сила, zulässige Belastung, Trag- kraft, Tragfähigkeit, Nutzbelastung 346	
372, 412, 527, 674, 693 i t. p.	
Nożyce , резальная станокъ, Scheere 490	
654	
Nurnik , ныряло, Plunger (Taucherkol- ben)	542, 720, 731, 771, 1115

O.

Obchlodek , водяная рубашка, Wasser-	
mantel	1114
Obciążenie bezpieczne, допускаемая на- грузка, zulässige Belastung 342, 346	
— ciągłe, нагрузка сплошная, Strecken- last	379, 381
— zmienne, переменная нагрузка, wech- selnde Belastung	343
Obelisk , обелискъ, Obelisk	134, 178
Objetość brył, объемъ тѣлъ, Inhalt des	
Körpers	133 do 139
— skoku tłoka, объемъ описываемый	
поршнемъ, Kolbenhubraum	768, 791
— właściwa wody, удельный объемъ во- ды, Specifiches Volumen des Wassers	
	316
Obloże (skrzynia murowa), стѣнная ко- робка, Mauerkasten	518
Obliczyna (walcowata część przy za- bleniu), цилиндрический отогнутый	
bortnikъ, Krempe	1025, 1026
Obmurze kotłowe, вмазка котловъ, Kes- selmauerwerk	1035, przep. ros. 1051, przep. niem. 1056, 1060
Obojętna p. <i>Oś obojętna</i> .	
Obraiarka , рабочая машина, станокъ, Werkzeugmaschine	653 do 671
— do drzewa, станки для обработки де- рева, Holzbearbeitungsmaschine 666 do	
669	
— metali, станки для обработки метал- ловъ, Metalbearbeitungsmaschinen 653	
do 666	
Obracarka (żrawia), механизмъ для по- вращения крана, Krahndrehwerk, Krahn- schwenkwerk	713 do 715, 725
Obreżka nakuta, приваренный бортъ, aufgeschweißter Bund	587, 924
— skurczna, стяжное кольцо, Schrumpf- ring	623
Obrcze kół, бандажъ, обручъ, Radreifen	
218, 219, 699	
Obrotniaki , машинные части для вра- щательного движения, Maschinene- theile der drehenden Bewegung 448 do	
519	
Obrotnica , поворотный кругъ, Dreh- scheibe	226, 679, 713
Obroża , свободно вращающійся фланецъ, loser Flansch	587, 602
Obrot ciał, вращение тѣлъ, Drehung der	
Körper	208, 212
Obrysie , габаритъ, Normalprofil, Durch- gangsprofil	693, 735 i t. p.
Obszar wlotu (<i>kot. wodne, turb.</i>), Beauf- schlagung	821, 943
Obwodnica (tor), направляющая, Krum- me, Führung, Gleitbahn 569, 686, 909	
Obwodzik (sanie), ползунъ, Gleitstück 569	
	909
Obwód podziałowy (<i>kot. zgb.</i>), начальная окружность, Theilkreis	448
— zasadniczy (<i>kot. zgb.</i>), основная окруж- ность, Grundkreis	455

Ocalnik, предохранитель, Fangvorrichtung	678, 735	Odwodzik, обратное коромысло, Gegenlenker	570, 573
Ochładzające mieszaniny, охладительная смесь, Kältemischung	318	Odwrotnica p. Stawidło odwrotce	909
Ochronnik, предохранитель, Schutzvorrichtung	678, 736	Odziom komina, цоколь дымовой трубы, Sockel des Schornsteines	961
Oczep (tłoczarki, nurnika), голова, нопечина, Holm, Kopf, Querhaupt 665, 720, 773		Ognisk kuziennych wietrzaki, вентиляторы для кузнецкихъ горнъ, Schmiedefeuergebläse	T. 787, T. 800
Odbiornica пары, пароотводная труба Dampfentnahmerohr	965	Ogniwko łańcucha składane, соединительное звено цепи, Ketteneschloss	527
Odbój, буферъ, кулачекъ, Puffer, Buffer, Anschlag, Fänger 668, 687, 908, 938, 1042		Ogrzewek (płaszcz) парowy, паровая рубашка, Dampfhemd 850 i.n., 920 i.n.	
Odcinek koła, круговой сегментъ, Kreisabschnitt	175, 188, T. 36	Okna wystawowego belka, балка магазинного окна, Schaufensterträger 388	
— kuli p. Czassa kulista.		Oleje, масла, Oele	320, 513, 1080
Odgrom, громоотводъ, Blitzableiter	961	Oliwiarki, масленки, Oelschmiergefäße	513, 930
Odkorbowy bieg (skok) tłoka, ходъ поршня назадъ, Rückgang des Kolbens	882	Ołów twardy, твердый свинецъ, Hartblei	333, 591
Odkraplacz, водоотдѣлитель, Wasserabscheider	927	Opady atmosferyczne, атмосферические осадки, atmosphärische Niederschläge	261, 262
Odkształcenie (wytrz.), изменение формы (деформация), Formänderung 327, 330, 360		Opalone (cieplikowe) wartości paliw, абсолютная теплоизводительность absoluter Heitzwert	321, 324, 1082
Odkształcona (oś spręzyście odkształcona) упругая линія, elastische Linie 361, T. 373		Oplomka, книптильная трубка, Wasserrohr, Siederohr	978, 1026
Olew twardzony, жесткій чугунъ, Hartguss	699	Oplomkowe złączki, коробка книптильныхъ трубокъ, Wasserrohrkappe	978
Odotwór pary, отведение пара, Dampfableitung	927	— skrzynki, камера книптильныхъ трубокъ, Wasserrohrkammer 984 do 988	
Odotka (okienko odlotowe), каналъ, окно для исходящаго пара, Auspuffkanal	882	Opornik (elekt.), реостатъ, Regulierwiderstand	701
Odmyk nazwrotowy (gorzej przedzwrotny), линейное предвареніе, Lineares Vorreilen	849, 885, 889, 913	Opór hydrauliczny, гидравлическое сопротивление, hydraulischer Widerstand	239
Odnoga (rury), отростокъ, Abzweigrohr	583, 926	— powietrza, сопротивление воздуха, Luftwiderstand	306
Odparowania ilokrotność, производительность горючаго материала, Leistung des Brennstoffes (Verdampfung) 954, 956, 957, 1069		— tarcia, сопротивление трения, Reibungswiderstand	215 do 235
Odpór (reakcyя), опорное сопротивление, Stützkraft, Reaktion, Auflagerdruck 167, 351, 372, 379		— w przewodach plynów, сопротивление трения въ трубопроводахъ, Widerstände in Rohrleitungen	247, 251
Odpreszenie (wytrz.) разгрузка, Entlastung	330	Oprawa silników, рама двигателя, Motorrahmen, M-gestell 927, 1100, 1104, 1112	
Odrzwiice paleniskowe, топочная плита, Feuergeschrank (des Dampfkessels) 1039, 1051, 1055		Opust wzbuchu (siln. spal.), пропускъ эксплозіи, Aussetzer, Ausfall der Verbrennung	1079, 1121
Odsuw suwaka, путь золотника, Schieberausweichung	884	Orkan, органъ, Orkan	306
— nazwrotowy, путь золотника для мертвыхъ точекъ поршня, Schieberweg für die Kolbentotlage	885	Osadka (klin bez zbieżności), шпонка, Feder, Clavette, Reibungsprisme, Federkeil	480
Odszumka, приборъ для уменьшения шума, Schallfänger	800	Oscylacyje p. Drgania.	
Odtłusznik, жироотдѣлитель, Oelabscheider	934	Osprzęt (pomp i silników), арматура, принадлежности, Zubehör, Ausrüstung, Armatur	771, 926, 1037
Odwadniacz, конденсационный горшокъ, Wasserableiter, Condenswasserableiter, Condenswassertopf	927	Ostrosłup, пирамида, Pyramide 134, 177, 178, 190	
Ostrze krzywej, точка возврата (острие) кривой, Rückkehrpunkt (Spitze) der Kurve	100	Ostrze krzywej, точка возврата (острие) кривой, Rückkehrpunkt (Spitze) der Kurve	100
— (rzedz) wagи, призма (пожъ) въсовыхъ рычаговъ, Wageschneide	492	Os (część masz.), ось, Achse	493

- Oś główna (mech.), главная ось, Hauptachse 181, 356
 — obojętna, нейтральная ось (нулевая линия), Nulllinie (neutrale Achse) 352
 — pływanie, ось плывания, Schwimmachse 238
 — sił, линия силъ, Kraftlinie 356
 — sprężona, сопряженная ось, zugeordnete (konjugirte) Achse 181
 — swobodna, свободная ось, freie Achse 180, 211
 — wzajemności (kolineacyi), коллинеационная ось, Kollineationsachse 157
 — zderzenia, линия удара, Stosslinie 213
 — turbiny, ось турбины, Turbinenachse 410, 842, 948

Ośrodkowa, Seitenhalbirende 65

Otolina, составъ плохо проводящий тепло, Umhüllung, Isolation 305, 927, 930

Owdnianie, отводъ водъ, Entwässerung 258

Oziebiarka, холодильная машина, Kältemaschine 941

R.

- Palenisko** kotlowe, топка паровыхъ котловъ, Dampfkesselfeuerung 786, 955
 i n., 1035 do 1037
 — nadmuchowe, топка съ нагнетаниемъ воздуха, Unterwindfeuerung 786, 787, 963
 — odprzednie, передняя топка, Vorfeuerung 956
 — podolne, нижняя топка, Unterfuerung 956, 974
 — przedmuchowe, топка съ искусственной тягой, Feuerung mit künstlichem Zug 963
 — wewnętrzne, внутренняя топка, Innenfeuerung 956, 972, 973, 1038
 — wydmuchowe, топка съ высыасываниемъ продуктовъ горѣния, Feuerung mit künstlichem Zug durch Sauggebläse 963
 — zewnętrzne, наружная топка, Vorrfeuerung 1035, 1038

Paleniska odrzwice, лицевая плита топки, Feuergeschränk (d. D. Kes.) 1039
 — przewał, порогъ, Feuerbrücke 958
 — sprawnośc, коэф. пол. дѣйствія топки, Wirkungsgrad der Feuerung 952, 956, 957
 — stopień natężenia, степень напряженія топки, Anstrengungsgrad der Feuerung 953, 956, 957

Paliwo, горючий матеріалъ, топливо, Brennstoff, Kraftstoff 1079, 1095, 1096, T. 323

Paliw wartość opałowa (cieplikowa), теплопроизводительность топлива, Heizwert des Brennstoffes 321, 324, 1082
 — właściwości (siln. spal.), свойства топливъ, Eigenschaften der Kraftstoffe 1081, 1082
 — badanie, анализъ топлива, Prüfung des Brennstoffes 1071

- Papieru** (wytrzymałość), бумага, Papier 333
 — Para odlotowa, отработанный паръ, Abdampf 763, 927
 — wodna, водной паръ, Wasser dampf 283, 296, 301, 321, 1074, T. 286 do 288
 — przegrzana, перегрѣтый паръ, überhitzter Dampf 277, 290, 871, 1075
 — wydychowa, мяты паръ, Auspuffdampf 935
 — Parы ilość na 1 kg węgla kamiennego, количество пара производимое каменнымъ углемъ, durch 1 kg Steinkohle erzeugte Dampfmenge 954, 956
 — przepływ, движение паровъ по трубопроводамъ, Bewegung der Dämpfe 299
 — skraplanie się, конденсація пара, Kon densation d. Dampfes 293, 304
 — wypływ, истечеіе паровъ, Ausfluss der Dämpfe 296
 — zmiany stanów, взмѣненія состоянія паровъ, Zustandsänderung d. Dampf 290, 292
 — Para sił (dwusil), пара силъ, Kräfteparar 162, 163, 165
 — Parabola, парабола, Parabel 108, 176, 189
 — półszescienna, полукубическая парабола, semikubische Parabel 110, 392
 — sześcienna, кубическая парабола, kubische Parabel 110, 392
 — Paraboloid, параболоидъ, Paraboloid 129, 136, 178, 192
 — Parametr, параметръ, Parameter 108, 117, 471
 — Parcile wiatru, давленіе вѣтра, Wind druck 306, 340
 — Parowlec rzeczyw, рѣчной пароходъ, Flussdampfer 272
 — Pas bawelniany, хлопчатобумажный ремень, Baumwollenriemen 474, 477
 — gumowy, резиновый ремень, Gummi riemen 474, 477
 — ogniwkowy, суставчатый ремень, Glie derriemen 477
 — parciany, пеньковый ремень (п. поясъ), Hanfgurte 519
 — z sierści wielblądziej, ремень изъ верблюжей шерсти, Kameelhaarrie men 474
 — skórzany, кожаный ремень, Lederrie men 234, 336, 474, 519
 — Pasы dźwignicowe, ремень (поясъ), Last riemen 234, 336, 519, 736
 — Pasы napędne, передаточный ремень, Treibriemen 234, 336, 474
 — obręczowe, открытый ремень, offener Riemen 474, 481
 — skrzyżowane, перекрестный ремень, gekreuzter (ganz g.), Riemen 474, 481
 — Pasów napędnich złączenie końcówъ, соединение ремня, Riemenverbindung 477
 — — prędkość, скорость ремня, Riemen geschwindigkeit 475
 — — zwisanie, пропѣсъ ремня, Durch senkung des Riemens 476

Pascal'a prawo, законъ Паскаля, Pas- calsches Gesetz	235	Płyty wytrzymałości, сопротивление плас- кихъ стѣнокъ, Festigkeit der Plat- ten	418, 1011
Pelnota wskazy (siln.) t. j. spółczynnik jej̄ pełności, коэффициентъ полноты диаграммы, Völligkeit des Diagram- mes	872, 1083, 1089	Plywak, поплавокъ, Schwimmer, Tonne 526, 940, 1044	
Perspektywa, перспектива, Perspektive	139	— rurowy, жезлъ Кабо, Stabschwimmer	273
Pednia (transmisya), приводъ, Trans- mission	496 i n.	Pochyłość zwierciadla rzek, уклонъ по- верхности рѣкъ, Wasserspiegelgefalle	263
Piaskowiec, песчаникъ, Sandstein 328, 334, 339, 659		Podbijka (matryca), матрица, Matrice 653	
Piasty kól, ступица, Nabe 466, 480, 622, 842		Podchwyty (kaps) wyciągu, задержка, остановъ, Aufsetzvorrichtung (Caps)	750, 752, 755
— korb, втулка кривошипа, Kurbelnabe	557	Podcisk (lewarek), Nietwinde, Vorhalt 447	
— mimośrodów, втулка эксцентрика, Ex- centernabe	561	Podgrzewacze (wody), подогреватель, Vorwärmere	954, 1044 i n.
Pień zeba p. Zeba pień.		Podkładka naśrubków, подкладная шай- ба, Unterlagscheibe	229, 429
Pierścień kołowy (mat.), круговое коль- цо, Kreisring	131, 176, 188	— pod dwuteownik, подкладная плита, Unterlagsplatte	385, 386
— osadczy, установительное кольцо, Stellring	496	Podkolina (dno okoliny), кривое доже- дькоса, Kropf	760, 809
— skurczny, стяжное кольцо, Schrumpf- ring	621, 929	Podnios (wysokość podnoszenia), подъ- емъ, Förderhöhe, Hubhöhe 670, 759, 763, 1117	
— samoprężny, саморужинящее кольцо, Selbstspannender Dichtungsring .	543	Podnormalna (mat.), поднормаль, Sub- normale	97
— uszczelniający tłoka p. Tłoki.		Podnośnica, чернательная машина, Schöpfwerk	759
— walcowy (mat.), кольцо цилиндриче- ское, cylindrischer Ring	136, 192	— kubekowa, кюре, Eimerwerk	759
Pierściono, зево, Schuss 720, 733, 1010		— paciorkowa, цѣпчай насосъ, чешки, Kettenpumpe	759
Pierwiastki, корень, Wurzel 41, 44, T. 1 do 21		— śrubowa, водяной винтъ (Архимедовъ винтъ), Wasserschnecke	759
Piesek, собачка, Sperrklinke	505, 536	Podnośnik kubekowy, элеваторъ, Be- cherelevator	758
Piezometr, пьезометръ, Piezometer .	272	Podparcia wody dalekość, пространство подпора, Stauweite	259
Pięś (gryza, wylaczarki), головка съ рѣзцами, Messerkopf, Bohrkopf .	657	Podpór (wysokość podparcia wody), под- поръ (высота подпорного горизонта воды), Stauhöhe	259, 265, 833
Pila do drzewa, машина для распилювки дерева, Holzsägemaschine	666	Podrzutu wysokość, высота подъема, Steighöhe	148, 659 do 661
— do metali, пила для металла, Metall- säge	659	Podstyczna (mat.), подкасательная, Sub- tangente	97
— traczna, щёсопильная рама, Gatter	667	Podsuw (noża lub przedmiotu), (obrabiar- ki), подача, Vorschub	654, 657, 667
— tarcowia, круглая пила, Kreissäge	659,	Podtlocze, штампъ, Ambos	664, 665
— taśmowa, ленточная пила, Bandsäge	667	Podtloczka, матрица, Matrice	663
Pilak tarcowy, пила круглая, Kreissä- geblatt	659, 667	Podziałka kót zębatych p. Koła zębate.	
Płaszczyzna pochyła, наклонная пла- скость, schiefe Ebene	204, 212	Podziałka (skala, masztab) p. Wymiarka.	
— ściśle styczna, плоскость кривизны, Schmiegsungs- Krümmungsebene	124	Poisson'a równania, уравнения Пуассо- на, Poissonsche Gleichungen	291
Płomienica, жаровая труба, Flammrohr (Dampfk.) 972, 1009, 1016, 1018, 1027 1011, 1030		Pokrywka, глухой фланецъ, Blindflansch	602
— falowana, волнистая жаровая труба, Wellrohr	1011, 1028, 1030	Pola powierzchni figur płaskich, площадь плоскихъ фигуръ, Flächeninhalt ebe- ner Gebilde	130 do 133
— zewnętrznie użebrowana, жаровая тру- ба съ ребрами, geripptes Flammrohr	1029	— momentów przekształcone, измѣненная площадь моментовъ, verzerrte Mo- mentenfläche	360
Płomienic osztywnienia, укрепление стѣ- нокъ жаровыхъ трубъ, Flammrohr- versiegelungen	1010, 1027	— naprějení, диаграмма напряженій, Spannungsfäche	357
Płomienówka, прогарная трубка, Heiz- rohr	974, 994, 1026		

- Pole wytrzymałości, диаграмма сопротивления материала, Widerstandsfläche
358, 401
- Politropiczne krzywe**, политропическая кривая, polytropische Kurve 289
- wartości, (siln. spal.), политропические величины, polytropische Werthe 1092
- Pól** zasada, законъ площадей, Princip der Flächen 207
- Pólpusta kolnierzowa**, прямая фасонная труба съ одинымъ фланцемъ, F-Stück 583
- Pompa**, насосъ, Pumpe 616, 646, 760 do 779
- bliźniacza, сдвоенный насосъ, Zwillingspumpe 665, 770
- nurnikowa zdwojona, сдвоенный насосъ съ пырьомъ, Doppelpumpe 773
- odnurna, насосъ для откачки воды на судахъ, Lenzpumpe 762
- ośrodkowa, центробежный насосъ, Kreiselpumpe. Centrifugalpumpe 763, T. 766
- podnosząca, подъемающий насосъ, Hubpumpe 774
- pogłebiarska, шахтный насосъ, Abteufpumpe 775
- próżniowa (powietrzna), воздушный насосъ, Luftpumpe 848, 933, 935, 937
- różnicowa, дифференциальный насосъ, Differentialpumpe 773
- tłocząca, нагнетательный насосъ, Druckpumpe 721, 773, 776
- tłokowa, поршневой насосъ, Kolbenpumpe 766 do 774
- Popiolek**, зола, Flugasche 95c, 961
- Porfir**, порфиръ, Porphyrl. 334
- Posada**, фундаментъ, Fundament 682, 922, 961
- Pośredek** (żle) p. Przełotnia.
- Pośrednica**, вспомогательный цилиндръ, Druckübersetzer 664, 666, 732
- Potęgi**, степень, Potenz 43, T. 1 do 21
- Potencjał**, потенциалъ (силовая функция), Potential (Kräftefunktion) 200
- Powierzchnia ogrzewana** (ogrzewalna) kotłów parowych, поверхность нагрева паровыхъ котловъ, Heizfläche der Dampfkessel 953, 956, 957
- obrótowa (mat.), поверхность вращения, Umdrehungsfläche 138
- ośrodkowa (mat.), поверхность имѣющей центръ, Mittelpunktfäche 128
- Powierzchni parowania wydajności**, производительность испаряющей поверхности, Dampferzeugung des Wasserspiegels 965
- Powierzchnie brył** (mat.), поверхность тѣла, Oberfläche des Körpers 133 do 139
- krzywe (mat.), кривыя поверхности, krumme Flächen 126
- Powietrze**. воздухъ, Luft 279, 280, 291, 295 300, 317, T. 281, 282
- Powietrznik ssawny**, всасывающій воздушный колпакъ, Saugwindkessel 767, 768, 771
- tłoczny, напорный воздушный колпакъ, Druckwindkessel 769, 771
- Powtórzenia** (mat.), повторение, Wiederholung 47
- Pólperspektywa** (aksonometria), аксонометрическая проекция, Axonometrie 139
- Praca**, работа, Arbeit 193, 1126
- przysposobiona, возможная работа, virtuelle Arbeit 170
- rozprędu (energia kinetyczna), живая сила (кинетическая энергия), lebendige Kraft (kinetische Energie) 195
- tarcia, работа трения, Reibungsarbeit 221, 490, 1144
- napędu korbowego, работа трения въ шатунномъ механизме, Reibungsarbeit des Kurbeltriebes 557
- uzyskalna, получаемая работа, nutzbare Arbeit 1128
- Prawdopodobieństwa rachunek**, теория вероятностей, Wahrscheinlichkeitsrechnung 87
- Prawidłø** Richmann'a, правило Рихманна, Richmannsche Regel 318
- Prądnica**, динамомашина, Dynamomaschine 619, 649
- Prąnik** (silnik elektryczny), электродвигатель, Elektromotor 649, 669, 677
- z (-cy) twornik, якорь, Anker 692, 704
- nastawianie p. Nastawiania.
- Predkość**, скорость, Geschwindigkeit 143
- kątowa (mech.), угловая скорость, Winkelgeschwindigkeit 150, 208, T. 151
- obwodowa największa kól, наибольшая скорость по окружности колеса, höchste Umfangsgeschwindigkeit des Rades 621
- pary wodnej, скорость движения пара, Dampfgeschwindigkeit 301, 881, 949, T. 302
- polowa (dynam.), плоскостная скорость, Flächengeschwindigkeit 201
- skrawania (obrabiarki), скорость срезывания, Schnittgeschwindigkeit 654 do 659
- tłoka silnika par., скорость поршня пар. маш., Kolbengeschwindigkeit der Dampfmaschine T. 852
- wody, скорость воды, Wassergeschwindigkeit 247 do 251, 257, 273
- wypływu (hydr.), скорость истечения, Ausflussgeschwindigkeit 240
- wzajemna (kinem.), перемѣнная скорость, Wechselgeschwindigkeit 158
- Prężność pożytkowa** (do zużycia) (silniki par.), полезное давленіе пара, Nutzspannung 848 i p., 1074
- pracy jałowej (siln. par.), давление для хода машины порожнемъ, Leerlaufwiderstandsspannung 848, T. 859
- właściwa (mech.), удѣльное давление, spezifische Spannung 276, 325, 1125

- Pręźność wskazana (*siln. par.*), индикаторное давление, indicirte Spannung 793, 848, 872, T. 856 i n.
 — — zastępca (*siln par.*), отнесенное давление, reducire Spannung 867, 872
Procenty składane, сложные проценты, Zinseszinsrechnung 56
Profil (w znaczeniu gabarytu) p. *Obrysie*.
Promień hydrauliczny, гидравлический радиус, hydraulischer Radius 247, 254
 — rdzenia (*wytrz.*), радиус ядра, Kernweite (Kernradius) 404
Promieniowanie ciepła, лученапускание, Wärmestrahlung 326
Prony'ego węzidło p. Hamownica.
Prostka (rura prosta, króciec prosty), прямая труба, gerades Rohr 583
Prostowody, коромысла, Geradführungen, Lenker 569 do 576
Prowadnica, направляющая полоса, Führung 569, 734, 741, 918
 — krzyżulcowa, направляющая для крестовины, Kreuzkopfführung 920, 928
Prowadnik, ползунъ, Führungsstück, Gleitstück 569
Próżnia, вакуумъ, Vakuum 1069
Pryzmoid, призмоидъ, Prismoid 137
Przebieg kołowy, круговой процессъ, Kreisprozess 326, 1086, 1127
Przebijarka, дыропробивной станокъ, Lochmaschine 490, 653
Przebijnik (stempel), пробивающий штемпель, Stempel 653
Przechylarka, лебедка для опрокидывания крана, Kippwindwerk 725
Przecinarka, ножницы, Schere 653, 654
Przeciwprężność, противодавление, Gegendruck 869
Przeddrąże cylindra, Absatz des Cylinders 920
Przegródka międzyłopatkowa (*turb. koł.* w.), пространство между двумя лопatkami, ковшъ, Schaufelraum, Zelle 759, 806
Przegrawacz pary, перегреватель пара, Dampfüberhitzer 954, 1046 i n.
Przekładnia p. Przełożenie.
Przekrój niebezpieczny (p. rozłamujący się), опасное сечение (сечение излома), gefährlicher Querschnitt (Bruchquerschnitt) 354, 373 do 379
Przekroju kształtowników Ι Ε oznaczenie, определение сечений прокатныхъ балокъ, Querschnittsbestimmung von Ε und Ι Trägern 359
Przelew wody, водосливъ, Wasserüberschuss 242, 244, 263
Przelewnica kubelkowa, наливное колесо (водонподъемное колесо), Pumpenrad 759
 — lopatkowa, водобойное колесо, Wurfrad 760
 — przedziałkowa, запасное водонподъемное колесо, Schöpftrad 760
 — ślimakowa, червячный насосъ, Schneckenpumpe 759
Przelot rzutu, дальность полета, Wurfweite 199
 — strumienia wodnego, дальность боли водяной струи, Wurfweite des Wasserstrahles 268
Przelotnia (Receiver) (że pośredek), промежуточный резервуаръ, Reservoir, Aufnehmer (Receiver) 793, 850 i n., 925 i n.
Przelocze (międzyylinderowe), часть соединяющая цилиндры tandemem, Verbindungsstück an Tandemmaschine 923 925
Przełożenie (stosunek w przekładni), передаточное число, Uebersetzungsverhältniss 450, 459, 462, 472, 476, 488, 672, 676
Przemiany (permutacye), перестановка, Permutation 47
Przenośnik drgawkowy, корытчатый транспортеръ, Förderrinne 757
 — taśmowy, ленточный транспортеръ, Fördergurt (Traineur) 755
 — ślimakowy (ślimak), винтовый транспортеръ, Förderschnecke 755
Przepisy o dźwigach, правила для подъемниковъ, Vorschriften über Aufzüge 734 i n.
 — o kotłach parowychъ, предписанія о паровыхъ котлахъ, Dampfkessel-Gesetze przep. austr. 1062, przep. niem. 1054, przep. ros. 1049
 — o rurach miedzianychъ, предписанія кас. медныхъ трубъ, Vorschriften über Kupferröhren . . . niem. 592, ros. 592
 — o naprężeniach materyałów, предписанія о напряженіи матеріаъ, Vorschriften betref. Materialspannungen austr. 341, niem. 338, ros. 340
Przepływ (cieczy), протокъ жидкости, Durchfluss 239
Przepust (szluga), шлюзъ, Schleuse 259 266
Przepustnica, дроссельный клапанъ, Drosselklappe 253, 646, 739, 1132
Przesiąkanie wody przez grunt, просачивание воды черезъ грунтъ, Durchsickerung 266
Przestrzeń szkodliwa silników (lep. niedosuniwa), вредное пространство, schädlicher Raum 849, 851, 870, 1074
Przesunięcia (ruchy) przysposobione, возможное перемещение, Virtuelle Verrückung (Bewegung) 169
Przesuwacz (przesuwnik) pasa, вилка для передвижения ремня, Riemen-ausrücker 480, 677, 721, 729
Przesuwek jarzma, камень въ кулисѣ, Gleitstück der Kulisse, Kulissenstein 849, 909, 916
Przesuwnik tokarki, суппортъ ток. ст., Support der Drehbank 655
Przesuwnica, Eisenbahnschiebebühne 226 488
Przesysak (lewar), сифонъ, Saugheber 761

- Prześwity rur**, диаметры въ съetu трубы, lichter Rohrdurchmesser, lichte Rohrweite T. 580
- Przetloczka parowa** (monte-jus), монти-
ю, Dampfdruckwasserheber 761
- Przedłocznica**, приборъ для подъема жид-
кости давлениемъ, Druckpumpe 650,
761 do 779
- Przetryskacz parowy**, эжекторъ, Ejek-
tor 762
- Przewal** (jaz zatopiony), подпрудна, Grund-
wehr 264
- въ кotle, порогъ, Feuerbrücke 955 i n.
- Przewietrzenie** (*siln. spal.*), Spülung 1078 i n.
- Przewietrzniki** (wentylatory), вентиля-
торъ, Ventilator 781 do 790
- elektryczne, электрический вентиля-
торъ, Capell-Ventilator T. 788
- kopalmiane, рудничный вентиляторъ,
Grubenventilator 783, T. 788
- odśrodkowe (wietrzaki), лопастный вен-
tilatorъ, Centrifugalventilator, Schleuder-
gebläse 781 do 788
- śrubowe, винтовой вентиляторъ,
Schraubengebläse 788 T. 790
- Przewiewie** (*szczeliny między rusztowinami*) p. Ruszt.
- Przewodniaki**, части машинъ для про-
тока жидкостей, Maschinenteile zur
Aufnahme und Fortleitung von Flüs-
sigkeiten 576 do 614
- Przewody** (rurowe), трубопроводъ,
Rohrleitung 578 i n.
- — pod względem materyalu p. Rury.
- Przewodów najoszczędniejszy prześwit,
найвыгоднейший диаметръ трубопро-
вода, Vortheilhafteste Rohrweite ei-
ner Rohrleitung 578, 769
- wydłużenia, удлинение трубопровода,
Längenausdehnung einer Rohrleitung
578, 599
- Przewód gazowy**, газопроводъ, Gasleitung
578, 1123
- kanalizacyjny, канализационный тру-
бопроводъ, Kanalisationsrohrleitung
580
- do ogrzewania, трубопроводъ для отоп-
ления, Heizungsleitung 587, 588
- paru, паропроводъ, Dampfleitung 299
578, 581, 588 i n., 600 i n., 927
- parowy z miedzi, паропроводъ изъ
красной мѣди, kupferne Dampfzulei-
tung 592
- cedłotowy, пароотводный трубо-
проводъ, Dampfableitung 927, 940
- opór tarcia w nim, сопротивление
трения въ паровыхъ проводахъ, Wi-
derstände in Dampfrohrleitungen 301,
T. 302
- ssawy, всасывающій трубопроводъ,
Saugleitung 767, 774
- Przewód spustowy** p. kot. par. urz. spust.
— tłoczniany, трубопроводъ для пресса,
Druckwasserleitung 578, 589, 590
- tłoczny, нагнетательный трубопро-
водъ, Druckleitung 721, 769, 774
- Przewód wiatrowy**, powietrzny, воздуходо-
проводъ, Luftleitung, Windleitung
300, 578, 1123
- wodny, водопроводъ, Wasserleitung
578, 587, 1123
- — opory tarcia w nim, сопротивление
трения въ водопроводъ, Reibungswi-
derstände der Wasserleitungen 247,
254, T. 248
- — jego zamazanie, замерзаніе воды
въ трубопроводахъ, Einfrieren der
Wasserleitung 721
- wydychowy, трубопроводъ для отра-
ботавшихъ газовъ или пара, Aus-
puffleitung 927, 1124
- zasilajacy kotl. par. p. Kot. par. prze-
wody zasilajace.
- zlewowy, водосточный проводъ, Aus-
gussrohrleitung 580
- Przewodnictwo ciepła**, тепло проводи-
мость, Wärmeleitung 326
- Przewojowy** bęben, фрикционный ба-
рань, Reibungstrommel 678
- Przodowanie korby** korbie, кривошипъ
опережаетъ другой кривошипъ, Vor-
eilen der Kurbel 865, 876
- Przodowania mimośrodna kat, уголъ пре-
варенія эксцентрика, Voreilwinkel
des Excenters 884
- Przyciąg posadowy**, фундаментный болтъ,
Fundamentanker, schraube, Grundan-
ker 436, 682, 929
- Przyciągarka** (słupowa), кабстянъ, Spill
716
- Przylga**, заплечикъ (флица), Dichtungs-
leiste, Arbeitsleiste 582, 920
- Przylącze** (odnoga przyłączna), патру-
бокъ, Ansatzstutzen 771
- Przysloniecie zewnętrzne** (*stawiłta*),
наружная перекрышка, Äußere De-
ckung 884
- Przyspieszenie**, ускорение, Beschleuni-
gung 143, 192
- doszrodkowe, центростремительное у-
скорение, Normalbeschleunigung Cen-
tripetalbeschl. 149, 150, 198
- kątowe, угловое ускорение, Winkel-
beschleunigung 150, 208
- polowe, плоскостное ускорение, Flä-
chenbeschleunigung 201
- po stycznej, касательное ускорение,
Tangentialbeschleunigung 149, 150, 198
- Przysposobiona** praca sily, возможная
работа силы, Virtuelle Arbeit 170
- Przystawka** napędna suwnic, Triebwerk
des Laufrahmes 696 i n.
- sufitowa, потолочный передаточный
приводъ, Dekenvorgelege 655 i n.
- zębata, зубчатая передача, Rädervor-
gelege 676, 949
- Przytlumiak ruchu** (gorzej tłumnik),
жидкий катарктъ, Flüssigkeitskata-
rakt (-dampfer) 630, 704

- Przyziom** (parter), 1-й этажъ, Keller 719, 734
Pulsometr p. Tętnik.
Punkt niedobrzeżny (asymptotyczny) (geom.), асимптотическая точка, asymptotischer Punkt 116
— odosobniony (geom.), изолированная точка, isolirter Punkt 100
— podwójny (geom.), двойная точка, Doppelpunkt 100
— rdzenny (wytrz.), крайняя точка ядра съчения, Kernpunkt 402
— skojarzony (kinem., wytrz.), сопряженная точка, zugeordneter Punkt 156, 403
— sprzedżony (geom.), сопряженная точка, zugeordneter Punkt 100
— zaniku (geom.), бесконечно удаленная точка, unendlich ferner Punkt 98
— zerowy (nat.), нулевая точка, Nullpunkt 50
— zwrotny (geom.), точка перегиба, Wendepunkt 99, 155, 361
Punkty martwe silnika p. Punkty zwrotu.
Punkty topnienia, температура плавления, Schmelzpunkte. T. 319
— wrzenia; температура кипения, Siedepunkt T. 320
— zamarzania, температура замерзания, Gefrierpunkte . . T. 318, 319, T. 722
— alkoholu, точки замерзания спирта, Gefrierpunkte des Alkohols 722
— glicerynu, точка замерзания глицерина, Gefrierpunkt des Glycerins T. 722
**Punkty zwrotu silnika (pomp) i t. p., мертвая точка, Todpunkt 554
Ryrometr (żaromierz), пирометр, Pyrometer 311, 313
Pyrometryczna wartość paliwa p. Temperatura spalania.**
- R.
- Rankina i Szwarcza wzór, формула Піварца-Ранкина, Schwarzsche Formel.** 348
Rdzeń przekroju, ядро съчения, Kern des Querschnittes 402
— odlewniczy, сердечникъ, Kern 522, 843
Regulator odśrodkowy p. Miarkownik.
Rent rachunek, исчисление рентъ, Renterechnung 56
Rider'a stawidło suwakowe, золотникъ Ридера, Rider Steuerung 904
Richman'a prawidło, правило Рихманна, Richmannsche Regel 318
Robnik (silnica robocza), рабочая машина, Arbeitsmaschine 649 do 800
Root'a wietrzaki p. Wietrzaki o tłokach zebnikowatych.
Rozbrzeżność, ширина, Weite 882, 884
Rozchód pary (zużytej) na pracę w silnikach, полезный расходъ пара, Nutzbarer Dampfverbrauch 849, 851, 870, 1075, T. 860 i n.

- Rozchód pary całkowity w silnikach, общий расходъ пара, gesamter Dampfverbrauch (der Dampfm.)** 849, 865 i n., 1072, 1075
— — turbin parowych расходъ пара паровыхъ турбинъ, Dampfverbrauch der Dampfturbinen 946, 950, 1138
Rozciąganie mimośrodowe, выцентренное растяжение, excentrischer Zug 406
Rozciagnięcie jednostkowe, относительное удлинение, Dehnung 327, 332 do 335
— — sprzedżyste, упругое удлинение, elastische Ausdehnung (Federung) 329, 342
— — trwałe, остающееся удлинение, Dehnungsrest 329
Rozczepka miedziana, тройникъ красной мѣди, Kupfernes Te-Stück . . T. 599
— podwójna, двойной тройникъ, AA, BB, CC-Stück 583
— prosta, тройникъ, A u. B-Stück . . 583
— skośna, тройникъ, C-Stück 583
Rozdział pracy silnika parowego na cylindry, распределение работы паровой машины на цилинды, Arbeitsvertheilung auf die Cylinder 863, 867, 879
Rozerwanie, разрывъ, Bruch, Zerreisen 329
Rozobić (wytworzyć kołnierz przez wywiniecie rury), отогнуть фланецъ на трубѣ, auskrempen, umbördeln 1025, 1026
Rozpiętość, пролетъ, Spannweite 693, 708
Rozpora przegubowa, Kniehebel 715
Rozpręż. mѣра экспансіи, Maas der Expansion 781
Rozprężający parę przyrządъ, парорасширительный приборъ, Regulierapparat, Expansionsapparat 647
Rozprężanie, расширение, Expansion 887 i n.
Rozprężenie (stosunek rozprężenia), степень расширения, Expansionsgrad 848
— zastępcze, общая номинальная степень расширения, nomineller gesamter Expansionsgrad 848
Rozprężenia krzywa, кривая расширения, Expansionskurve 290, 868 i n., 1077 i n.
Rozprzemiennianie ciepła, лученосукание теплоты, Ausstrahlung der Wärme 873
Rozpryskiwacz, разрызгивающий приборъ, Streudüse 941
Rozruszanie (ruszanie z miejsca), пускание въ ходъ, Angehen, Inbetriebsetzen, Anlassen 678, 721, 750, 765, 766, 805, 869, 703
Rozrząd pary (siln. par.), парораспределение, Dampfvertheilung, Steuerung 881 do 920
— siln. spalinowych, распределение, Steuerung 1119
— jednosuwakowy (zwykly) (sil. par.), распределение обыкновенными золотниками, einfache Schiebersteuerung 882 do 899

- Rozrząd suwakami dwoistym (siln. par.), распределение двойными азотниками, Doppelschiebersteuerung 900 do 908
 — suwakowy nawroty (siln. par.), золотник хода вправо и влево, Umsteuerung 909 do 920
- Rozstawa osi**, расстояние между осями, Radstand 686, 693
- Rozszerzalność** pod wpływem ciepła, расширение от теплоты, Ausdehnung durch die Wärme 314
- Roztaczarka** do rur, трубораскатка, Rohrdichtvorrichtung 1026
- Rozwiertak**, развертка, Reibahle 438
- Rozwijająca**, развертывающая (эволюнта), Evolente 99, 114
- Rozwinięta** (rozwiata, ewoluta), развернутая (эволюта), Evolute 99
- Rój krzywych**, система кривыхъ, Kurvenschar 101
- Równania** (mat.), уравнение, Gleichung 49 i n., 83
 — stanu (mech.), уравнение состояния, Zustandsgleichung 276, 283
- Równia** (powierzchnia równych potencjałów), эквипотенциальная поверхность, Niveaufläche 200, 236
- Równia pochyła** p. Płaszczyzna pochylta.
- Równiki** (części maszyn wyrównawcze), регуляторы движений машины, regelnde Maschinentheile 615
- Równoleglobok**, параллелограмъ, Parallelogramm 173, 174
 — prędkości, параллелограмъ скоростей, Parallelogramm der Geschwindigkeiten 149
 — sił, параллелограмъ силъ, Parallelogramm der Kräfte 160
 — Watt'a, параллелограмъ Уатта, Watt-Parallelogramm 575
- Równoległościan**, параллелепипедъ, Parallelepipedon 190
- Równowaga** sił, равновесие силъ, Gleichgewicht der Kräfte 167
 — trwała, chwiejna (nietrwała), оbojętnа, устойчивое, неустойчивое, безразличное равновесие, stabiles, labiles, indifferentes Gleichgewicht 168, 625
- Różniczkowe równania**, дифференциальное уравнение, Differentialgleichung 83
 — wzory, формула для дифференцирования, Differentialformeln 69
- Różnuczynnik** (fakultety), факультет, Fakultät 35, 44
- Rteć**, ртуть, Quecksilber 275, 315, 319, 320
- Ruch ciała sztywnego**, движение твердого тела, Bewegung eines starren Körpers 207
 — cząstkowy, элементарное перемещение, Elementarbewegung 150
 — geometryczny, геометрическое движение, geometrische Bewegung 143
 — kropowany, несвободное движение, unfreie Bewegung 202
- Ruch ośrodkowy**, центральное движение, Centralbewegung 201
 — płaski, движение въ плоскости, Ebene Bewegung 154
 — trwoniony, мертвое движение, toter Gang 916
- Rugowanie** wykreślne niewiadomych, графическое исключение неизвестныхъ, zeichnerische Elimination 50
- Rura** barometryczna, барометрическая труба, barometrisches Rohr 939
- Rura gazowa** p. Rura spawana.
- Rury** cynkowane, оцинкованные трубы, verzinkte Rohre 587
 — супные, оловянная труба, Zinnrohre 591, T. 596
- Rury** giętkie opancerzone, гибкие трубы, Seilrohre 591
- Rury fasonowe** p. Kształtki.
- Rury** lutowane, паянная труба, gelötetes Rohr 587
- Rury** Mannesmannowskie, труба Маннесманна, Mannesmannrohr 589, 590
- Rury** miedziane, труба красной мѣди, Kupferrohr 591, 592, 1045, T. 597
- Rury** mosięzne, латунная труба, Messingrohr 591, 1027, T. 598
- Rury** nitowane, клещанная труба, Genietetes Rohr 587
- Rury** z ołowiu miękkiego, труба мягкого свинца, Weichbleirohr 591, T. 594
- Rury** twardego, труба твердого свинца, Hartbleirohr 591, T. 593
- Rury** ołowiane z wewnętrzem sadowym, оловянная труба покрытая свинцомъ, Mantelrohr 591, T. 596
- Rury** przegubowe, шарнирные трубы, Gelenkrohre 725, 927
- Rury** spawane (skuwane), трубы сваренные, geschweißte Rohre 587, 588, 589
- Rury** spiżowe, бронзовыя трубы, Bronzerohre 591, T. 597
- Rury** stalowe, стальныя трубы, Stahlrohre 589
- Rury** walcowane, прокатанные трубы, gewalzte Rohre 591
- Rury** wyciągane (ciagnione), прокатныя трубы, gezogene Rohre 591
- Rury** o żebach podłużnych, трубы съ продольными ребрами, Längsgerippte Rohre 589

- Rury z żelaza (kowalnego), железные трубы, Schmiedeeiserne Rohre 587, 1027
 — żeliwne kielichowe (mułowe), чугунные трубы съ раструбами, Gusseiserne Muffenrohre 578, 722, T. 580
 — kołnierzowe, чугунные трубы съ фланцами, Gusseiserne Flanschenrohre 578, 722, T. 580
Rury kielich. rastrubъ, Rohrmuffe 580
 — kołnierz, фланецъ трубы, angegesener Flansch 580
 — kołnierz, насаженный фланецъ трубы, festaufgesetzter Flansch 587, 602
 — obrączka, бортъ трубы, Bordring des Rohres 587, 604, 607
 — obroża, свободный фланецъ, loser Flansch 587, 602
 — szyjka, шейка трубы, Rohrhals 582, 604
 — żelaznej długość, длина жељзной трубы, Länge des schmiedeeisernen Rohres 588 i n.
 — żeliwnej długość użytkowa, полезная длина чугунной трубы, Nutzlänge des gusseisernen Rohres 580
Rur koszta ułożenia, цѣна укладки трубъ, Verlegungskosten der Rohre 582
 — próbowanie, испытание трубы, Rohrprüfung 582, 600
 — uszczelnianie, чеканка трубы, Rohrdichtung 582, 602, 722
 — wytrzymałość, сопротивление трубы, Festigkeit der Rohre 421, 722, 1009, T. 579
 — żeliwnych normy, нормали чугунныхъ трубъ, Rohrnormalien 722, T. 580
Rurka Pitot-Darcy'ego, трубка Пито, Pitot-Darcysche Röhre 273
Ruszt, колосниковая рѣшетка, Rost 955
 956, 1038
 Rusztu całkowita powierzchnia, общая площадь колосниковой рѣшетки, Totale Rostfläche 952
 — przewiewie, прозоры колосниковой рѣшетки, freie Rostfläche 952, 1038
Rusztownia, колосникъ, Roststab 1037
Rusztownica, колосниковая балка, Roststabträger 1038
Rynna zsuwowa, отводный жељбъ транспортера, Laufrohr für Förderzwecke 757
Rzeki, рѣки, Fluss 254
Rzez (ostrze) nozyc i t. p., рѣжущее ребро, Schneide 653, 839
Rzut cia³, движение брошенного тѣла, Wurfbewegung 198
 — po³perspektywiczny (aksonometria), параллельная перспектива, Parallelperspektive 139
 — prostokatny, вертикальная проекція, rechtwinklige Projektion 140
Rzutnica, водобойное колесо, Wurfrad 651, 760

S.

Samodzia³ p. Odwadniacz.

- Samohamowno¶ć, способность самоторождения, Selbsthemmungsfähigkeit 221,**
 — 229, 537, 673, 675
Sanie, сани, Schlitten 220, 667
Schodnia (schodownia), лестничная глыбка, Treppenhaus 734
Schodnica, косоуръ, Wange 386
Seiclanie mimośrodkowe, виêcentровое скатие, excentrischer Druck 406
Sikawka, пожарный насосъ, Feuerspritze 268, 543, 803
Silnice do podnoszenia cięczy, машины для подъема жидкихъ тѣлъ, Hebe-werke für flüssige Körper 759 do 779
 — robocze (robinki), рабочія машины, Arbeitsmaschinen 653
Silniczna, машинное помѣщеніе, Maschinerraum 780
Silnik i, двигатели, Kraftmaschinen, Motoren 649, 801 do 1146
Silnika moc p. Mosc.
 — biegñ niejednostajno¶ć, неравномерность хода двигателя, Ungleichförmigkeit des Motors 618, 629, 1121
 — — спокойность, спокойный ходъ двигателя, ruhiger Gang des Motors 618
Silnik na bezwodnik siarkawy (SO₂), двигатель SO₂, Kalt dampfmaschine 941
Silnik parowy, паровая машина, Dampfmaschine 842 do 942, 1067 do 1076
 — bliźniaczy, сдвоенная паровая машина, Zwillingsdampfmaschine 617, 721
 — bystrobieg, быстроходная паровая машина, sehr schnell laufende Dampfmaschine 617, 852
 — jednocyldrowy, одноцилиндровая паровая машина, Einzylinderdampfmaschine 615, 851, 853, 856 do 863, 868
 — nawrotny, паровая машина съ переднимъ и заднимъ ходомъ, Umsteuerbare Dampfmaschine 689, 909 do 919
 — okretowy, паровая машина на судахъ, Schiffsmaschine 878, 909 do 919, 921, 1146
 — przemys³owy (fabryczny), заводская паровая машина, Betriebsdampfmaschine 619, 921, 1146
 — sprze¶ony, паровая машина компаундъ, Compound-dampfmaschine Verbund 617, 854 do 861, 862 do 868 871
 — — — — — do 879
 — — Woolfa, паровая машина Вульфа, Wolf-Maschine 863, 864, 874, 876
 — — sprze¶ony spó³tloczyskowy, пар. маш. компаундъ tandemъ, Tandem-(verbunddampf)-maschine 619, 863, 864
 — — — — — 924
 — — sprze¶ony wielotloczyskowy, пар. маш. компаундъ съ многими поршнями, Compound (Verbund)-Dampfmaschine mit mehreren Kolben 619, 863 do 868, 871 do 879
 — — z t³okami przeciwbie¿nymi, Dampfmaschine mit gegenläufigen Kolben 863, 874

- Silnik parowy z tłokami róznobieżnymi, Dampfmaschinen mit Wechsellaufigen Kolben 865, 876 — — — spółbieżnymi, Dampfmaschinen mit gleichsinniger Kolbenbewegung 863, 874 — szybkobieg, быстроходная паровая машина, raschlaufende Dampfmaschine 617, 852 — skraplaczowy, пар. маш. съ охладителемъ, Condensationsdampfmaschine 851 do 867, 869, 930 i n. — wydychowy, паровая машина безъ конденсаций, Auspuffdampfmaschine 851 do 861, 864, 869
- Silników parowych** badanie, испытание паровыхъ машинъ, Untersuchung der Dampfmaschinen 1067, 1071, 1074 — części, части паровыхъ машинъ, Theile der Dampfm. 920 do 930 — t\u0142o\u0144 budowy, прочность конструкціи паровой машины, St\u00e4rke des Baues der Dampfm. 859
- Silniki spalinowe**, двигатель дѣйствующий газами горючими, Verbrennungsmotor 1077 do 1124 — przebieg ich pracy, рабочий процессъ въ газовыхъдвиг., Arbeitsvorgang in V. M. 1077, 1086, 1089
- Silniki spalinowe bli\u0144niacze**, сдвоенные двигатели дѣйствующие горючими газами, Zwillingsmotore 1109 — czworo\u0144ce, четверные двигатели д. г. г., Vierlingsmotor 1100 — jednocyliindrowe, одноцилиндровые двиг. д. г. г., Eincylindermotor 1100, 1104 — o \u0144bicach przeciwleglych, двухконцевые двигат. д. г. г., End-zu-Endmotor. 1109, 1110 — sp\u0142tloczyskowe, двигатель tandemъ, Tandemmotor. 1109 — trojacie, тройные двигатели д. г. г., Drillingsmotor 1109 — wielocyliindrowe, многоцилиндровые двигатели, Mehrcylindermotore 1102, 1108
- Silnik Diesel'a**, двигатель Дизеля, Dieselmotor. 1077, 1087
- Silniki wzbuchowe**, двигатели дѣйствующие взрывомъ газовъ, Vergr\u00f6fungsmotore 1077, 1086 — benzynowe, бензиновый двигатель, Benzimotor 1097, 1099 — gazowe, газовый двигатель, Leuchtgasmotor 1096, 1099, p. austr. 1067, Tablica przewodów 1123 — na czad wielkopiecowy, двигатель хѣст. газами доменныхъ печей, Hochofengasmotor 1097, 1099 — naftowe, керосиновый двигатель, Naphthamotor 1097, 1099 — spirytusowe, спиртовый двигатель, Spiritusmotor 1097, 1099 — wodnoczadowe, двигатель дѣист. всасывающимъ г., Sauggasmotor 1079, 1096, 1099
- Silniki wodne**, водяные двигатели, Wassermotore 805 do 848
- Silniki \u0144we**, живые двигатели, belebte Motoren 702
- Silniki \u0144arowo-powietrzne**, калорические двигатели, Heisluftmaschinen 1067
- Sila**, сила, Kraft 160, 192 — bezw\u0142odno\u0144ci, сила инерціи, Tr\u00e4gheitskraft 206 — do\u0144rodkowa, центростремительная сила, Centripetalkraft 198, 202 — normalna, нормальная сила, Normalkraft 327, 352 — od\u0144rodkowa, центроб\u00e4жная сила, Centrifugalkraft 211 — poprzeczna, ср\u0142зывающая сила, Querkraft 351 — stracona, потерянная сила, verlorene Kraft 206 — styczna, касательная сила, Tangentialkraft 198, 202 — tn\u0144ca, ср\u0142зывающая сила, Querkraft 349 — zewn\u0144trzna, вѣтвина сила, \u00e4ussere Kraft 351
- Sita \u0144iva p. praca rozpr\u00e4du.*
- Simpsona** prawid\u0144o, правило Симпсона, Simponsche Regel 83, 133, 176
- Skala p. Wymiarka.**
- Sklepienie**, сводъ, Gew\u00f6lbe 137
- Sk\u00f3ra**, кожа, Leder 328, 474
- Skraplacz** obciekowy, Rieselkondensator 934
- otwarty zanurzony, конденсаторъ въ прудѣ, Bassin-Kondensator 933
- przeciwpr\u0144dowy, холодильникъ съ обратнымъ токомъ, Gegenstromkondensator 932
- przeponowy, поверхностный конденсаторъ, offener Oberfl\u00e4chenkondensator 933
- smoczkowy, струйный холодильникъ, Strahlkondensator 934
- sp\u0142opr\u0144dowy, холодильникъ съ паралельнымъ токомъ, Parallelstromkondensator 932
- Skraplanie** bezprzeponne, охлаждение съ выпрыскиваниемъ воды, Mischkondensation 931
- naprzeponne, поверхностная конденсация, Oberfl\u00e4chenkondensation 933
- samotne, отдельная конденсация, Einzelkondensation 938
- skupione, центральная конденсация, Centralkondensation 931, 938
- Skrecenia kat**, уголъ кручения, Verdrehungswinkel 398
- Skretka liny**, стrelga каната, cr\u0144y, Litze (Str\u00e4hne) 481, 486
- Skrzywnka suwakowa**, золотниковая коробка, Schieberkasten 726, 902
- Skurez linijny ci\u0144a**, линейная усадка, lineares Schwindmass 315
- Skutecznos\u0144 (sprawno\u0144ci)** obj\u00e4to\u0144ciowa, (stopie\u0144 wydajno\u0144ci), объемный коэффициентъ полезнаго дѣйствія, Lieferungsgrad 780, 770, 791, 799

- Sloma, солома, Stroh** 954
Slup rtci (sl. r.), ртутный столб, Quecksilbersäule 275
Slupy zeliwne, чугунная колонна, Guss-eiserne Säulen 347, 348, 367, 390
Smary, смазочная масла, Schmiermittel 226, 513
Smarowanie, смазка, Schmierung 227, 237, 513, 930
- Smoczek, инжекторъ, эжекторъ, Injector, Strahlpumpe** 760, 762
— водный, водоструйный инжекторъ, Wasserstrahlpumpe 762
— паровый, пароструйный насосъ, Dampfstrahlpumpe 762
- Spad, высота падения, Fallhöhe, Gefallhöhe** 761, 762, 805
- Spadanie w powietrzu, падение въ воздухъ, freier Fall im Raume 196
— въ прознѣ, падение въ безвоздушномъ пространствѣ, freier Fall im luftleeren Raume 145
- Spadek (stosunek pochylosci), уклонъ, Gefüllle** 254, 757
- Spalanie, горѣніе, Verbrennung** 299, 321
956, 1071, 1082
- Spaliny, продукты горенія, Verbrennungsprodukte, Rauchgase** 322, 952 do 960, 975, 1046
- Spalin ciepliki właściwe, удельная теплоемкость продуктовъ горенія, specifische Wärme der Heizgase 317, 952, 1085
— котловыхъ баданіе, испытание продуктовъ горенія, Gasuntersuchung an Dampfkesseln 1071
- Spalin kotłowych lot p. Kotł. par. obmurze.**
— объемъ, объемъ продуктовъ гор., Volumen der Rauchgase 958
— отводочныхъ тепла wyzyskanie, использование тепла улетающихъ прод. гор., Wärmeausnutzung der Abgase 1046, 1047
- предкость, скорость продуктовъ горенія, Geschwindigkeit der Rauchgase 958, 959
- Spalisko, Verbrennungsraum** 1077, 1114 i n.
Spirala (krzywa zwojowa), спираль, Spirale 115
- Spirytus, спиртъ, Spiritus** 315 i n., 722, 1082
- Spicz, бронза, Rothguss** 332, 337, 600
- Spolecznyk bezpieczenstwa, коэффициентъ прочности, Bruchsicherheit** 331
— давления cieczy, коэффициентъ сжатия струи, Kontraktionskoefficient 241
— давления пары, коэффициентъ подпора пара, Dampfdrosselungskoefficient 849
— опору (для cieczy), коэффициентъ сопротивления жидкости, Widerstandskoefficient 240
— прходzenia ciepla, коэффициентъ теплопроводимости, Wärmedurchgangskoefficient 952, 954
- Spółczynnik przesuwalności, коэффициентъ сдвиженія, Schubkoefficient** 330
— rozciagliwosci, коэффициентъ растяжения, Dehnungskoefficient 328
— rozszerzalnosci cial stałych i cieczy, коэффициентъ расширения, Ausdehnungskoefficient 314 do 316
— rozszerzalnosci gazow, коэффициентъ расширения, Ausdehnungskoefficient 277, 316
- spręzistości, модуль упругости, Elastizitätsmodul 234, 328, T. 331 do 336
— — на пресуваніе, м. упругости при скольженіи, Gleitmodul 330, T. 331 i n.
— tarcia cial stałych, коэффициентъ трения, Reibungskoefficient 215 do 221, 859, 1143, T. 217, T. 226
- tarcia wody, коэффициентъ трения, Reibungskoefficient 247, 250
— wstrząsieni, ударный коэффициентъ, Stosskoefficient 344
— wypływu, коэффициентъ расхода жидкости, Ausflusskoefficient 241, 296, T. 244
- wytrzymałości, коэффициентъ сопротивленія, Festigkeitzahl, Widerstandskoefficient 331
- Spółrzędne biegunkowe, полярная система координатъ, Polarkoordinaten** 95
- Spółrzędnych przekształcanie, преобразование координатъ, Umwandlung der Koordinaten 95, 123
- Sprawność, коэффициентъ полезаго дѣйствія, Wirkungsgrad** 221, 1076
- hydrauliczna (sil. wod.), гидравлический коэффициентъ полезаго дѣйствія, Hydraulischer Wirkungsgrad 818
- prežnosci (siln. par.), коэффициентъ пол. давленія, Spannungskoefficient 848
T. 853 i n.
- wykazana (siln. par.), индикаторная степень полезаго дѣйствія, Indicirter Wirkungsgrad 848, T. 858
- Spręż, мѣра сжатія, Maas der Compresion** 781
- Sprężanie (kompressya), сжатіе, Compression** 887 i n.
Spreżania krzywa, кривая сжатія, Compressionskurve 294, 869 i n., 1077 i n.
- Sprężarka (kompressor), компрессоръ, Kompressor** 781 do 799, 1106
- Spręza, рессора пружина, Feder** 412 i n.
— giętyna, рессора работающая на изгибъ, Biegungsfeder 413
— krętna, рессора работающая на скручивание, Drehungsfeder Torsionsfeder 416
— spiralna (zwita na płask), спиральная рессора, Spiralfeder 415
— wiązkowa (uwarstwiona), составная рессора, geschichtete Blattfeder 414
- Sprzęgio, соединительная муфта, Kupplung** 497 do 508
- cierne, фрикционная соединительная муфта, Reibungskupplung 504, 506, 698

- Sprzęgło kłowe, кулачна соед. муфта, Zahnkupplung, Klauenkupplung 504, 505
 — lubkowe z pierścieniami, створчатая муфта съ кольцами, Hülsenkupplung 497
 — lubkowe ze śrubami, продольно свертная муфта, Schraubenkupplung 498
 — nasówkowe, обыкновенная соед. муфта, Muffenkupplung 497
 — przegubowe, шарнирная соединительная муфта, Kreuzgelenkkupplung . 501
 — rozłączne, разединительная муфта, Ausrückkupplung 503
 — spręzyńcze, упругая муфта, Elastische Kupplung 706, 715
 — stale sztywne, глухая муфта, Feste Kupplung 497
 — suwliwe, удлиняющаяся муфта, Ausdehnungskupplung 501
 — tarczowe, дисковая муфта, Scheiben-kupplung 499
 — walcarskie, муфта при прокатныхъ станкахъ, Walzwerkupplung 503
 — warstwowe, Lamellenreibungskupplung 506
 — wechwytnowe, храповиковая муфта, Klinkenkupplung 504, 505
 — zabiercze, Mitnehmer Kupplung 502
 — zaciskowe Sellersa, муфта Селлера, Sellersche Kupplung 500
- Sprzęgnik**, выключительный механизмъ, Ausrückmechanismus 503, 507
- Ssawa**, (lewar), сифонъ. Saugheber . 760
- Stadlo** elementów kinematycznych, пара кинематическихъ элементовъ, kinematisches Elementenpaar 569
- Stadlo kół zębacych p.** Kół zęb. stadlo.
- Slimace p. Slimacenica, Slimak.
- Stal** nikeniklona, никелевая сталь, Nickel-stahl 332
 — sprężynowa, рессорная сталь, Feder-stahl 331, 337
 — zlewna, лита сталь, Flussstahl 331, 337
- Stalliwny** (stalowy) odlew, стальная отливка, Stahlguss 331, 337, 601
- Stala równ.** Maryotta dla gazów, постоинная величина уравнения Маротта, Gaskonstante 277, 278
- Stan ustalenia, Beharrungszustand.** . 701
- Stateczność, устойчивость, Stabilität** 169, 624, 687, 962
- Statków opór,** сопротивление движению судна, Schiffswiderstand 272
 — rzeczywist i kanałowych wymiary i nośność, размѣры и подъемная сила рѣчныхъ судовъ, Abmessungen und Tragfähigkeit der Flusschiffe 272
- Statyczne obliczenia, статический расчетъ, statische Berechnungen** 379, 384, 962
- Statycznie oznaczalny układ,** статически опредѣленная система, statisch bestimmtes System 167
- Statyka cia³ sztywnych.** статика твердыхъ тѣлъ, Statik starrer Körper 160 do 192
- Statyka cieczy, статика жидкіхъ тѣлъ, Hydrostatik 235 do 238
- Staw chłodzący, охлаждающий прудъ, Kühlteich** 940
- Stawidla (wodnictwo),** стѣника съ окномъ, щитъ, Schütze 244, 815
- Stawidla dźwigniowe hydraulicznych,** золотники гидравлическихъ подъемныхъ машинъ, Steuerung der Druck-wasserhebemaschinen 219, 726
- Stawidla silników i silnic,** распределительные механизмы, Steuerungen 631 662, 665, 726
- jarzmowe, кулисное парораспределение, Kulissensteuerung 849 in., 909 in.
- korlisowskie, парораспределение Корлиса, Corliss-Steuerung 881, 896
- kształtowkowe (z tarczami niekoliste-mi), клапаны съ некруглыми ма-бами, Steuerung mit unrunden Schei-ben 752, 1118
- nawrotcze, механизмъ для перемѣны хода, Umsteuerung 909 i n.
- odwrotnce, перемѣна хода, Umsteue-rung 909
- suwakami dwoistymi, двойное золотниковое парораспределение, Doppelschiebersteuerung 854, 900 do 909
- Stawidla suwakowe w jarzmie p.** Stawi-dla jarzmowe.
- zwykłe, золотниковое распределение, einfache Schiebersteuerung 726, 882 do 900
- tloczowe, распределение поршневымъ золотникомъ, Kolbenschiebersteuerung 726, 733, 899, 906
- wodzikowe, коромысловое распределение, Lenkersteuerung 890
- z zabrankami, распределение Фарко, Schleppschiebersteuerung 908
- zaworowe, клапанное распределение, Ventil-Steuerung 614, 870
- zmieniakowe (do rozpręju zmiennego), рамирительное парораспределение, Expansionssteuerung 850 i n., 900 i n.
- Stawidla wyciągarek,** парораспределение грузоподъемныхъ машинъ, Steue-rungen der Fördermaschinen 751
- Stempel w przebijarkach p.** Przebijnik.
- Stereometria, stereometrija, Stereome-trie** 133
- Stop, сплавъ, Legierung** 313, 319, 332, 576
- Stopień bezpieczenstwa** przeciw wybo-czeniu, коэффициентъ прочности на продольный изгибъ, Knicksicherheit 347
- natężania paleniska, степень напря-żenia topki, Anstrengungsgrad der Feuerung 956
- niejednostajności miarkowników, сте-пень неравнomoшности регулятора, Ungleichförmigkeitsgrad des Regula-tors 626
- ruchu silników, степень неравно-moшности двигателя, Ungleichförmig-keitsgrad der Maschine 619, 629

- Storc drzewa, торець, Hirnholz** 217
Stosunki pracy i sił w mechanizmach, соотношение работы и силъ въ механизмахъ, Arbeitsverhältnisse der Getriebe 221
Stożek (geom.), конусъ, Kegel 129, 135, 177, 178, 190
— Segera, конусъ Сегера, Segerscher Brennkegel 313
Stożki zębate p. Koła zębata stożkowate, — пасовые, конические барабаны, Kegelscheiben 477
Stożkowa (противоштоковая), кони- ческое съчение, Kegelschnitt 101, 104, 132
Stratność, удельная потеря работы, verhältnissmässiger Arbeitsverlust 221, 452, 469, 485, 1075
Straty ciśnienia w przewodach, потеря давления въ трубопроводѣ, Druckverlust in Rohrleitungen 247, 300
— пары въ сильникахъ пар., потеря пара въ паровыхъ двигателяхъ, Dampfverluste an Dampfmotoren 851, 946 i n., 1136 i n.
— працы въ сильникахъ пар., потеря рабо- ты въ пар. двиг., Arbeitsverluste an Dampfni. 1074
Strefa (pas kuli, pas kulisty), таровой поясъ, Kugelzone 136, 177
Strugarka (szeping), попечностро- гальныи станокъ, Shapingmaschine 658
Strugownica (heblarka), строгальный станокъ, Hobelmaschine 658
Strumieniaca, струйный насосъ, Strahl- pumpe 762, 800
Stružak, супортъ строгального станка, Stössel 658
Strzałka łuku koła, стрѣлка дуги круга, Bogenhöhe T. 36, 37
Studzenie wody skraplającej, искусствен- ное охлажденіе воды, Rückkühlung des Kühlwassers 940
Styczna (mat.), тангенсъ, Tangens T. 28, 29
Suw tloka (siln. spal.), рабочіе такты, Arbeitstakte 1078, 1089
— спрѣчзы, тактъ при компрессіи, Verdichtungshub 1091
— ссавчы, тактъ при всасываніи, Saughub 1089
— впуччовы, тактъ при удаленіи газ., Ausschubhub 1094
— взбуччовы, тактъ при эксплозіи, Verbrennungshub 1091
Suwak (silniki i silnice), золотникъ, Schieber 219, 253, 727, 883 do 920
— bezgrzbietny, золотникъ съ впускомъ пара изнутри, offener Schieber 899
— dwupołówkowy, раздѣленный золот- никъ, getheilter Schieber 896
Suwak ekspansyjny p. Suw. zmieniak.
— muszlowy p. S. nieckowaty.
— nieckowaty zwyczajny, обыкновенный ко- робчатый золотникъ, einfacher Mu- schelschieber 253, 884, 887, 912 i n.
- Suwak obrotowy (pokretny, wahliwy), круглый золотникъ, качающійся зол., Drehschieber, schwinger Schieber 646, 870, 896**
— odciążony, разгруженный золотникъ, Entlasteter Schieber 898
Suwak odcinający p. S. zmieniak.
— płaski, плоский коробчатый золотникъ, Flachschieber 870, 881
— z przewodem, золотникъ со щелью, Kanalschieber 897
— rozdziadowy p. S. niezmian.
— rusztowany, золотникъ со щельями, Spaltschieber 897
— tłokowy, поршневой золотникъ, Kolbenschieber 665, 728, 870, 881, 899
— z włóczkiem, золотникъ съ запорза- лымъ выходомъ пара, Schieber mit verschleippter Ausströmung 898
Suwak niezmian, распределительный зо- лотникъ, Grundschieber (Vertheilungs- schieber) 900 i n.
Suwak zmieniak (suw. zmieniający roz- preż), расширительный золотникъ, Expansionsschieber 900 i n.
Suwaka gladź, зеркало золотника, лицо зол., Schieberspiegel 727, 882 i n.
Suwarka, передвигающій механизмъ, Fahrwerk, Schiebewindwerk 699, 715, 725
Suwonica bramista, мостовой кранъ на передвижныхъ колзахъ, Fahrbarer Bockkran (Rollgerüst) 710
— (dźwigarkowa), мостовой кранъ, Lauf- kran 488, 691
— o jednym rądniku, мостовой кранъ съ однимъ электромоторомъ, Einmotorenkran 696
— o kilku rądnikach, мостовой кранъ съ несколькими электромоторами, Mehrmotorenkran 701, 704
— napędzana liną, мостовой кранъ съ канатнымъ приводомъ, Seilkran 694
— — walem, мостовой кранъ съ приводнымъ валомъ, Wellenkran 696
— ręczna, ручной мостовой кранъ, Handlaufkran 692
Suwniczy, машинистъ мостового кра- на, Laufkranführer 691 i n.
Suwowiec p. Zeliwo.
Sworzeń, стержень, болтъ, Bolzen 423, 428, 530, 929
— przegubowy, болтъ, (валикъ), Gelenk- bolzen 531, 532
Szatkownica (wlotnica wielokrotna), ку- лиса (к. съ направляющими канала- ми), Kulisseneinlauf 813
Szczelliwo, набивка, Dichtung (D.-mate- rial) 542, 550, 720, 722, 796, 798
Szerugi, (mat.) ряды, Reihe 57, 70
Szew p. Nicenie.
Szkło, стекло, Glas 333, 339
Szlak swobodny, фарватеръ, freie Stre- cke 259
Szliflerka, шлифовальная машина, Schleif- maschine 659

Szmyrglowe krążki, паждачная шайба,
Schmiergelscheibe 659, 1143
Sztynośno, жесткость, Steifigkeit 233
Szum przewietrzników, шумъ вентиля-
тора, Gerausch des Ventilators 783
Szwj spawane, (skuwane), сваренное со-
единение, geschweisste Nath 444, 1006
Szyb linowy (sz. napędu linowego), ка-
натная камера, Seilschacht 512

S.

Ściąg, анкерная стяжка, Anker 386, 1008,
1011, 1032, 1037

— podniebienny (podniebniak), пото-
ложный болтъ, Deckenanker 429, 1008

Ściągówka, анкерная прогарная труба,
Ankerrohr 1008, 1026

Ściśnięcie (wytrz.), укорочение сжатіємъ,
Verkürzung 342

Ślimacznica (koło ślimakowe, k. ślima-
cze), червячное колесо, Schnecken-
rad, Schraubenrad 231, 458, 463, 730

Ślimak (śuba bez końca), безконечный
винтъ, червякъ, Schraube ohne Ende
231, 458, 463, 730

Ślizganie się cieagna, скольжение гибка-
го тѣла, Gleiten des Zugorgans 234

Świder, сверло, Bohrer 669

Świdrownica, сверлильный станокъ для
дерева, Holzbohrmaschine 669

Środkę ciężkości, центръ тяжести,
Schwerpunkt 170 do 179

Środkowa ciężkość—ruch, движение центра
тяжести, Bewegung des Schwerpunk-
tes 206

Śruba, винтъ, винтовой болтъ, Schraube
227, 425, 621, 1007

— dwuzwojna (o podwójnym gwincie),
двухходовой винтъ, dopelgängige
Schraube 426

— do kołnierzy, фланцевой болтъ, Flan-
senschraube 436, 581, 601

Śruba bez końca p. Ślimak.
— fundamentowa p. Śruba posadowa.

— napędowa, винтъ передающий движе-
ние, Bewegungsschraube 433, 435

— nastawcza (gorzej nastawna), установ-
ительный винтъ, Nachstellschraube,
Stellschraube (może byc odporowa-
Abdruckschraube, albo dociągca—An-
zugsschraube) 435, 546, 929, 930

— osadna (lep. osadca), установитель-
ный винтъ, Stellschraube 430

— posadowa (przyciąg posadowy, ś przy-
ciągca), фундаментный анкеръ, Fun-
damentschraube 436, 518, 929

— przesuwowa (u tokarki), валъ для дви-
женія суппорта, Zugspindel 655

— wodząca (u tokarki), направляющій
валъ, Leitspindel 655

— tloczna, прессовый винтъ, Press-
schraube 228, 433, 435

— zgrubiona, винтъ съ ниже нормаль-
ной нарезкой, erweiterte Schraube

426

Śruba złączna, соединительный винтъ,
Verbindungsschraube 426, 435 i n.
Śrubę łącz, головка винта, Schrauben-
kopf 427, T. 431

— rdzeń, ядро нарезанной части болта,
Schraubenkern 428 i n., 1007

— sworzén, болтъ винта, Schraubenschaft
428 i n., 1007

Śrubowy kolek, штифтъ, Stiftschraube
429

— Ibiak, головчатый винтъ, Kopfschrau-
be 429

Śrubowe złącza, винтовые соединенія,
Verschraubung 437, 922

Śrubowca wal, валъ пароходного вин-
та, Schraubenschiffswelle 492, 512

Świdrownica, сверлильный станокъ для
дерева, Holzbohrmaschine 669

T.

Tablica Zeunera dla pary wodnej, табли-
ца Цейнера для водяного пара, Zeu-
nersche Dampftafel 288

Tablica Fliegnera dla pary wodnej, та-
блица Флігнера для водяного пара,
Fliegnersche Wasserdampftafel T. 286
287

Tachometr, тахометръ, Tachometer 635
Tamka p. Prępastnica.

Taran wodny, гидравлический ударный
насосъ, hydraulischer Widder, Stoss-
heber 762

Tarcie czopowe, трение цапфъ, Zapfen-
reibung 223, 226, 1143

— gazów i par. трение газовъ и паровъ,
Reibung der Gase und Dämpfe 299 i n.

— międzyzębne, трение зубцовъ, Zahnb-
reibung 231, 452

— niejałowe (t. od pracy pozytkowej),
добавочное трение, zusätzliche Rei-
bung 848, 859

— przy napędzie korbowym, трение въ
кривошипномъ механизме, Reibung
der Kurbelgetriebe 555

— natłoczek, трение въ сальникахъ,
Stulpreibung 219, 542

— przy ślizganiu, скользящее трение,
gleitende Reibung 216

— w spokoju (w bezruchu), трение въ
покоѣ, Reibung der Ruh 215

— w szwach nitowanych, сопротивление
скользіению склеенныхъ листовъ,
Gleitungswiderstand bei Nietungen
440, 441, 1006

— przy toczeniu, трение при катаніи,
rollende Reibung 216, 220, 699

— wodły w rurach, трение воды въ тру-
бопроводахъ, Reibung des Wassers
in Rohrleitungen 247 do 254

— w strumieniach, трение воды въ
рѣкахъ, Wasserwiderstand in Gerin-
nen 254 do 275

Tarcz rozrządca, распределительный
дискъ, Steuerscheibe 1119

Tarcz eliptyczna uzębiona, эллиптический зубчатый колеса, elliptische Zahnräder	559	Tłoka pierścień uszczelczy, кольцо поршня, Kolbenring	543, 921, 1116
Taśma hamulcowa, тормозная полоса, Bremsband	538	— prędkość, скорость поршня, Kolbengeschwindigkeit	553, 852, 937, 1085
— przenośnika, лента транспортера, Fördergurte	756 i n.	— przyspieszenie, ускорение поршня, Kolbenbeschleunigung	553
Temperatura, температура, Temperatur	311	Toczek, точильный камень, Schleifstein	659
— bezwzględna, абсолютная температура, absolute Temperatur	276	Toczydło, точильная машина, Schleifvorrichtung	219, 659
— krytyczna, критическая температура, kritische Temperatur	275	Tokarka, токарный станок, Drehbank	654
— mieszanin, температура смесей, Mischungstemperatur	318	Tor bieguna, полюсный путь, Polbahn	154
— spalania (pyrometryczna warość palawa), пиromетрическая теплопроводительность, röumetrischer Heizwert (Verbrennungstemperatur)	323, 956, 1079 i n.	— odtoczony, обертываемый путь, Hüllbahn	154
Termometr (ciepłomierz), термометр, Thermometer	311, T. 312	Tory przystające do siebie, пути вплоть совпадающие, congruente Bahnkurven	149, 150
Termofon, термофонъ, Thermophon .	313	Torf, торфъ, Torf	323, 954
Tętnik (pulsometr), пульзометръ, Pulso-meter	761	Trachit, трахитъ, Trachyt	334
Thalpotasimetr, тальпотасиметръ, Thal-potasiemetr	311	Trajektoria, траекторія, Trajektorie	101
Tłoczarka, прессъ, Presse	663	Trak całopieni, лёсопильная рама для цѣльныхъ колодъ, Vollgatter	666
— hydrauliczna, гидравлический прессъ, hydraulische Presse, Wasserdruckpresse	421, 438, 526, 542, 576	— tartaczny, лёсопильная рама, Gattersäge	666
— śrubowa, винтовой прессъ, Schrauben-presse	436	— wieloplakowy, рама со многими ножами, Bundgatter	666
Tłocznia p. Tłoczarka.		Transmisya p. Pędnia.	
Tłoczyisko, поршневой стержень, Kolbenstange	424, 547, 776, 795, 924	Trapez, трапеция, Trapez	131, 174
— jałowe, нерабочая часть сквознаго поршневого стержня, Hintertheil der durchgeföhrt Kolbenstange	548, 791, 795, 924	Trójkąty knliste, сферический треугольникъ, Kugeldreieck	66, 136, 177
Tłok pomp (tłoczarek i t. p.), поршень, Kolben	543, 665	— plaskie, плоский треугольникъ, ebenes Dreieck	64, 130, 173, 187
— silników, поршн., Kolb.	543, 924, 1115	Trójprądnik, трехфазный электродвигатель, Drehstrommotor	696
Tłok nurnikowy p. Nurnik.		Tuleja, гильза, втулка, Hülse	530, 1027
— tarcowy, дисковый поршень, Scheibenkolben	543	Turbina całkowista, полная турбина, Vollturbine	821, 836, 838
— wkleśły (dwuwkleśły), открытый поршень, offener Kolben	544	— cząstkowa, парциальная турбина, Partialturbine	821, 836
— wydrążony, пустой поршень, hohler Kolben	544	— dośrodkowa, витиевая радиальная турбина, aussere Radialturbine	819, 827
— z zaworem, поршень съ клапаномъ, Ventilkolben	546, 938	— odśrodkowa, внутренняя радиальная турбина, innere Radialturbine	819, 828, 836 i n.
Tłoki różnicowe, дифференциальные поршни, Differentialkolben	728	— osna, аксиальная турбина, Achsialturbine	821, 828, 832, 838, 943, 1144
— zrzeszone, группа поршней, Gruppenkolben	728	— promiennicza, радиальная турбина, Radialturbine	819, 831, 943, 1145
Tłoka dno (denko), крышка поршня, Kolbendeckel	545, 1115	Turbiny parowe, паровые турбины, Dampfturbine	943 do 951, 1136 do 1147
— droga i jej wykresy, путь поршня, Kolbenweg	551 i n., 868 i n., 878, 1118	— Laval, турбина Лавалла, Laval-turbine	647, 1140
— drogi uchybienia, погрешность пути поршня, Fehlerglied des Kolbens	551	— naporowe (reakcyjne), реактивная пар. турбина, Reactionsdampfturbine	
— kadłub, тѣло поршня, Kolbenkörper	544	Ueberdruckdampfturbine	943, 1144
— osadzenie, укрепление поршня, Kolbenbefestigung	546	— odrzutne (rozpradowe), активная пневм. турбина, Strahldampfturbine, Actionsdampfturbine	943, 1144
		— Parsona, турбина Парсона, Parsons-turbine	944, 1144
		Turbiny wodne, водяная турбина, Turbine	817 do 848
		— naporowe (reakcyjne), реактивная турбина, Reaktionsturbine (Ueberdruckturbine)	819, 822

- Turbiny wodne o nastawianym ciśnieniu w szczeblinie, turbina съ регуляцією давленія въ зазорахъ, Turbine mit Spaltdruckregulierung 821, 823, 824
 — — — о nastawionym obszarze wlotu, турб. съ регуляцієй съчения приго-ка, Turbine mit Zellenregulierung 821, 823, 827, 836
 — — — odrzutne (rozpedowe), активная турбина, Strahlтурбина, Actionsturbi- ne, Freistrahlturbine 819, 833
 — — — Peltona, колесо Пельтона, Pelton- rad 838, 1144
 — — — о прелюсі постоїковому, конусо- ват турбина, Kegelturbine 821
 — — — о strumieniu ujścia, предъямная активная турбина, Grenzturbinen 819
 — — — wysokospadna, турбина высокого давления, Hochdruckwasserturbine 826
Turbiny stałka (kierownicza), направля- ющее колесо турбины, Leitrad d. Turbine 818
 — wirnik, рабочее колесо турбины, Lauf- rad d. Turbine 818
Twornik (pradnicy, -ka), якорь, Anker 692, 704

U.

- Ucho**, ушко, Oese 535
Uchybienie odsuwu suwaka, погрѣш- ность отсечки золотника, Abweichung des Schieberweges 892, 917
Uderze wodne, ударъ скопляющейся воды, Wasserschlag 926
Uderzenie cia³ sprzedystych, ударъ упру- гихъ тѣлъ, Stoss elastischer Körper 213
 — weylindrach silników parowych, ударъ въ паровомъ цилиндрѣ, Schlag im Dampfcylinder 546, 870, 926
 — strumienia wody, ударъ воды, Stoss des Wassers 269
Ugięcie, прогибъ, Durchbiegung 373 do 410
Ukośnik, ромбъ, Rhombus 131
Ulatniak, газообразователь, газовикъ, Vergaser 1081, 1091 i n.
Ulinienie okretu, такелажъ судна, Ta- kelage 526
Ulamki, дробь, Bruch 41, 73, T. I do 21
Upust, шлюзъ, Grundschieleuse 265
Uskok prênosci pary, понижение да- вления, Spannungsabfall 850, 863, 876 i t. p.
Uszczelka, прокладка, Dichtungsplatte 582, 602, 722
Uszczelnienie, уплотнение, Abdichten 219, 542 i n., 722, 938
Usztywniak parañny kotla, угловое скрѣ- пление котла, Eckversteifung des Kes- sels 1032
Utłok w tioczarce (miara stłoczenia), величина сжатия, Zusammenpressungs- maas 661, 666
Urojone wielkości, минимая величина, imaginäre Grösse 45
Uzbrojenie p. Osprzet.

- Uzębienie** cykloidalne, циклоидальное зацепление, Cykloidenverzahnung 450
 — ewolwentowe, эвольвентное зацепле- ние, Evolventenverzahnung 455
 — palczaste, пѣвочное зацепление, Trieb- stockverzahnung 455
 — prostoboczne, прямобочное зацепле- ние, Geradflankenverzahnung 454

W.

- Waga** pary, вѣсъ пара, Dampfgewicht 301, T. 302
Wahacz, балансиръ, Balancier 874
Wahadlo cykloidalne, циклоидальный маятникъ, Cykloidenpendel 204
 — kołowe, круговой маятникъ, Kreispen- del 203
 — fizyczne, физический маятникъ, physi- sches Pendel 211
 — odśrodkowe (stożkowe), центростой- ный (конический маятникъ), Kegel- pendel, Centrifugalpendel 205
 — sekundowe, секундный маятникъ, Se- kundenpendel 203
Wahak, подвеска, балансиръ, Schwinge 777, 918
 — miarkownika, маятникъ регулятора, Regulatorpendel 623 i n.
Wakumetr (wskaźnik próżni), вакум-метръ, Wakumeter 771, 933
Walec (geom.), цилиндръ, Cylinder 129, 134, 177, 190
Walca wydalonego wytrzyma³o¶, соопро- тивление полаго цилиндра, Festig- keit des Hohlcylinders 420, 1009
Walcowanie przebieg, процесс прокат- ки, Walzprocess 222
Walczak, цилиндрический корпусъ кот- ла, cylindrischer Kesselkörper 967 i n.
Wal koła wodnego, валъ водяного коле- са, Wasserradwelle 494
 — korbowy, валъ кривошипа, Kurbel- welle 557, 1116
Wal pedniany, приводной валъ, Trans- missionswelle, Triebwerkswelle 494, 496
 — główny, коренной валъ, Hauptwelle 512
Wal pusty, пусты валъ, hohle Welle 494, 496, 842
 — stłaczany, компримированный валъ, komprimierte Wellen 496
 — turbiny, валъ турбины, Turbinenwelle 494, 842, 948
 — wykorbiony, колющатый валъ, ge- kröpfte Welle 559
Walów kat skręcenia, угол крученія валъ, Verdrehungswinkel der Welle 495
 — przegięcie, прогибъ валовъ, Durchbie- gung der Welle 495, 548
 — wydłużanie pod wpływem ciepła, удли- неніе валовъ отъ тепла, Wellenaus- dehnung durch die Wärme 496
Walek, роликъ, Kolle 681
 — wypreżajacy, натяжной роликъ, Spann- rolle 756
Wapien (wapniak), известнякъ, Kalkstein 334, 339

- Warstwa** obojętna (*wytrz.*), nøytralnyj слой, neutrale Faserschicht 352
Warunki dostawy ustrojów żelaznych, условия поставки железных конструкций, Eisenkonstruktionlieferungsbedingungen 446
 — maszyn (niemieckie), условия поставки машинъ, Lieferungsbedingungen für Maschinen 1076
Waryacze, размѣщеніе, Variation 47
Watt, wattъ (Watt), Watt 194
Wciąg bierny zwykły, полиспастъ съ ведомыми блоками, Lastrollenzug, umgekehrter Flaschenzug 672, 726, 728
 — czynny zwykły, обыкновенный полиспастъ, gewöhnlicher Triebrollenzug 672
 — różnicowy, дифференциальный полиспастъ, Differentialflaschenzug 672
 — ślimakowy, полиспастъ съ червикомъ, Schraubenflaschenzug 538, 673
Weiagniki, грузоподъемные механизмы, Maschinenteile zum Lastheben 519
Weinarka, шпунтовый станокъ, Schlitzmaschine 669
Wechwyt, остановъ, Sperrwerk 536
 — zębaty, зубчатый остановъ, Zahngesperre 536
 — zakleszczający, зажимающий остановъ, Klemmgesperre 537
Wentylator p. Nawietrznik, Przewietrznik, Wietrak, Wywietrznik.
Węgiel drzewny, деревный уголь, Holzkohle 323
 — brunatny, бурый уголь, Braunkohle 323, 953, 954
 — kamienny, каменный уголь, Steinkohle 322 do 324, 954, 956, 957
Wiatru siła, сила вѣтра, Windkraft 307
Wielkość rozpedu, количество движений, Bewegungsgrossé 195
 — zespolona, комплексная величина, komplexe Grösse 45
Wielobok przyspieszeń, многоугольник ускорений, Polygon der Beschleunigungen 149
 — sił, многоугольник силъ, Kräfteplan (K-polygon) 161, 163
 — sznurowy, веревочный многоугольникъ, Seilpolygon (Seilplan) 163, 361
Wielokąt, многоугольникъ, Vieleck 131, 175, 188
 — foremny, правильный многоугольникъ, regelmässiges Vieleck T. 35
Wielokräzek p. Wciąg.
Wiecie kół, ободъ колеса, Radkranz, Scheibenkranz 484, 478, 618, 842
Wiertak, сверло, Bohrer 656
Wiertarka, сверлильный станокъ, Bohrmaschine 653
 — zōriawina, радиально-сверлильный станокъ, Radialbohrmaschine 656
Wiertlo, сверло, Bohrer 656
Wietrzaki o tłokach zębniakowatych, цилиндрический вентиляторъ, Kapselgebäuse 781, 799
Wieża chłodnicza, самоохлаждающаяся рѣшетка, Popperturm 941
Więźba, станина, Gerüst, Gestell 663, 674
 — 685
Winda p. Dźwigarka.
 — osobowa p. Dźwig osobowy.
Wiórarka kołowrocista, деревостроительный станокъ съ вертикальной осью, Holzsternhobelmaschine, Flügelh. 668
 — zwykla (walcowa), деревострогальный станокъ съ горизонтальной осью, Walzenholzhobelmaschine 668
Wirnik, вращающееся колесо (лонгтоное колесо), Laufrad (Schaufelrad, Flügelrad) 763, 781, 818 i n., 943
Wirowanie ciała, движение тѣла около неподвижной оси, Rotation 208
Wisność (ciagliwość), тягучесть материала, Zähigkeit 329, 422, 523, 526
Wkręt (szynowy), шурупъ (рельсовый), Tirefond 437
Wkrętka, шурупъ, Holzschaube 437
Wlot (parę, cieczy), выпускъ, Einströmung 781, 726, 805, 887
 — pozwrotny, Nacheinströmung 752, 794
 — przedzwrotny, предварение выпуска, Voreinströmung 752, 840, 870, 888
Wlotka (okienko wlotowe), выпускное окно, Einlassöffnung 881 i n.
Wlotnica (siln. wod.), направляющий приборъ, Einlaufvorrichtung 811, 821, 836
Wlaz (kotła, studzienki), лазъ, Mannloch 717, 1033, przep. ros. 1051, przep. niem. 1060
Włóki (płozy), полозья, Kufe 220
Woblić (wykonać obłucynę ku wnętrzu)
 — wygnutъ бортикъ во внутрь, einhalsen, einkrenpen 1025
Woda hygroskopijna, вода гигроскопическая, hygroskopisches Wasser 321
 — uniesiona w parze, вода увлекаемая паромъ, durch Dampf mitgerissenes Wasser 954
Wody rzeczynej pomiary, объемъ воды, Wassermessung 272
 — zasilającej pomiary, объемъ питательной воды, Speisewassermessung 1070
Wody studzenie, охлаждение воды, Kühlung 940 i n. 1122
Wodzidło, коромысло, Führung 569
 — wtórné, добавочное коромысло, Abgeleitete Geradführung 575, 919
Wodzik, главное коромысло, Hauptlenker 571
Wöhler'a doświadczenia, опыты Ведера, Wöhlersche Versuche 343
Wpuściarka do desek, bali, шпунтовый станокъ, Spundmaschine 668
 — świdrowa, шпилорезный станокъ, Langlochbohrmaschine 669
Wpuszt, выступъ, Feder 587, 603, 607, 722
Wpuszka, углубление, Nut 587, 603, 607, 722

- Wrzeciono** śrubowe tloczarki, винтъ винтового пресса, Spindel einer Schraubenpresse 436
- Wskaza**, индикаторная диаграмма, Indicatordiagramm 848, 868, 1129
- спрѣніc, индикат. діагр. компрессоръ, Indicatordiagramme der Kompressoren 793
- прѣкшталтъна, преобразованная диаграмма, Rankinisirtes Diagramm 871
- Wskazy pełnoty** (spójczynnik pełności), коэффициентъ полноты диаграммы, Volligkeit des Diagrammes 873, 1083, 1089
- Wskaziec**, индикаторъ, Indicator 848, 926, 1072
- Wskazowanie**, снимка диаграммъ, das Indicieren 869, 1072, 1095
- Wskaznica**, указательный дискъ, Zifferblat 754
- Wskaznik głębizny**, указатель глубины кони, Teufenziger 754
- Wsponnik**, кронштейнъ, Konsolę 518, 707
- Wstawa** (sin.), синусъ, Sinus T. 26, 27
- Wstrzymniki**, механизмы для остановки, Sperr- und Bremswerke 536, 673, 678
- Wtryskacz p. Smoczek.**
- Wyoblić** (wykonać obłuczynę na zewnatrz), выгнуть бортикъ наружу, aushalsen, auskrenpen 1025
- Wyciąg** (kopalniany), подъемная машина, Fördermaschine 738
- Wyciągarka** (górn.), подъемный механизмъ, Fördertriebwerk 748, 749
- Wyciągnięcie p. Rozciąganie trwate.**
- Wycinek** kola, круговой секторъ, Kreisausschnitt 132, 175, 189
- кули, шаровой секторъ, Kugelausschnitt 136, 178, 191
- Wydłużalność liniowa p. Rozszerzalność.**
- Wydłużenie** (*wytrz.*), удлинение, Dehnung 329
- Wydłużka**, компенсаторъ, Kompensationsrohr, Federrohr 578, 927, T. 599
- длавничова, сальникъ въ трубопроводъ, Stopfbüchsenrohr 578, 722, 927
- Wydmuch p. Palenisko wydmuchowe.**
- Wydych**, уходъ отработавшихъ паровъ и газовъ, Auspuff 869, 1093 i п.
- Wydyszak** (exhaustor) (dyszak wysysajacy), всасывающій пароструйный вентиляторъ, Saugdampfstrahlgebläse 781
- Wydyszyny** (siln. spal.), отработавшие газы, Abgase 1094, 1117, 1124
- Wykładnik** (*mat.*), основное число, Exponent 44
- Wykraplarka** smaru, смазывающій каплями приборъ, Schmiertropfapparat 928, 930
- Wykratowanie**, обрѣщетка, раскосы, Verband, Gitterwand 707, 736
- Wykres** (rysowany рѣcznie), диаграмма, Diagramm 848
- Wykres ciepła**, диаграмма теплоты, Wärmediagramm 1129
- cieplika całkowitego, диаграмма полной теплоты, IS-diagramm 1131
- pracy, диаграмма работы, Arbeitsdiagramm 326, 1129
- objętości, диаграмма объемовъ, Raumdiagramm 874 i п.
- suwakowy, золотниковая диаграмма, Schieberdiagramm 885 i п.
- zjednoczony (rankinizowany), соединенная диаграмма, Gesamtdiagramm 871
- Wykresowa drogi tłoka**, кривая хода поршня, Kolbenweglinie 876
- Wylot** (lepiej wytrusk), наконечникъ, Mundstück 245, 268, 838
- (lepiej wytrusk) węза противопоżarnego, Feuerschlauchmundstück 269
- (lepiej wypływ) zwóbowy (złobkowy) (hydr.), желобъ, Ansatzgerinne 245, 246
- Wylot** (lepiej wytrusk) rurowy, насадка, Ansatzrohr 245
- (stawideł rozrѣdczych), выходъ, отсѣчка, Ausströmung 726, 781, 805, 887
- przedzwrotny, предвареніе вспуска, Vorauströmung 849, 869, 888
- Wylotka** (okienko wylotowe), выходное окно, Ausströmaöffnung 881 i п.
- Wylotnia**, дифузоръ, Auslaufraum (Difusor). 783, 784, 884
- Wymiarka**, маштабъ, Maassstab 1131
- Wymykadlo**, расцепляющее приспособление, Auslösevorrichtung 755
- Wypezenie**, выпирание сечения, Querdehng (Querausbuchung) 329, 1027
- Wyplyw** (cieczy), истечеіе жидкости, Ausfluss 239
- Wyrporność**, водоизмѣщеніе, Déplacement, Verdrängung 238
- Wypór** (wody, cieczy), давленіе снизу вверхъ, Auftrieb (des Wassers) 237
- Wyzręznik p. Sprzegniak.**
- Wyrówniarka**, строгальниш шлихтовальныі станокъ, Abrichthobelmaschine 668
- Wyróżnik** (*mat.*), инвариантъ уравненія, Diskriminante 102
- Wyrzynarka**, фигурная пила, Decoupiersäge, Schweißsäge 668
- Wysięg** (lożyska, żorawia i т. р.), вылетъ, Ausladung 518, 679
- Wysięgnica, wysięgnik p. Żorawie.**
- Wysił** (siła pociągowa), усилие таги, Zugfahigkeit 803
- Wysokość ciśnienia**, высота давления, напоръ, Druckhöhe 239, 272, T. 248
- prѣдкоcти, скоростной напоръ, Geschwindigkeitshöhe 239 T. 146
- tarcia (oporu) w przewodachъ, высота потери напора, Druckhöhenverlust 240, T. 248
- Wysypnik**, воронка, Ablaufschurre 756
- Wysuwanie tłoka**, ходъ поршня впередъ, Kolbenweg für den Hingang 883

- Wyśrodkować** (wyosiować), центрировать, centrien, ausbalanciren 713, 949
- Wytaczadło**, приборъ для расточки, Bohrspindel, Bohrvorrichtung 920
- Wytaczarka (do cylindrów), станокъ для расточки, Cylinderbohrmaschine 657
- Wytężeńie największe p. Naprężenia główne.*
- Wytrysk** (*hydr.*), наконечникъ, Mündung 245, 268, 838
- Wytrzymałość na ciągnienie, sопротивление растяжению**, Zugfestigkeit 328, 331 do 336, 342 do 345
- на си́нение, сопротивление скатью, Druckfestigkeit 329, 331 do 334, 342 do 345
 - на си́ече (пресуwanie), сопротивление сдвиже́нию, Schubfestigkeit 330, 349
 - на ги́ęcie (przeginanie), сопротивление изгибу, Biegungsfestigkeit 330, 351
 - прętów prostych, сопротивление прямых брусьевъ, Festigkeit gerader Stäbe 342
 - на скрещание, сопротивление скручиванию, Drehungsfestigkeit 330, 396
 - на выбoczenie, сопротивление продольному изгибу, Knickfestigkeit 345
 - złożona, сложное сопротивление, zusammengesetzte Festigkeit 399
- Wytrzymałości równej ciało, tło равного сопротивления, Körper gleicher Festigkeit** 342
- Wywadniarka** (*kopalniana*), водоподъемная машина, Wasserhaltungsma schine 762, 773, 774
- bezżerdzinowa (w. podziemna), водоподъемная машина безъ штангъ, Wasserhaltungsmaschine ohne Gestänge 779
- Wywietrznik** (przewietrnik wysysajacy), всасывающий вентилятор, saugender Ventilator 781, 783, 786, 787
- Wyznaczniki**, определитель, Determinante 47
- Wyżarać**, отпускать, Ausglühen 437
- Wzbuch** (*siln. spal.*), взрывъ газовъ, Verpuffung 1091 i n.
- Wzlot swobodnego strumienia wody, высота подъема свободной водяной струи, Steighöhe des freien Wasserstrahles** 268
- Z.**
- Zabier**, захватъ, Mitnehmer 540
- Zabiernica przedmuchowa, продувной элеваторъ, Duckham'scher Elevator 651, 759, 762
- Zadzior**, заусеница, Grat 447
- Zamek do lin**, связь для соединения канатовъ, Seilschloss 481, 486
- Zanur** (*siln. wodn.*), мѣра погружения, Eintauchtiefe 811, 819
- Zanurzenie** (koła wodne), погружение колеса, das Waten 806
- Zaoblenie** (wygięcie między rurą i koli nierzem lub dnem i obłucyną), кри вая часть между отогнутыми частями трубъ и днищъ, Kröpfung, Krempung, Umbördelung 1025, 1026
- Zapad** teatralny (zapadanka), сценический опускной механизмъ, Versenk vorrichtung im Teater 734
- Zaplon** (*siln. spal.*), воспламенение, Zündung 1091 i n.
- Zapłonnik odrywkowy** (*siln. spal.*), электрический воспламенитель, Abreis zunder 1103, 1107 i n.
- Zaplonka** (*siln. spal.*), калильная трубка, Glühzunder, Zündrohr 1080, 1081
- Zapobieżnik** (bezpiecznik zapobiegajacy), предохранительный приборъ, Sicherheitsvorkehrung 678, 706, 715, 754
- Zaprawa cementowa**, цементный растворъ, Cementmörtel 334, 339
- glinianna, глиняной растворъ, Lehmmörtel 1035
 - wapienna, известковый растворъ, Kalkmörtel 334, 339
- Zasilanie kotłów parowych**, питание паровыхъ котловъ, Speisung der D. Kessel 1041, 1070, przep. ros. 1050, przep. niem. 1055, 1060, 1062, przep. austr. 1063
- Zassawanie wody**, начинать всасывание, Ansaugen 934
- Zastrzał**, укосина, Strebe 679, 924
- Zasuwa**, задвижка, заслонка, Absperrschieber 253, 584, 612, 1039
- Zasuw** przewodowych długość użytkowa, длина задвижекъ, Baulänge der Ab sperrschieber 584
- Zawieradła**, запорный приборъ, Ab sperrvorrichtung 253
- ciąg w kanałach spalinowych, задвижки для дымоходовъ, Zugabsperrvor richtungen 1039
- Zawogu**, клапанъ, Ventil 605, 608, 795, 926, 1041, 1117
- bezpieczeństwa (*kot. par.*), предохранительный клапанъ, Sicherheitsventil 298, 926, 1040, przep. ros. 1050, przep. niem. 1056, przep. austr. 1063
 - dmuchaw, клапанъ воздушодувокъ, Ventile der Gebläsemaschinen 795
 - dolotowe (*siln. par.*), впускной клапанъ, Anlassventil 926
 - dopowietrzające, воздухопускной клапанъ, Luftzulassventil 771
 - dozorcze (gorzej próbne), пробный кранъ, Probierventil 771, 1044
 - mieszankowe (*siln. spal.*), смѣшиваю щий клапанъ, Mischventil 1080
 - odpowietrzające, воздухопускной клапанъ, Entlüftungsventil 722
 - przelotowe, обыкновенный запорный клапанъ, Durchgangsabsperrventil 612
 - rozruszne, клапанъ для пуска въ ходъ, Anlassventil 870, 926

- Zawory samoczynne (wsteczne, zwrotne), самодѣйствующій клапанъ, selbstth tiges Ventil 608, 691, 720, 733, 1041, 1050, 1063
 — самодѣлающее, самозакрывающійся клапанъ, selbstschliessendes Ventil, Rohrbruchventil 613
 — ссавные, всасывающій клапанъ, Saugventil 795, 936
 — смоки, сосунный клапанъ, Fussventil 767
 — тloczne, нагнетательный клапанъ, Druckventil 795
 — влотове (*siln.*), впускной клапанъ, Einlassventil 613, 945
 — выдыхове, клапанъ для выпуска отработанныхъ газовъ, Auspuffventil 1091, 1094, 1119 i n.
Zaworów naci z, нагрузка клапановъ. Ventilbelastung 795
Zawór dzwonowy, колокольный клапанъ, Glockenventil, Doppelsitzventil 613
 — z grzybkiem płaskim, тарелчатый клапанъ, Tellerventil 608
 — stożkowaty, конический клапанъ, Kegelventil 611
 — kątowy, угловой клапанъ, Eckventil 254, 612
 — z klap , клапанъ съ заслонкой, Klappventil 546, 608, 937
 — o kuli, шаровой клапанъ, Kugelventil 608
 — nastawny, запоръ, запорный клапанъ, Absperrventil 253, 612
 — odci zony, уравновѣшенній клапанъ, entlastetes Ventil 665, 726, 795
 — piercieniowy, кольцевой клапанъ, Ringventil 612
 — piętrowy, многоэтажный клапанъ, Etagenringventil (Stufen Ring V.) 612, 797
 — o ruchu sp tanym, клапанъ несвободнаго хода, zwangsl ufiges Ventil 796, 798
 — tloczkowy, поршнеобразный клапанъ, Kolbenventil 798
 — wodzony, направляемый клапанъ, Lenkerventil 796
Zazebienie, зубчатое заѣщленіе, Verzahnung 448
Zab daszkowy, угловые зубья, Pfeilrad 463
 — drewiany, деревянный зубецъ, Holzzahn 460, 462, 466
 — podfaczany, подрезанный зубецъ, hinterdrehte (Fraser) Zahn 657
 — skorzany, кожаный зубецъ, Rohhautzahn 466, 707
 — wechwytu, зубецъ останова, Sperrzahn 536
Zbieżność, уклонъ, Neigung 424, 446
Zbiornik tlokowy (akumulator), акумуляторъ, Druckwassercylinder (Akumulator) 719
 — wody, напорный бакъ, Wasserbehälter 718
 Zbiornik wody chłodzącej (*siln. spal.*), бакъ для охлаждающей воды, Küllwassergef ss 1122
Zbo ownia (silo), сило, элеваторъ, Silospeicher, Getreidespeicher 787
Zderzenie si  (uderze) wody z ciałami stałemi, ударъ воды о твердыхъ тѣла, Stoss des Wassers gegen feste K rper 269
Zdzierak (narz dzie do zdzierania grubego wióra), р зецъ для грубой обработки, Schruppstahl 654, 657
Zendra, окалина, Hammerschlag 447
Zespora, жесткая связь, steifer Zuganker 1107
Zespórka, распорный болтъ, Stehbolzen 428, 1008, 1011, 1032
Zetknia, стыкъ, Stoss 720, 1028
Zeunera tablica pary wodnej p. Tablica Zeunera.
Zeba grubość, толщина зубца, Zahnt rke 450, 462
 — szerokość, ширина зубца, Zahnbreite (wadliwie Zahnl nge) 459, 460, 461
 — kształt (obrys, zarys), очертаніе зубца, Zahnprofil, Zahnform 230, 450, 657
 — pień, основание зубца, Zahnfuss 452
 — wierzcholek, головка (выступъ) зубца, Zahnkopf 452
 — wysokość, высота зубца, Zahnh he (wadliwie Zahnl nge) 452
Zebnica (drag zebaty), зубчатая рейка, Zahnstange 454, 456
Zeb w linii przymoru, линия заѣщленія зубцовъ, Eingriffslinie der Z hne 450
 — luk przymoru, Eingriffsstrecke 452
 — wechwytu (zazebienia), дуга заѣщленія, Eingriffsbo gen 452
 — okres wechwytu, продолжительность заѣщленія, Eingriffsdauer 452
 — wr b, промежутокъ между зубцами, Zahnl cke 450, 453
Zlamanie (*wytrz.*), изломъ, Bruch 330
Zl cze, соединеніе, Verbindung 623, 1012
Zl czka, соединительная тяга, Koppel 573, 916
Zl czniaki, части для соединенія, Verbindungsmitte 424 do 447, 621, 929
Zmiany stanu skupienia ci , измѣненіе состоянія тѣла, Aenderung der Aggregatform 319
 — stanów (parы i gazów), измѣненіе состоянія, Zustands nderung 285, 326, 1127
Zmieniak p. Suwaki.
Zwe enie jednostkowe (*wytrz.*), поперечное сжатие, Querzusammenziehung 327
Zwe zka, переходная труба, R-Stück 583
Zwolnienie, замѣдленіе, Verz gerung 143
Zwora (sciag), стяжка, Spannstange 924
Zwrot tloka, мертвая точка, Tropunkt 794, 795, 884
Zwrotny punkt (*mat.*), точка перегиба, Wendepunkt 99

- Zrównanie** wagi liny, uравновешение каната, Seilausgleichung an Fördermaschinen 748
Zrzutnica, приспособление для сбрасывания, Abwurfvorrichtung 756

Ż.**Żaromierz p. Pyrometr.****Żelazo**, жезо, Schmiedeisen (также Schweiseisen) 331, 337**Żelazo lane p. Żeliwo.**

— spawalne (skowalne, lepiej wprost żelazo), сварочное жезо, Schweisseisen 331, 337, 340, 344, 601

— zlewne (lepiej zleiwo), литое жезо, Flusseisen 331, 337, 340, 344, 601

Żeliwo, чугунъ, Gusseisen 328, 331, 337, 353, 600

— utwardzone, твердый чугунъ, Hartguss 699, 1037

Żeliwiarnia (odlewnia żelaza), чугунолитейная, Eisengiesserei 723**Żerdźiny**, штанга, Gestänge 776**Żóraw** bramiasty, порталный кранъ, Portalkrahn 712

— hydrauliczny, гидравлический кранъ, Druckwasserkran 723

— kolejowy, железнодорожный кранъ, Eisenbahnkran 687

— lejnicowy, ковшевой кранъ, Giesskran (für Stahlwerk) 725

Żóraw mostowy p. Siwnica dźwigarkowa.

— nadbrzeżny, набережный кранъ, Uferkran 681, 685

— obrotny na wózku, передвижной поворотный кранъ, fahrbarer Drehkran 686 do 691

- Żóraw** obrotny z łożyskiem podziemnym, краны въ шахтахъ (сист. Ферберна), Fairbairnkran, Schachtkran 679
 — ręczny, ручной поворотный кранъ, Handdrehkran 680
 — na wózkach jednotokowych z prowadnicą górną, велосипедный кранъ, Velocipedkran 687
 — parowy przesuwny, паровой передвижной кранъ, fahrbarer Dampfdrehkran 688
 — stały, поворотный кранъ неподвижной, feststehender Drehkran 679 do 684
 — odlewniczy, чугунолитейный кранъ, Giessereikran 723 i п.
Żóraw-parowóz, локомобильный железнодорожный кранъ, Lokomotiv-Kran 689
 — pływający, плавающий кранъ, Schwimmkran 685
 — z półbramieniem, полупортальный кранъ, Winkelportalkran 712
 — przyścienny, стенный кранъ, Wandkran 725
Żóraw-rozkraka, Scherenkran 685
 — samostoj, одиночный кранъ, freistehender Kran 725
 — szkocki, кранъ-Деррикъ, Derrickkran 684
 — do towarowni, магазинный кранъ, Magazinkran (rys. 520) 680
Żórawia wysięgnica, попечница крана, Ausleger des Drehkranes 679 i п.
 — wysięgnik, укосина крана, Strebe des Kranes 680 i п.
Żórawniczy, машинистъ при кранѣ, Kranführer 691, 713
Żużel wielkopiecowy, плака доменной печи, Hochofenschlacke 334
Żwir, гравій, Kies 257, 758

Wykonano w drukarni Rubieszewskiego i Wrótnowskiego w Warszawie.

Składali zecerzy: R. Woszczerowicz i J. Radke.

Papier z fabryki „Jeziorna”.

Rysunki wykonane w zakładach Towarzystwa Wydawniczo - Artystycznego,
oraz B. Wierzbicki i S-ka w Warszawie.